

ఆంధ్రపత్రిక

Saraswata N. Ketanarn,
VETAPALEM

Saraswata N. Ketanarn,
VETAPALEM

సచిత్రవారపత్రిక

"లోహ కుసుమము"

23-2-49

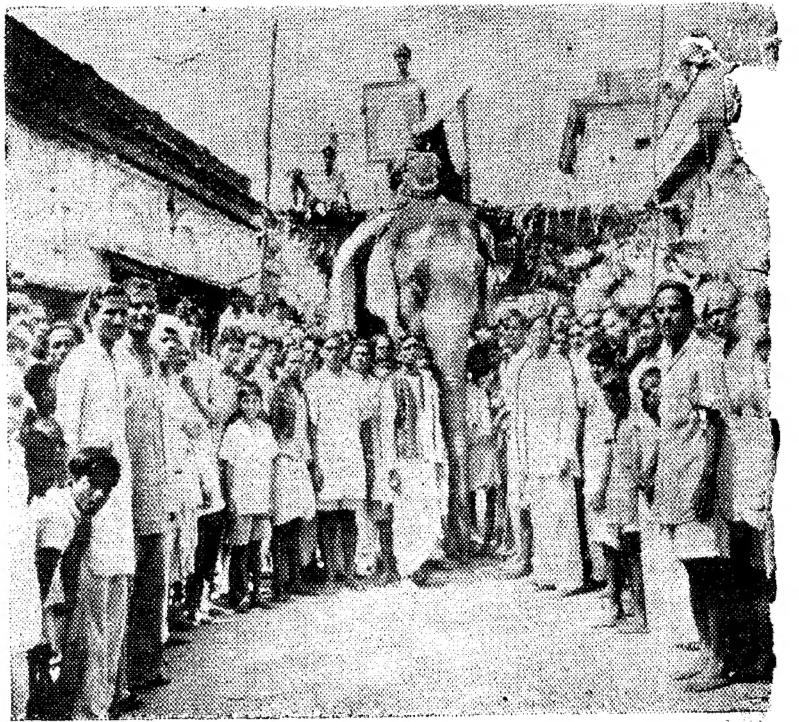
ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

వెల 4 అణాలు

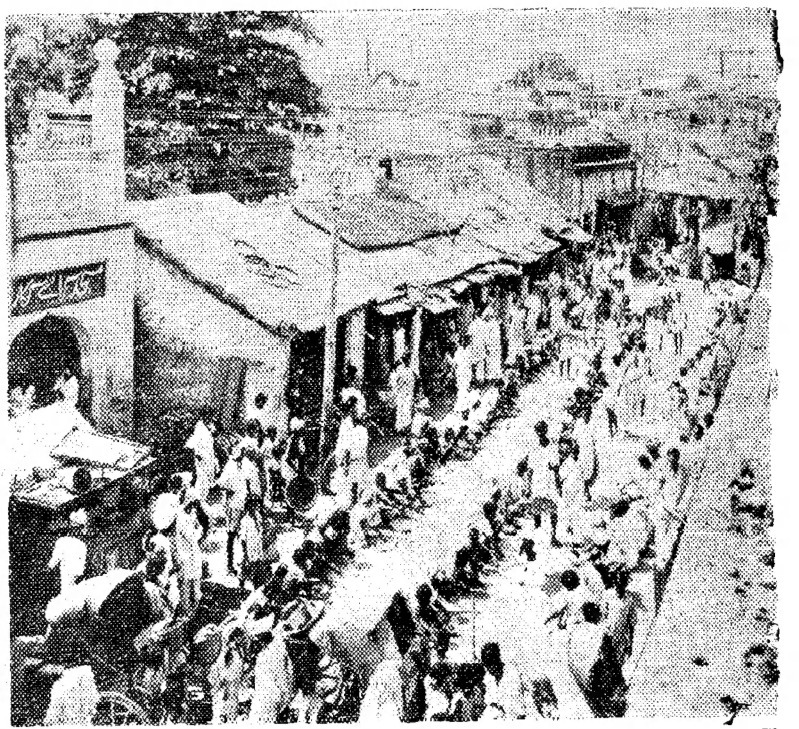

ఘోషరాజ్‌లో జరిగిన నిజాం రాష్ట్ర ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తుహోదా పాల్గొన్న సాహితీపరులు.

వార్తాచిత్రాలు

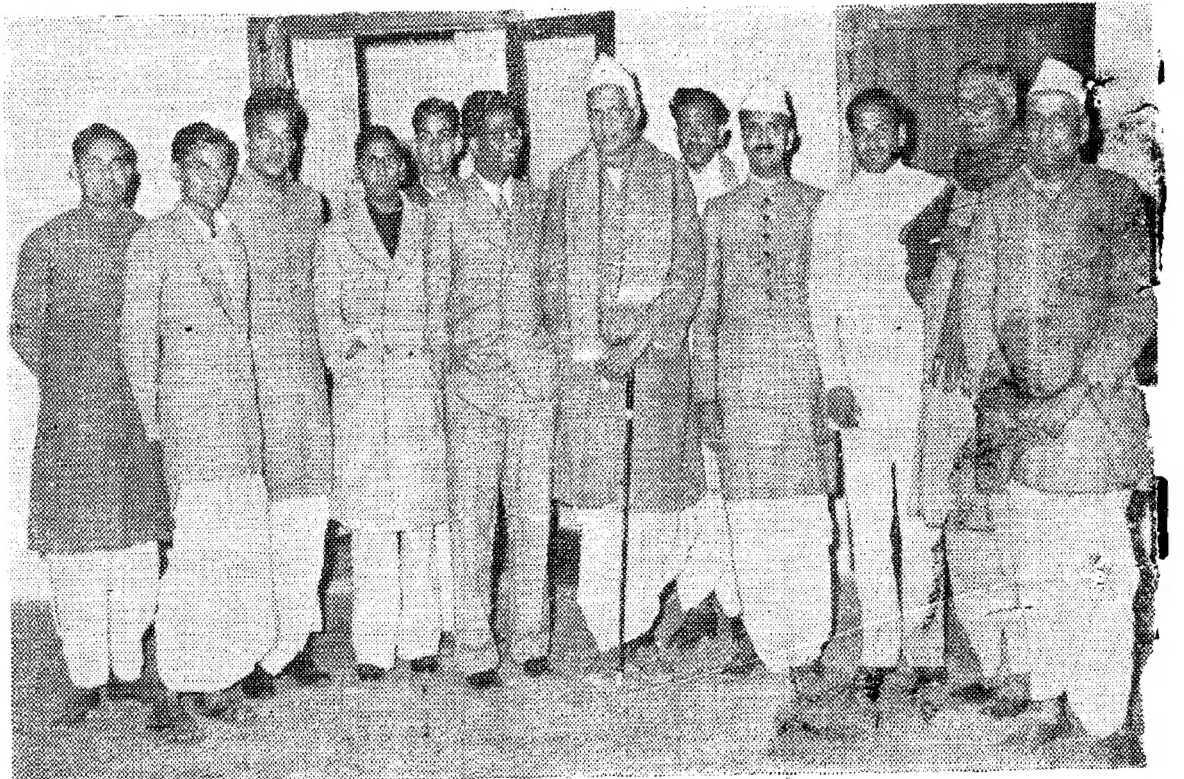
నిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తుహోదా సంవత్సరమున జరిగిన మహిళామహాసభలో పాల్గొన్న మహిళలు.

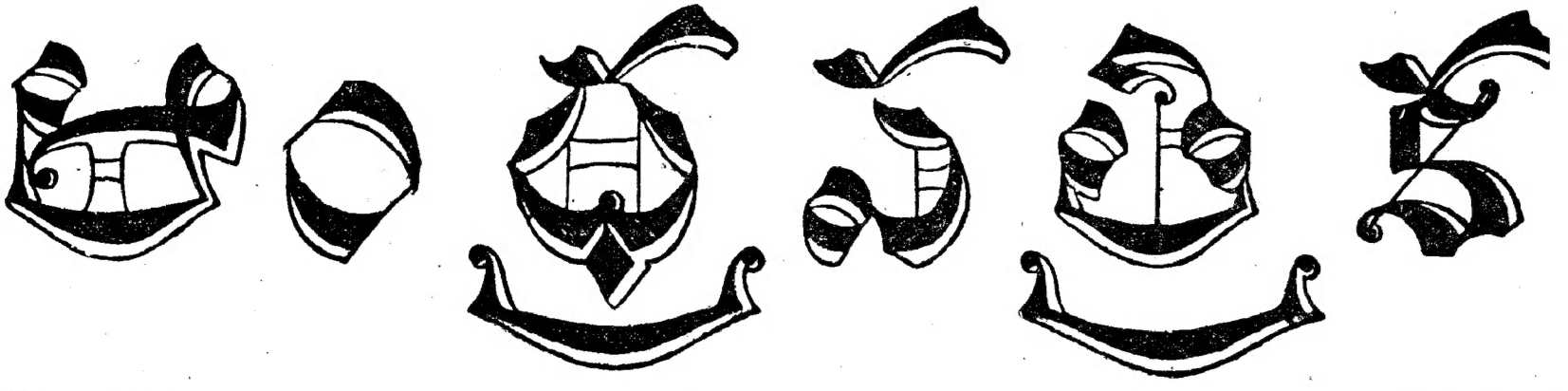
విజయవాడలో సెప్టెంబర్ 12 న మహాత్మాని అనే నిమజ్జన వాణిజ్యవం శివాలయం శివజీవితకాంక్షాసంఘం యాజమాన్యమున జరిగింది. ఆలపాటి రాధాకృష్ణమూర్తి, లింగినేటి వారాహగణాధ్యక్షులు అధ్యక్షులు వహించారు. వైచిత్రం మహాత్మాని చిత్రపట ప్రారంభం, రెండవ చిత్రం, శేషలకు అన్నదానం.

పంజాబ్‌లో నెలకొని పాటియాలా జిల్లా నాయకుడు జమాదార్ అమర్ సింగ్ కు ఘోషరాజ్‌లో ఒలింపిక్ షట్టము ప్రసాదించుట.

రాయలసీమ మహాజనసభ యాజమాన్యమున ఇటీవల ఒక రాయబారవర్గం న్యూఢిల్లీలో కేంద్రమంత్రులను కలుసుకొని రాయలసీమ ఆర్థికాభివృద్ధి పథకముల చర్చించి, చర్చలో పాల్గొన్నవారు: శ్రీయుతులు చేగిరెడ్డి బాలిరెడ్డి, వి. సి. శేషరావు, కళ్యాణంకట్టాపు, యె. జి. రంగా, యం. కె. వి. రెడ్డి, న్యాయపతి నారాయణమూర్తి, మోటూరు సత్యనారాయణగార్లు.

సంవత్సరచందా రూ. 12-0-0

విడిపత్రిక అకౌంట్లు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన నరవర ! యస్త్రియము తన మనంబున కగు దా

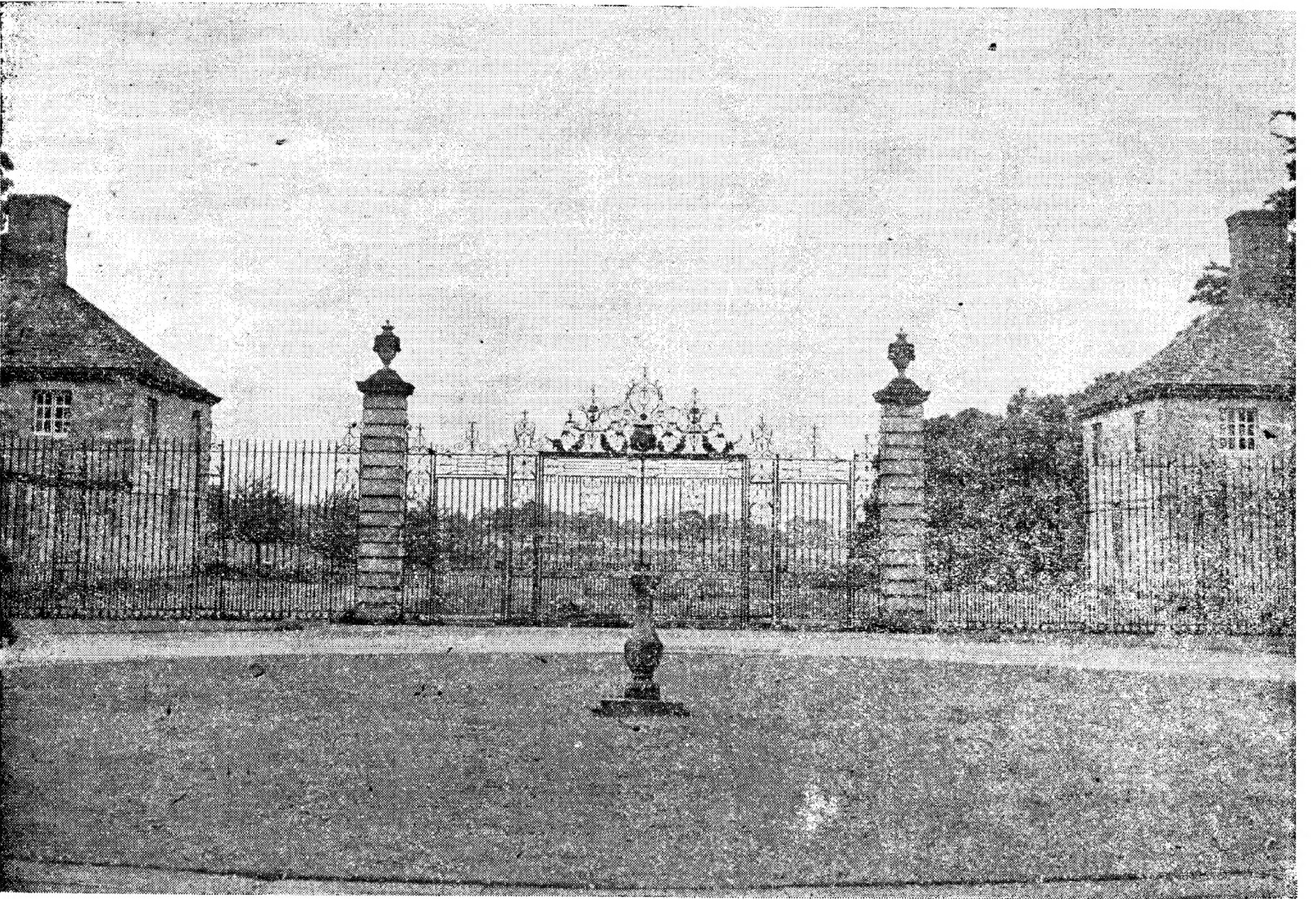
నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁగా. (మహాభారతము)

సంపుటము 41

సంచిక 24

Founder : K. NAGESWARA RAO

సర్వదారి సంవత్సర మాఘ బహుళ ఏకాదశి బుధవారము

‘చేతి పనితనం’

సంక్రమణములతో విసిగ ప్రపంచం, మళ్ళీ చేతిపనివానితనాన్ని అధికంగా గుర్తిస్తుంది. వల్సెహగ్స్ ట్ అనే ఇంగ్లీషు “కమ్మరి” ఇనుపపనిలో గొప్పకుశలుడు. పెద్ద పెద్ద భవనాల గోట్లవద్దనుంచీ అతనిచేత చేయిస్తున్నారు. అతని శిల్పం పూర్వ ఇటాలియన్ శిల్పాలపనితో తీటువస్తుంది. (12 పు. చూ.)

ఆంధ్రపత్రిక

1949-వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 23-వ తేది బుధవారము

రైల్వే సమ్మె విరమణ

అ. భా. రైల్వే కార్మిక ఘోషణను స్థాయిసంఘము, తాము తలపెట్టిన సమ్మెను వాయిదా వేయ నిర్ణయించి నందుకు అభివందనీయులు. ప్రతిస్థాకారకు ప్రాకులాడక సమ్మెకు ఉపక్రమించవలదని. అధ్యక్షుడు జయప్రకాశ్ నారాయణగారు సలహా నిచ్చుట కూడ హర్షింపవలసిన విషయము. ప్రస్తుత సమయములో రైల్వే కార్మికులు సమ్మెకు దిగి రాకపోకలు సంతోచించిపోయిన, దేశమునకు ఎంత హానికరమో వేరుగ చెప్ప సవసరము లేదు. రైల్వే సమ్మె ప్రమాదము తప్పిపోయిన దను సంతృప్తితో దేశము నిట్టూర్పు విడువగలదు.

అయితే సమ్మెకు ఉపక్రమించ కూడ దని సలహా నిచ్చుటలో జయప్రకాశ్ నారాయణగారు తెలిపిన వాదములు మాత్రము విచిత్రముగ కవపడక మానవు. రాయబారముల వలన తమ కోరికలను సాధించుట సహజముగా శ్రేయస్కర మని గాక ఇతర కారణములు తెలియజెప్పెను. ప్రభుత్వ మంగీకరించిన షరతులు పెద్దవి కాకపోయినను, గణనియమైన వని అంగీకరించెను. రాయబారములు జరిపిన ఇంకను, కొన్నిటిని ఆమోదించు అవకాశమున్నది. అటువంటి సందర్భములో, సమ్మె చేయుట ఎందుకని ఆయన వాదము. సమ్మెకు ప్రజాభిప్రాయము, వ్యతిరేకముగ నుండుట గాక, సమ్మెను సాగించుటకు తమకు తగిన సత్తువ లేదని, అటువంటి వ్యవహారికి దిగుట ఎందుకని ప్రశ్నించెను. దానివల్ల వారి ఆంతర్యము బోధపడుచున్నది.

“వస్తువుల ధర తగ్గుటకు ప్రయత్నించుచుంటిమని ప్రభుత్వము చెప్పుచున్నది. కాని ధరల పెరుగుదలతో వేతనములు పెంచుట సమస్యపరిష్కారమునకు మార్గము కాదనుచున్నది. అందువల్ల ప్రభుత్వము ధరలను తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఈ సందర్భములో ప్రభుత్వము చెప్పకోదగ్గ దేదీ సాధించలేక పోయింది. కరువు భయము పెరుగుదలకంటె యి తగ్గుటే కార్మికులకు కూడ శ్రమ కాబట్టి, ప్రభుత్వ మిచ్చిన

దానిని అంగీకరించి, కొన్ని మాసముల వ్యవధినిచ్చి, అప్పటికి ధరలు తగ్గకపోయిన, పూర్తి కరువు భయము నివ్వవలసినదని ప్రభుత్వముపై వత్తిడి చేయవచ్చును” అని జయప్రకాశ్ నారాయణ చెప్పెను. కాని ధరలు తగ్గుట కేవలము ప్రభుత్వము మీదనే ఆధారపడి లేదని, అందుకు కార్మికుల సహకారము కూడ అవసరమని వారికి తెలియునుకదా? పస్తూత్పత్తి తగ్గి తగినంత సరకు సరఫరా కాకపోవుటవల్లనే ధరలు ఈ విధముగ పెరిగిపోవుచున్నవని సర్వత్ర అంగీకరింపబడినది. అందువల్లనే నాయకులు ఉత్పత్తి అధికము కావలె నని నిత్యము కార్మిక వర్గమునకు విజ్ఞప్తి చేయుచున్నారు.

ఈ విషయము శ్రీ జయప్రకాశ్ నారాయణగారికి తెలియక పోలేదు. అందువల్ల, కొద్ది మాసములలో, ధరలను తగ్గించగలదో లేదో, అను బాధ్యతను ప్రభుత్వముపైన వేయుటకన్న ఆ సందర్భములో కార్మికులకు కూడ బాధ్యత యున్నదని నచ్చచెప్పట అవసరము. వారు కనుక ఆ బాధ్యతను నిర్వహించిన, ప్రజాభిప్రాయము వారి కనుకూలముగ నుండగలదు.

జయప్రకాశ్ నారాయణ గారు, కమ్యూనిస్టుల విధానమును పేర్కొని కానిని గర్హించిరి. “కేవలము అశాంతిని, అయోమయస్థితిని సృష్టించుట, అది కూడా కమ్యూనిస్టుల విధానము. భారత దేశములో కూడ వారి విధానమే. దాని సనుసరించే పరిశ్రమలను, ప్రభుత్వమును, శిథిలము చేయవలె నని ప్రయత్నించుచున్నది. భారత దేశము శక్తివంతము కాకుండా నిరోధించి, రష్యా విధానమునకు అనుకూల పరిస్థితిని కల్పింప ప్రయత్నించుచున్నది. తన ఆధిపత్యము క్రింద లేని పౌరుగు దేశము ఏదీ కూడ బలీయముగ నుండ కూడదని, రష్యా ప్రయత్నము.” అని కమ్యూనిస్టు విధానమును తేట తెల్ల పరిచెను. అందువల్లనే కమ్యూనిస్టు, ప్రాబల్యమున్న యూనియనులను ఘోష రేవనునుండి తొలగించెను. అయితే దీనితో పాటు ప్రభుత్వముతో కూడ సహకరించుట తమ పక్షమువిధి

అని గ్రహించవలసియున్నది. ప్రభుత్వమునకు, సోషలిస్టుపక్షమునకు కమ్యూనిస్టు విధానము వ్యతిరేకముగ నున్నది. ఈ మధ్య డా॥ రామ మోహన్ లోహియా, మైనానుండి కమ్యూనిస్టులు టిబెట్టుకు వచ్చిరని, భారత ప్రజ అప్రమత్తులుగ నుండవలె నని హెచ్చరిక చేసియుండెను. అట్టి పరిస్థితిలో కేంద్ర ప్రభుత్వముతో చేతులుకలిపి పని చేయుట సోషియలిస్టుపక్ష కనీస బాధ్యత అయి యున్నది. తనపైని కమ్యూనిస్టు నిందలకు జవాబు చెప్పమా “నెహ్రూ జిందాబాద్” అని నెలకొన్న కేక లిడి, ఇప్పుడు నెహ్రూను, అమెరికా ఇంగ్లాండు సామ్రాజ్యవాదుల సేవకు డని పిలుచుచున్నారు. నన్ను ఆ శాసనో చేర్చుట నాకు ఋక్తకారణముగ నె యున్నది” అని జయప్రకాశ్ నారాయణ తెలిపెను. అయితే ఇక నెహ్రూ ప్రభుత్వముతో సహకరించుటకు అభ్యంతరమేమున్నది?

బర్తాలో బ్రిటిష్ టోరీ తంత్రం

ఆంతర్యధము నెదుర్కొనుచున్న బర్తా ప్రభుత్వమునకు ఆయుధములను సరఫరా చేయుచున్నందులకు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమును కస్పర్చేటిపు సభ్యుడొకడు నిందించుట ఆశ్చర్యకరముగ కనుపడక మానదు. కాని దానికి ఆంతర్యము లేకపోలేదు. కారణ ప్రాంతీయుల విభజన తత్వమును ప్రేరేపించినది బ్రిటిషు రాజనీతిజ్ఞులని చెప్పటకు సందేహింప నవసరము లేదు. కనుకనే కరేజ్ తిరుగుబాటుదారులను కొందరు బ్రిటిషు ఏజంట్లు నడుపుచున్నట్లు ఈ మధ్యనే వెల్లడి అయినది. థాకినూ ప్రభుత్వము కరేనులను సంతృప్తిపరచ అన్ని విధముల ప్రయత్నించినది. కరేను ప్రాంతమునకు స్వపరిపాలన నిచ్చుట గాక, అవసరమైన దానిని ప్రత్యేక రాజ్యముగ గుర్తించుటకూడ సిద్ధమని ప్రధాని థాకినూ వెల్లడించెను. అయినప్పటికీ, కరేనుల తిరుగుబాటు తగ్గలేదు.

అందువల్ల ఈ తిరుగుబాటుకు ఆంతరంగికమైన కారణములు వేరే యుండవలెనని స్ఫురింపక తప్పదు. గత సంవత్సరము సెప్టెంబరువరకు కరేను జాతీయ సంఘము థాకినూ ప్రభుత్వముతో సహకరించిరి. కాని ఆ తరువాత వారు ప్రభుత్వమునకు ప్రాతికూల్యమును చూపసాగిరి. అప్పుడు ప్రభుత్వము కరేను జాతీయ సంఘము కన్న తక్కువ ప్రాముఖ్యమైన కరేజ్ యవక సంఘము నుండి, ఇద్దగు ప్రతినిధులను మంత్రి వర్గములోనికి తీసికొనిరి. అంతటితో తిరుగుబాటు ప్రజ్వరిల్ల సాగినది. అప్పటివరకు ప్రత్యర్థులుగ నున్న కమ్యూనిస్టులు, కరేను తిరుగుబాటుదారులు, ఏ కమై ప్రభుత్వముపైన తిరుగుబాటు సాగింపజొచ్చిరి. కమ్యూనిస్టులకు కరేనులకు ఏకలత్యమున్నదనుట సందేహము. కాని కరేనులకు బ్రిటిషు ప్రోత్సాహమున్నట్లు తధ్యము.

కరేను ప్రాంతములో బ్రిటిషు వెట్టు బడులు అస్తులు ఉన్నవి. అందువల్లనే కరేనులపట్ల బ్రిటిషు కస్పర్చేటిపులకు గల అభిమానమునకు మూలము. అందువల్లనే కరేనులతో సమాధాన పడవలసిన దని, లండన్ ప్రైము బర్తా ప్రభుత్వమునకు సలహానిచ్చినది. సమాధాన పడకపోయిన బర్తా ప్రభుత్వము నిలబడలేదని జోన్స్ ము చెప్పినది. అయితే థాకినూ ప్రభుత్వ సమాధాన సూచనలను వారంగీకరింపలేదు కదా? లండన్ ప్రైము వ్రాసిన ఈ క్రింది అంశమునుబట్టి కరేను తిరుగుబాటు ఆంతర్యమే కాక బ్రిటిషు పెద్దల కొందరి ఆంతర్యముకూడ వెల్లడి అవుచున్నది. “బ్రిటనుతో సంబంధములను కొనసాగించు పద్ధతిని, బర్తా యూనియన్ నిర్మించుటకు వారు (కరేనులు) అంగీకరింప సిద్ధముగ నుండిరి. అయితే కమ్యూనిస్టు విస్తరణ చూచి భయమంది దానిని అరికట్టు శక్తి రంగూ ప్రభుత్వమున కున్నదను విశ్వాసము వారికి లేదు. అందువల్ల బలీయమగు కరేజ్ రాజ్యమును నిర్మించి, తద్వారా, కమ్యూనిస్టు ప్రముఖులైన, హను, చిన్ను, కాచిన్ను, మొదలైనవారిని కూడగట్టుకొని చివరికి రంగూనులోని ప్రభుత్వమును కూలద్రోసి దాని స్థానే, బర్తా జేమమునకు పాటుబడువారితో కూడిన ప్రభుత్వమును స్థాపించ సంకల్పించిరి”. ఇటువంటి సంకల్పము వారి కున్నపుడు థాకినూ ప్రభుత్వముతో వారెలా సమాధాన పడెదరు? బర్తా ప్రభుత్వమును సమాధాన పడవలసిన దని, బ్రిటిషు టోరీలు చెప్పటలో గల ఆంతర్యము ప్రస్తుత ప్రభుత్వము అంతరించవలె ననే బోధపడుచున్నది. తమకు అనుకూలమైన ప్రభుత్వము ఏర్పడవలెనని వారి ఉద్దేశమైనట్లు తేటతెల్లమైనది. అందువల్లనే థాకినూ ప్రభుత్వమునకు ఆయుధములు సరఫరా చేయ కూడదని చెప్పుచున్నారు. అదృష్టవశాత్తు థాకినూ ప్రభుత్వము తిరుగుబాటుదారులను నిరోధించగలిగి వారిని వెనుకకు నెట్టుచున్నట్లు వార్తలు వచ్చుచున్నవి. కొద్దికాలములోనే థాకినూ ప్రభుత్వము, తిరుగుబాటుదారులను పూర్తిగ అణచివేయగలదని బర్తా ప్రజశాంతిని అనుభవించగలరని భారత ప్రజ ఆశించుచున్నారు.

అయితే బ్రిటిషు టోరీలు, కరేజ్ కమ్యూనిస్టు సహకారమును ఏ విధముగ సహించుచున్నారో విచిత్రముగ కనుపడక మానదు. కరేనులు, బ్రిటనుతో గల ఒప్పందములను బలపరచకొరుచున్నారు. కమ్యూనిస్టులు ఆ ఒప్పందములను రద్దుచేయవలె ననుచున్నారు. కరేనులు విదేశీయుల వెట్టు బడులకు రక్షణ ఇచ్చుటకు సిద్ధముగ నుండగ కమ్యూనిస్టులు వాటికి ఎట్టి పరిహార మివ్వకుండగనే వశపరచుకొనవలె ననుచున్నారు. ఈ రెండు పక్షములలో ఎవరుపైకి వచ్చి రెండవవారు అడుగంటెదరో చూడవలసియున్నది.

ఇన్ఫేషన్ రోగనివారణకు అంతర్జాతీయ వైద్యులు

[అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధికి మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ గా 1946 మే వరకూ పనిచేసిన బెలియన్ ఆర్థికవేత్త కామిల్ గట్ సర్వజనులకూ సుబోధకమయ్యే విధంగా, దేశంలో ధరల పెరుగుదల, చలామణి పెరుగుదల, ఎగుమతి దిగుమతి వర్తకాలను గురించి ఐక్యరాజ్య ప్రపంచం అనే పత్రికలో వ్రాసిన దీని వ్యాసం.]

నిత్యం మన చేతుల్లో మాత్రే, మనం నిత్యం చూస్తుండేది అయినా బొత్తిగా దాని అర్థం బోధపడనిది డబ్బు. ఇటువంటిది మరేదైనా ఉందా?

ఇప్పటి ధరలకి మన రూపాయలు ఎన్ని పెట్టి ఏవేది కొనుక్కోవచ్చునో అందరికీ తెలిసిందే. ఇల్లాగే పావుల్లో, డాలర్లలో, ఫ్రాంకులలో ఏ వస్తువుల్ని ఎంతెంత ధరలకి కొనవచ్చునో ఆయా దేశములకి తెలిసిన విషయమే. ఫ్యాక్టరీలో పని చేసేవానికి తన జీతంతో ఏవి కొనుక్కోవానికి వీలుందో, ఏవి అనుభవించవచ్చునో తెలిసినదే. గృహిణికి ఏయే వస్తువులు కొనుక్కోవచ్చునో తెలుసును.

ఫ్యాక్టరీ యజమాని తన డబ్బుతో ఏ కొత్త ఫ్యాక్టరీలు నిర్మించడానికి వీలుంటుందో గ్రహించగలడు.

డబ్బుకి సంబంధించిన వెయ్యిసమస్యల్ని ప్రతి ఒక్కడూ పరిష్కరిస్తూ ఉంటాడు. స్వంత ఆవసరాలకి, వ్యాపారాలకి గుణిస్తూనే ఉంటాడు. కాని మన భాగ్యానికీ, మన సంపదకీ, మన డబ్బుకి దేశంలో డబ్బుతో చలామణితో ఏమి సంబంధ ముందో, మన భాగ్యం వల్ల మన దేశానికి భాగ్యం ఏమైనా అంటుతుందో లేదో, ఈ విషయాలు అందరికీ తెలియవు.

ఒక దేశంలో చలామణి నిర్వహించే విధానం మైన మన సంపాదన, మన ఖర్చులకి చాలా సన్నిహిత సంబంధం ఉంది. దేశంలో డబ్బు తేగల తంపరగా పెరిగిపోతూ వస్తువులు కొరతగా ఉన్నాయంటే, పెట్టుబడి పెట్టడానికి డబ్బు చాలా మిగిలిపోయి లాభసాటిగా పెట్టుబడి పెట్టే అవకాశాలు సన్నగిల్లినాయంటే దేశానికి అనర్థకం చూడిందన్నమాట. ఆర్థికవ్యవస్థలో కల్లోలం బయలుదేరుతుంది. విపరీతపరిస్థితులు వస్తాయి. ఇన్ఫ్లేషన్ వచ్చిందని ప్రజలందరూ బాధలు పడవలసివస్తుంది.

ఇదికాకుండా ఈ రోజుల్లో ఈ దేశపు ద్రవ్య విధానమైనాసరే, మిగతా దేశాలలో నా కేమీ సంబంధం లేదని ఒంటరిగా ఈ రోజు దానికి సాధ్యం కాదు. మరొక దేశంతో ప్రమేయం లేకుండా స్వయంగా నిర్వహించుకోవాలంటే అది జరగదు. మీ రెల్లా కొట్లాడినా నా కేమీ నిమిత్తం లేదని రాజకీయాల్లో ఏదేశమైనాసరే చెప్పి నిలవలేనివిధంగానే, చలామణి విషయంలో కూడా అంతే.

నాణేలరూపంలోగాని, నోట్లరూపంలోగాని, పరపతిపత్రాలరూపంలోగాని డబ్బుని దేశంలో సరైచేసే పూచీ, అధికారం, గౌరవం ఆ దేశప్రభుత్వానికి చెందినది. కాని డబ్బు తన పని ఇంతతో సరిపోకుండా, ఇతర దేశాలతో కూడా కలిసి ముడిపెట్టుకుంటుంది. మనదేశంలో వ్యాపారానికికాని, ఇతర దేశాలతో వ్యాపారానికికాని మన డబ్బు (కొనుబడి) విలువ తగ్గడం, హెచ్చడం, లేదా స్థిరంగా ఉండి పోవడం ప్రపంచంలో ఇతర దేశాల్లో వ్యాపారాలపైనా, డబ్బు విలువ పైనా ఆధారపడి ఉంటుంది. అందువల్లనే ఈ డబ్బు అట్టే కుప్పి గంతులు వెయ్యకుండా, కూలిపోకుండా నిలవ గట్టాలనే ఉద్దేశంతో నలుగురూ నాలుగు చేతులా వేసి ఒక సమాకారసంస్థ నొకదాన్ని నిర్మించారు. ఇదే అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి.

వర్తకవ్యాపారాల పోటీల్లో ద్రవ్యం మారకం వ్యర్థం కాకుండా కాపాడానికి గాను 48 దేశాలు నిశ్చయించుకున్నాయి. ద్రవ్య మారక మతో నిర్బంధాల్ని కొంత తొలగించడానికి

ఈ దేశాలు అంగీకరించాయి బంగారరూప ములో గాని డాలర్లరూపంలో గాని స్థిరమైన మారకాలకి కట్టుబడి ఉండడానికి అంగీకరించాయి.

ఈ సమాకారసంస్థలో వారికి గల విశ్వాసాన్ని, హితాన్ని ప్రకటించడానికి గాను మొత్తం అందరూ కలిసి ఎనిమిది మిలియన్ల డాలర్లు (దాదాపు మాడు వందలకోట్ల రూపాయలు) నిధికి చందాలు ఇచ్చారు. దీనివలన ఒక దేశానికి మరొక దేశానికి సులువుగా మారకం దొరకుతుంది. మారకపు రేట్లకూడ చిత్తంవచ్చి నట్లు మారకుండా కొంత స్థిరపరచవచ్చును.

ప్రపంచమంతటా స్వేచ్ఛగా వర్తక వ్యాపారాలు జరగడానికి ఈ నిధి పనిచేస్తోంది.

అంటే ఈ నిధి ముందుగా ఆదేశం ఆర్థిక పరిస్థితుల్ని కూలంకషంగా పరిశీలిస్తుంది. దేశంల్లో ఏ ఖనిజాలున్నాయో, ఏ సహజసంపద ఉందో, అభివృద్ధికి ఎంత అవకాశం ఉందో విచారిస్తుంది. ఆ దేశం ఎగుమతులు దిగుమతులు వాని విలువలు పరిశీలిస్తుంది. పారిశ్రామికోత్పత్తిని పరిశీలిస్తుంది. జనాభా, మరణాలు మొదలైనవన్నీ పరిశీలిస్తుంది. రేషనింగు వల్లగాని, ధరల కంట్రోల్ వల్లగాని దేశంలో ప్రజల ఆర్థిక స్థితులెల్లా మారతాయో, కార్మికుల జీవనం మేలుగా ఉంటుందో, లేదో అన్నీ చూస్తుంది.

పరిణామదేశం ద్రవ్యవిధానాల్ని మార్చుకోవాలని నిధి డైరెక్టర్ బోర్డు సలహా చెప్పవలసి రావచ్చును. ఒక దేశంలో ప్రభుత్వం బడ్జెట్లో

పోల్చడానికేనా వీలేదు. ఇంక ఆ దేశాల్లో బంగారు నిలవలు తవ్వి పాత్యాల్ని. అమెరికా నుంచి ఋణ తీసుకోవాలి. ఉన్న బంగారాన్ని కాపాడుకోవడానికి మారకపు బాండులకి ఉత్తరువు లిచ్చి ఆట్టే మారకం ఖర్చుపెట్టవద్దని నిర్బంధించాలి.

ఇంగ్లీషువారికి, ఫ్రెంచివారికి, డచ్చివారికి, ఇటలీవారికి ఒక రేమిటి అందరికీ అమెరికా డాలర్లు అవసరం. డాలర్లు లేగాని కొన్నివస్తువులు దొరకవు.

దేశాల్లో ఇన్ఫ్లేషన్ - అంటే చలామణి, వస్తువుల ధరలు బాగా పెరిగిపోవడానికి కారణం అవసరవస్తువుల ఉత్పత్తి బొత్తిగా చాలక పోవడం ఒక్కటే కాదు. ఉత్పత్తిలో నిమిత్తం లేకుండా కరెన్సీనోట్లు కట్టుకుట్టులుగా పెరిగి పోతున్నాయి. దీన్నే ఈ నిధి పరిష్కరించవలసి ఉంది.

ఒక దేశం డబ్బుని మరొక దేశం డబ్బులోకి మార్చడానికి రేట్లు నిర్ణయించబడతాయి. ఈ రేట్లని ఏదేశం మార్చాలన్నా (మార్పు నూటికి 10 వంతులకన్న మించినట్లయితే) నిధి అనుమతిని పొందాలని ఒడంబడికలో నిర్ణయించబడింది. మారకపురేట్ల విషయంలో ఏ దేశానికి అన్యాయం జరకుండా, ఆయా దేశాల ఆర్థిక స్థితిగతుల కనుగుణంగా ఉండేవిధంగా కాపాడవలసిన బాధ్యత నిధిపైన ఉంది.

నిధిలో సభ్యత్వ మున్న ప్రతిదేశం ఎప్పుటి కప్పుడు మార్పుల్ని తెలియపరుస్తూ ఉంటుంది. మారకం రేట్లు మార్చాలనుకొంటే ఎందుకు మార్చాలో పరిశీలు లేమిటో అంతా వివరంగా తెలియపరచాలి. ఏదేశాని కెంత బంగారం నిలవ వుందో, ఎన్ని డాలర్లు పానులు మొదలైన విదేశ చలామణీల మారకం నిలవలున్నాయో, జాతీయ దాయ మెంతో, వస్తువుల ధర రెల్లా ఉన్నాయో, వ్యాపారగతి వీరితిగా ఉందో, అన్యదేశాల్లో పెట్టుబడు రెల్లా ఉన్నాయో, ఏదేశాలకు లేక ఏదేశాలు ఎంతెంత బాకీలున్నాయో అన్ని వివరాలూ తెలపాలి.

నిధి కార్యాలయంలో నిపుణులు ఈ వివరాలన్నింటినీ జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తారు. వీనివల్ల ప్రపంచంలో ఎక్కడ ఆర్థికపరిస్థితులు రెల్లా ఉన్నాయో కళ్ళకి గట్టిపట్టు గోచరిస్తాయి.

ఏదో ఒక దేశంలో - దేనిపేరే ఎందుకుగాని లేని దేశం పేరొకటి మయూరదేశం అందాం - వస్తువుల ధరలు పెరిగి చలామణి పెరిగిపోతోందనుకోండి. సంవత్సరంలో వస్తువులధరలు నూటికి నూరు వంతులు పెరిగాయనుకుందాం. మిగతా దేశాల్లో కూడా ఈ సంవత్సరంలో ధరలు పెరిగినట్లు - అంతగా కాకపోయినా దామాషా నూటికి 25 వంతులు - కనిపిస్తుంది. ఇతర దేశాల్లో కంటే మనమయూరదేశంలో ధరల పెరుగుదల అతివేగంగా ఉంది. ఎక్కడా నిలిచేలా లేదు. ఆర్థికపరిస్థితి క్షిప్రంగా ఉంది.

చలామణి పెరిగిపోతూఉండడంవల్ల ధరలు పెరిగిపోయినందువల్ల వస్తువుల కొనుబడికి ప్రజల్లో సత్తువ క్రమంగా సన్నగిల్లుతుంది. చివరికి కొనలేకవస్తువులు నిలవుండిపోయే పరిస్థితి వస్తుంది. మారకంవిలువ తగ్గిపోయి ఎగుమతులు సన్నగిల్లుతాయి.

అన్యదేశాలవారు ఈ డబ్బుమారకం అట్టే విలువలేదు కదా అని మారకానికి ఒప్పుకోరు. దీనితో ఎగుమతి వ్యాపారంలో మయూరదేశానికి నష్టం వస్తుంది. దిగుమతి అదృశ్యంగా ఉంటుంది. అవసరమైన వస్తువుల్ని దిగుమతిచేసుకోకుండా ఉండలేరు. విదేశాల మారకం తగ్గి పోయినందువల్ల దేశంలో ఉన్న బంగారం నిలవల్సి తప్పుకోవాలి. (ఈమధ్య డక్షిణాఫ్రికా ఈ పనే చేస్తోంది.)

దీనితో దేశీయద్రవ్యంవిలువలో ప్రజలకి నష్టం పోతుంది. పెట్టుబడిదార్లు దేశంలో కంపెనీల్లో పెట్టిన పెట్టుబడిని తీసేసి విదేశాల్లో పెట్టుబడి పెట్టడానికి ఎగబడుతారు. ప్రజలలో చాలామందికి ఉద్యోగాలు పోతాయి. ధనం

(20-వ పేజీ చూడుడు)

ఆంధ్రపితామహాడు దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యగారు

ఫిబ్రవరి 19 వ తేదీన ఆంధ్రదేశమంతటా ఆంధ్రపితామహాడు దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి 84 జన్మదినోత్సవం జరిగింది. ఆయురారోగ్యములు కల్గి పంతులుగారు చిరకాలం వర్ధిల్లాలని ఆశిస్తూ ఆంధ్రమహాజనులు ప్రార్థనలు జరిపారు.

ఉద్దేశం పెద్దదైనా ఈమార్గం అంత ప్రయోజనకరంగా ఉండేదేమోనని మొదట అనుమానం కలుగుతుంది. కాని ఇది సరికాదు. దీనికి వ్యతిరేకం సంభవం. వైద్యునికి రోగిపట్ల ఎటువంటి శ్రద్ధ ఉంటుందో నిధికి చందాదారులైన దేశాలలో ద్రవ్యపరిస్థితి పట్ల అంత శ్రద్ధ ఉంటుంది. వైద్యుడు రోగి శరీరావసరం తగ్గిన గమనిస్తాడు గాని కాలు నొచ్చినా గుండెనే పరిశీలించి మంచి వ్వదు. అదేరీతిగా నిధి అన్ని దేశాల్ని తన అంశాలుగా పరిగణిస్తుంది.

ఒక దేశంలో ద్రవ్యం విలువగాని, చలామణి పరిమాణంగాని పెరుగుతున్నా, లేక ఆర్థిక దుస్థితి ఏర్పడినా, ఆ దేశాన్నే పట్టు పడని అని ఊహిస్తూ దానికి వీలేదు. అసలు శరీరంలో ఎక్కడ రుగ్మత ఉందో కనక్కోవాలి. అందు వల్ల ద్రవ్య సమస్య అంతా వివిధదేశాల ఆర్థిక స్థితిపైన ఆధారపడి ఉంటుంది.

ఒక దేశంలో ద్రవ్యసమస్యను పరిష్కరించా

ఖర్చుల్ని ఆదాయానికి మించనివ్వ వద్దని చెప్పవలసి వస్తుంది. పన్నులు తగ్గించుకోమని చెప్పవచ్చును. ఇటువంటి వన్నీ సాలీనా నివేదికలో నూచించబడతాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు కొన్ని దేశాల ప్రభుత్వప్రతినిధుల్లో స్వయంగా మాట్లాడి చెప్పవలసివస్తుంది.

మారకానికి కచ్చమైన దేశాల్లో సులువుగా తెచ్చిపెట్టడానికి ఇప్పుడీ సంస్థ ప్రయోజనకరముగా ఉంది. ఆయా దేశాలు విధించిన నిర్బంధాల్ని తొలగిస్తుంది.

అసలీ సమస్యలన్నీ ద్వితీయ ప్రపంచసంగ్రామం వలన సంభవించినవే. యుద్ధంలో సంపదంతా నాశనమై పోయిన దేశాలు ఇప్పుడు అమెరికా (యూనైటెడ్ స్టేట్స్) పైనే ఆధారపడాలి. అమెరికానుంచే అవసర వస్తువులు, అవసర పరికరాలు రావాలి. ఆ దేశాల్లో వస్తువుల్ని ఉత్పత్తి చెయ్యడం కష్టంగా ఉంది. అమెరికానుంచి దిగుమతి చేసే వస్తువుల్ని చూస్తే, ఎగుమతిచేసే

తూపు రాకలో సాహిత్య సభలు

ఆంధ్ర రచయితలు, కవులు మొన్న ఫిబ్రవరి 4 తారీఖునాడు తూపురాక గ్రామంలో

సమావేశమయ్యారు. తెలంగాణపు తెలుగు పరిషత్తుకు విదన మహాసభ ఇది. నాతో కలిపి జూరింది మహాసభకు దయచేశారు. "నాతో కలిపి" అంటే అహంభావంగా ఉంటుందేమో! ఏం చెయ్యను, మన సాహితీకావ్య అంతి. చూడండి. 'దేశభావలందు' తెలుగు లెస్స అని ఒక విస్మయ అన్నాడు. అదే మనకు పేదం. అంతటితో మన తెలుగువాళ్ళ గొప్పతనం ఆగ లేదు. ఒక నారాధారు ఇటాలియన్ భాషను తెగచప్పరించి, ఆతర్వాత తెలుగును కూడా బుగ్గన దాల్చాడు. బుగ్గన తెల్పు, ఏమన్నాదా తులుగుభాష తూర్పుప్రాంతంలో ఇటాలియన్ అంతే—అనగా అంత తియ్యటిది అని సెల విచ్చాడు. ఇంకం. ఆమాటను మన పండితులు గట్టిగా పట్టేశారు. వినలేక ధస్తున్నాం.

తూపురాక అనేది తెలంగాణంలో ఉంది. తెలంగాణం అదినంపి, లేక అనాదినుంచి తెలుగుభాషావిదులకు పుట్టినిల్లు. కాబట్టి తెలంగాణావారికి తెలుగుభాషా సేవచెయ్యటానికి కొన్ని స్థానికసంబంధమైన హక్కులు, ప్రత్యేక కారణాలు ఉన్నాయి. రాజమహేంద్రవరం వారికి కూడా, ఆనగరంలో పూర్వం నన్నయ్య అనే కవిసత్తముండు ఉండటంబట్టి, సాహితీ సభ జరపటానికి ప్రత్యేక హక్కుంది. నెల్లూరు వాళ్ళకి, తిక్కన చిలకలూరి కొన్ని హక్కులున్నాయి. ఇకసరే రాయలసీమవారికి, బోలెడు హక్కులు. రాయలు, సారస్వతోపాసి. ఆయనో అప్పదిగజాల్ని పెంచాడు. ప్రతి ఊరివాడికి, అనంతవైనట్టి, ప్రత్యేకపైనట్టి హక్కులున్నాయి. ప్రతి ఊరిమాటేమిటి—నన్నయ మూలాన వైదికులకు, తిక్కనమూలాన నియోగిగులకు, వేమనమూలాన గెడ్డకు, మొల్లమూలాన కుమ్మరుకు, ఇలా తల వెంట్రుకలంతమందినూ లాన, పది తిలల వెంట్రుకలంతమందికి ప్రత్యేక ప్రత్యేక హక్కు లేవ్వడాయి, సారస్వత సభల్ని జరిపేటందుకు. అందుకే మాదాశరధి అన్నాడు:

"గడులు గడులు అరలు ఓదిలి చిడికి బ్రతుకు విలువలు నశించి పాడువడిన నేటి పాస్వర ప్రపంచమునిండ అగ్నిమంట పేదద దశ దిశో మండిపోన."

ఇల్లందుల రమచంద్రరావుగారు మహాసభకు అధ్యక్షత వహించారు. ఆంధ్రదేశంలోని మాండలిక శబ్దాలన్నీంటిని సేకరించి, ఒక సమగ్ర ఆంధ్రశబ్ద కోశాన్ని తయారుచేయటం చాలా ఉపవరమని రామచంద్రరావుగారు చూపించారు. ఇల్లాంటి మాటను ఉస్మానియావిశ్వవిద్యాలయంలో ఉపన్యసిస్తూ సెప్టెంబరు 10 నుండి తుది వరకు ఉన్నాడు. టర్కీలో కెమల్ పాషా ఇల్లాంటి పనిచేశాడట—మారు మాలలపదాల నన్నీంటిని సేకరించి, టర్కీ భాషకు పరిపుష్టి నిచ్చాడట. శ్రీబిరుగేశ్వయ్య, మాండలిక శబ్దాల్ని తొలగించాలన్న అవసరాన్నీ గుర్తించాలి విన్నవించారు. శ్రీసురవరం ప్రతాపరెడ్డి, కొందరు సంసానేరాంగ్రులకు, తెలంగాణంలో సారస్వతీయులకేని. దుర షోన లున్నాయని తెల్పారు. శ్రీఆంబజీపూడి వెంకటరత్నం, ఆంధ్రలో ఐకమత్యం కల్పించటానికి సాహిత్య మైనా ఉపకరిస్తుందేమో యువకులు ప్రయత్నించి చూడాలని చెప్పాడు. ఇవన్నీ సత్యాలే. అయితే ఈ గాంధీయంలో సత్యాన్ని వివేచించాడు?

తెలంగాణాలో, అన్ని ప్రాంతాల్లో ఉన్నట్టే, సమగ్రతన రచయితలూ, రసికులైన కవులూ ఉన్నారు. వీళ్ళను నిజంగా అభినందించాలి. ఉస్మానియావిశ్వవిద్యాలయంలో నల్లరు - తెక్కకు నల్లరే - తెలుగు చదివే విద్యార్థులు ఉన్నారు. తెలంగాణాలో అంతా తెలుగువారే. "ఆంధ్ర"కు "తెలుగు"కు సరితూగజుది ప్రచారంచేసే నాయకోత్తములకు ఈ సంగతి తెలియనా!

అసలు "మఘన" సర్కారువారికి, కొందరు వాడుకులకు వతనే, "ఆంధ్ర" అనేపదం ఈమ

శ్రీ జి. కృష్ణ

శ్రీదాకా గయించేదాడు. ఇప్పుడు అన్నీ సయిసున్నాయి! ఇంత మహాసభ క్రిందటే డయితే, జరిగేటటుండేది కాదు. "మఘన" గారు జరగనిచ్చేవారు కాదు. అగవాజరిగినా, ఏమంతి క్షేమంగా ఉండేదాడు. కాని మొన్ననో - బోలెడుమంది వచ్చి, మాడునిద్రలు (మహాసభ మాడురోజులు) చేసి, అష్టం ఉన్న వాటిని విని, లేనివాటిని మరొకళ్ళయినా విన పోనికీ వదిలి, స్వేచ్ఛగా గడిచారు. ఎవరికి తోచిన ఉపన్యాసాలు వారిచ్చారు. "కై"లు, "నకిం చాలి"లు, శేవు. ఒక తీర్మానాలని, ఒక పదవీ రాజకీయాలని ఏమీ శేవు. ఏదో మహా సభకు ఏర్పాటుచేసే ప్రారంభంలోమాత్రం, దేశాయి మూతావారు గోసాయిమూతావారు, ఒకరిని ఒకటి రంగంనంచి తొలగించేస కోటానికి ప్రయత్నించారట.

మహాసభవారు పెద్దల్ని మునడలేదు. కొమరాజు లక్ష్మణరావుగారి ఫోటోను, మహాసభ జరుగుతున్న "ఆంధ్రనగర"పు ముఖ్యద్వారంపై ప్రతిష్ఠించారు. అసలు హైదరాబాదులో లక్ష్మణరావుచరిత్రపరిశోధక మండలిని కూడా స్థాపించుకున్నారు. సభలో పెద్దలకు చిక్కటి మన్నన జరిగింది. పెద్దల ఉపన్యాసాల్ని, సద సభలు నిశ్శబ్దంగా విన్నారు.

కొందరు మొదటినాడు ఉపన్యాసాల్ని చేసేసి, ఇన్ని మొత్తులు తిని, ఇహ మళ్ళీ కనపడకుండా పట్టునికీ చేరుకున్నారు. వీళ్ళకి మిగతావాళ్ళకు లేని బోలెడు పన్నుంటాయి. అందుకని వేలే పనులులేనివాళ్ళని వెనకదగివిడచి, వెలిపోతారు. వెలిపోయి, ఈ సభాసామాన్యలో సమే సుమా అని బుజువు చేస్తారు. అంతేగదా!

ఆంధ్రసారస్వతప్రియులంతా తూపురాక లోనే ఉండేశారు. ఆహ్వాన సంఘంవారు, యథాశక్తిని భోజనాలు పెట్టారు. అన్నదాతా సుభన.

మహాసభలో కొందరు కృష్ణులగురించి తెలుసుకొందాం.

మాటాటి హామంతరావుగారు. వీరు ఆంధ్ర సెతామహాలు. వీరి ఉనికే, ఒక ఆశీర్వాదం సురవరం ప్రతాపరెడ్డిగారు, తన సంగతి తాను బాగా తెలుసుకొన్న కృష్ణి. తూచినట్టు మాట్లాడుతారు. ఆ మాటల్లో, విద్య, వివేకం, ప్రస్ఫుటమాతూ ఉంటాయి - వాటి మృగ్యతనంచి హాస్యం తొంగిమాస్తూ ఉంటుంది. ఆరోగ్యం సరిగా లేకున్నా, మాడురోజులూ తూపురాక లోనే ఉన్నారు.

మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారు మహాసభలో పాల్గొనటానికి వచ్చిన ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వం మునిమాణిక్యం నరసింహారావుగారిని గురించి ఎవరికి తెలియదని చెప్పను! అయినా ఆయన్ను గురించి చెప్పాలి. ఉదయమే పట్టుతో ముకుంటు న్నారు కాంతయ్యమ్మారావుగారు. పులిబాల హామంతరావుగారు ఒక కృష్ణి ఇట్లా పరిచయంచేయటం సాగించారు.

శ్రీ పులిబాల: నరసింహారావుగారు, వీరు పొట్లపల్లి రామారావుగారు - రచయితలు.

శ్రీ మునిమాణిక్యం: అంటే మనజాతివా రన్నమాట.

శ్రీ పులిబాల: కథకులండి.

శ్రీ మునిమాణిక్యం: అంటే కేవలం మన జాతివా రన్నమాట.

శ్రీ పులిబాల: వైగా సంసారానికి సంబంధించిన కథల్ని రాస్తారు.

శ్రీ మునిమాణిక్యం: ఆయ్యో - బొత్తిగా మన జాతివారు!

ఇదీ వరస! ఇంక మునిమాణిక్యంవారి ఉపన్యాసం - అంతా హాస్యాన్ని గురించి - హాస్యమే - చాలా బాగుంది. కానీ, "ఏమిటి - ఈ వెర్రిమోర్తి ఉపన్యాసాలు" అని కాంతయ్య గారు కోప్పడుతుండేవానని, వైకతో రహస్యంగా చెప్పేశారు - చెప్పేయ్యాలన్న సంగతు లన్నింటిని. ఒట్టి పిరికివాడు.

కాళోజీనారాయణరావుగారు, ప్రతివారికి

"మీరు అన్నం తిన్నారా - పోయి తినండి" అనిచెప్పాం ఉంటారు. కాళోజీగారు, కవి, రసికుడు, స్నేహితుడు, రాజకీయవాది, సంస్కారి. మంచి హాస్యం కల వాడు. జమాలు స్టీక్ సామోలకథలు బాగాచెప్పాడు. జమాలు స్టీక్ ఒక తోటకు అధికారి - (గెజెట్డ్ అఫీసర్). ఒక బోనాన వాన తురుముంటే, మొక్కలకు నీళ్ళుపోసేవాడు, జమాలు స్టీక్ గారి ఎదుటకువచ్చి చేతులు కట్టుకొని నిలబడ్డాడు. "ఏంరా తోటకు నీళ్ళు పోయ్యటంతో"దా అడుగులే, "అయ్యో, వ్యాధి"దని చెప్పాడు. "మనస్తే ఏం - గొడుగునకుని, నీళ్ళుపోయే!" అని హుకుం చెప్పాడు జమాలు స్టీక్.

మరొకసారి జమాలు స్టీక్ గారు కాళోజీ పోతు న్నారు. కారుకు ఆనాడే కొత్తఫోటో కూడా వేయించాడు. వోలోలో ఒక గుంట రావటంవల్ల, కారు ఎగిరిపడింది. జమాలు స్టీక్ గారు, డ్రైవరుతో, ఏమిట సంగతి అని అడిగాడు. అయ్యో గంట అడ్డమొచ్చింది అని డ్రైవరు విన్నవించు కున్నాడు. "ఒరేయ్ - అడ్డమొస్తే హరక ఎందుకు మోగింపలేదురా - బెవాళే గడరా కొత్త హరకను వేయిస్తాను" అని జమాలు స్టీక్ కోప్పడ్డాడు.

ఇల్లా బోలెడు కథల్ని చెప్తాడు కాళోజీ. శ్రీమతి సంగం లక్ష్మీబాయి - ఈమెగారు శేతాయికాంగ్రెసులో పనిచేస్తున్నారు - చిక్కటి చిత్రకారిణి. కళ్ళను వదిలి కాంగ్రెసు లోకి పోటట మేమిట అరంకావటం లేదు. "అదేంపని" అని అడిగేశాను. ఆమెగారికి కోపంవస్తుందవకున్నాను కాని అంతి ప్రమాదం సంభవించలేదు. ఏం చేయగలదు, రంటిపై న అధిమాన మన్నప్పడు!

కొండపల్లి శేషగిరిరావు చిత్రకళాప్రదర్శనానికి కార్యదర్శి. చిత్రాల్ని చూసి, చిత్రకారుడు చాలా నాజూకైన కృష్ణి అనిమనం అనుకుంటూ ఉంటాం. కాని శ్రీ దేవిప్రసాద్ రాయ్ చాదరిగి, సంగం లక్ష్మీబాయిగారిని చూస్తే చిత్రకారులు కూడా గట్టిగానే కన్నుజితరని నమ్మకం ఏర్పడుతుంది. అయితే శేషగిరిరావు మాత్రం చాలా నాజూకైన మనిషి. చిత్రాలని తుంతుపెత్తువటం, చిత్రాలనే పడకగదిగా చూసుకోటం, శేషగిరి లోని ప్రత్యేకత. ఎరడో ఒకే రసికుడైన దొంగ, ఒక "లంబోడి శ్రీ" బొమ్మకా కైంకర్యంచేశాడు. "అయ్యో! నా లంబోడిది పోయిందా" అని శేషగిరి గోల పెట్టాడు. అది ఆమాడువాళ్ళలో తిరిగి కనుపించనే లేదు.

నందగిరి ఇందిరాదేవిగారి అధ్యక్షతక్రింద కథకులంతా తమతమ కథల్ని చదివారు. ఇందిరాదేవిగారు కథకులందరినీ గురించి మాట్లాడుతూ నందగిరి వెంకట్రావుగారి కథారచన కాలత్యాన్ని గురించి మాట్లాడనైనా లేదు. అప్పటికి ఒకరు గుర్తుచేశారు - మనవాళ్ళు ఊరు కోరుకదా. అది, ఆమెగారి స్వంత విషయం. ఇంట్లో ఇద్దరూ కథకులే అవుతే - జీవితం కట్టు కథగా నడచుగదా!

శ్రీ భాగి నారాయణమూర్తి, శ్రీ పొట్లపల్లి రామారావు, శ్రీ నెల్లూరి కేశవస్వామి, శ్రీమతి ఇల్లందుల సరస్వతీదేవి, శ్రీ దాశరథి మొదలైన అనేకులు చిక్కటి కథలు చదివారు. మధ్వాన్నంపూట ఆడ వారు సమావేశ మయ్యారు - పట్నంపంచి వచ్చిన శ్రీజనం అంతా తడికల విడుదులనంచి, ఉపన్యాస ప్రదేశానికి, ఒకచుట్టు దోవద్వారా - ద్రవిడ ప్రాణాయామంవంటిది - పాడుకుంటూ, శైలు కొట్టుకుంటూ - నడిచారు. తర్వాత ఉపన్యాసా లిచ్చారు. బోలెడుమంది శ్రీలు విన్నారు. నమ్మండి, నమ్మకపోండి, వందలకొలదిగా శ్రీలు వచ్చారు - పురుషులూ వచ్చారు! ఈ లాంఛనం బాగానే ఉంది - కాని వ్యవసాయకాఖవారు ఇదే తైములో చుట్టూ బ్రాక్టరును త్రిపుటంసాగించారు. ఈ బ్రాక్టరును ప్రదర్శనార్థం తెచ్చారు. ఇంకేముంది - అంతా

బ్రాక్టర్లు చూశానుగాని, ఆ బ్రాక్టరు శబ్దంలో ఉపన్యాసాలు వినవలసేలేదు!

అన్నింటికంటే, నాగుండెలకు ఇష్టం అయిన కార్యక్రమం ఉంది. కావ్యగానం. కవిత్యపటిమ కంటే, గాత్రపటిమ చాలా ముఖ్యం. భాగ నారాయణమూర్తి, భారతీరత్నాకరాంబ, దుర్గ శర్మశర్మ, సరణికోట శ్రీనివాసరావు కావ్యపఠనం చేశారు. నారాయణమూర్తి గారి రచన చూడండి:

ఓయక్క-సెప్పవే
నా కేటూ తోసనూ
కోడిపుంజూ ఒరె
కొడుకు కలిగాడు.
గుత్తలోపాలన్నీ
సాములకు దత్తుమాయీ
ఎండిలెల్లు గండు నేటిలో
గల్లుమన్నాయి
పాలేమో లేవాయె
పొన్నట్టి సాకాతె
ఎండితో పిల్లడికి,
కంప లెవోనా?

రత్నాకరాంబగారు, ఖగ్గతిక్కనను గురించి వ్రాసిన గీతాన్ని వినిపించారు సరణి కోట శ్రీనివాసరావుగారు బొత్తుగా పాడలేదు.

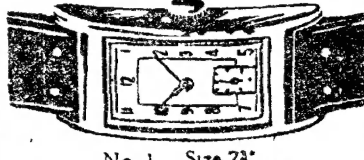
నెల్లూరి మాణిక్యారావుగారు, "పిల్లలమండి - పిల్లలము" అనే పాటను పాడారు.

కాళోజీనారాయణగారు పాడుతుంటే, భావం బావుంటుంది. సామాన్యవిషయాలనే, అతిశయభాషలో గీతాల్లో జొప్పిస్తారు. ఉదాహరణకు:

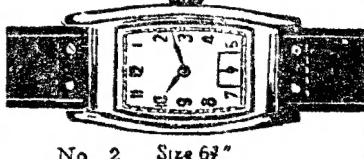
నాతప్పలను దాచనా
నారకాలైన
సర్వమూత్రాలతో
దడికట్టుతాను.
(22-వ పేజీ చూడుడు)

NEW CONSIGNMENT

All watches of high class swiss craftsmanship, and fitted with plastic band EACH GUARANTEED-3 Years.

No 1 Size 7 1/2" apt
5 Jewels Chrome 32/- Rolled gold 40/-
7 " " Sup 35/- Rolled gold 45/-
15 " " 52/- Rolled gold 62/-

No 2 Size 6 1/2"
5 Jewels Chrome 36/- Rolled gold 42/-
7 " " Sup. 38/- Rolled gold 48/-
15 " " 55/- Rolled gold 65/-

No 3 Size 10 1/2"
5 Jewels Chrome 24/- Rolled gold 30/-
7 " " Sup. 48/- Rolled gold 60/-
15 " " 70/- Rolled gold 85/-

No 4 Size 11 1/2"
Chrome case 16/- with second 18/-
Centre second 20/- Superior 32/-
15 Jewels Chrome 30/- Superior 35/-
ALARM TIME PIECE 16/-
Superior 20/-, Best 25/- Postage extra.
12 1/2% discount on order for any 3 watches at a time.

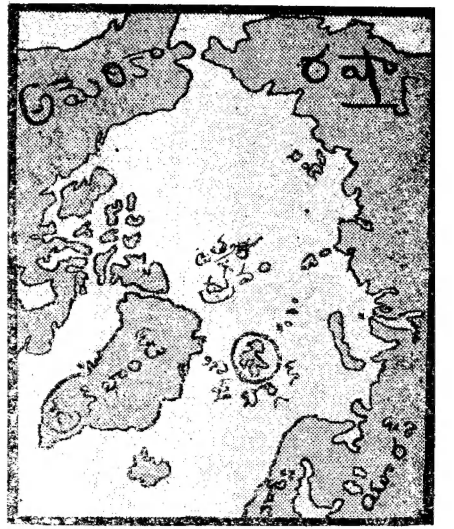
H.DAVID&CO

POST BOX NO 11424 CALCUTTA

మానవజాతి అన్తిక్యానికే ప్రమాదకరమైన

తృతీయ మహాసంగ్రహానికి సన్నాహాలు

స్ఫుర్తమయైన ఆర్కిటిక్ వ.ంచుశిఖరాలమధ్య ప్రాంతాన్ని ఆమెరికాల యుద్ధపన్నాగాలు

లేవీ లేవీ బుగ్గర్ల చెప్పాడు. ఉంటే వాటి తెలియదా!

[అమెరికా బ్రిటిష్ వర్గ రాజ్యాలు, రష్యా వర్గ రాజ్యాల మధ్య ఇప్పుడు కేవలం వాగ్యుద్ధమే జరుగుతున్నప్పటికీ, మరింతతో ఊరుకోక ఆర్కిటిక్ మంచుశిఖరాల ప్రాంతంలో మారణయుద్ధానికి సిద్ధపడుతున్నారనే విషయం రహస్యమేమీ కాదు. మ్యూసేవీలో శివునిగూర్చి అంధకారంలో మునిగిఉండే ఈ నిగూఢ ప్రదేశంలో అగ్రరాజ్యాలు యుద్ధసన్నాహాలు చేస్తున్న నదంశులు ఐక్యరాజ్యసమితి కార్యాలయంలో ఆందోళన కలిగించాయి. దానిపై ఐక్యరాజ్య ప్రపంచం అనే ఆంగ్ల మాసపత్రిక సంపాదకవర్గానికి చెందిన లాడిస్లాస్ ఫరాగో ఆర్కిటిక్ ప్రాంతం పట్ల వ్యక్తమైన వాదన వ్యాసాన్ని ఈ క్రింద ప్రచురిస్తున్నాం. పరస్పరదురాక్రమణ నిషేధపు టాడంబడిక ఒకటి చేసుకోవాలని రష్యా నాశ్వకు ఇటీవల పంపిన ప్రతిపాదనలో అంతర్దాఢం ఈ వ్యాసంద్యప్రత్య సూచకం కాగలదు.]

ఆర్కిటిక్ ప్రాంత ప్రాధాన్యమును వివరిస్తూ అమెరికా (యునైటెడ్ స్టేట్స్) వైమానిక దళాధికారి జనరల్ కార్ల్ స్పాన్జర్ ఒక నివేదికలో ఈ క్రిందివిధంగా వ్రాశాడు:

“ప్రపంచ మహాసంగ్రామంలో ప్రాధాన్యము ప్రసించగల ఎనిమిది భౌతికశ్రమల ప్రాంతాలున్నాయి..... ఆసియా, యూరప్, ఉత్తర అమెరికాలోని ఈ ఎనిమిది ప్రాంతాలూ కూడా ఉత్తర ప్రాంతానికి సమీపంగా 90 డిగ్రీల అక్షాంశంలో చేరినవే. వీనికి కేంద్ర స్థానం మంచుశిఖరాలలోనిండిన ఆర్కిటిక్ ప్రాంతం.

“ఉత్తర ప్రాంతం అంతా మంచుతో కప్పబడి ఉంటుంది. ఓడలు, బట్టలైళ్లు మొదలైతే చీరకత్తం కాదు. కానీ విమానాలు మాత్రం ఆ ప్రాంతం మీదుగా ఎగిరివెళ్లవచ్చును. రష్యాలోని పారిశ్రామిక ప్రాంతమైన యూరల్ పర్వత ప్రాంతంనుంచి అమెరికాకి, అమెరికా ఆక్రమణలో ఉన్న అలాస్కా నుంచి జర్మనీకి, గ్రీక్ లాండ్ నుంచి జపాన్ కి ఆర్కిటిక్ ప్రాంతం గుండానే దగ్గరమార్గాలు.”

వైమానికయుద్ధనిపుణు లింకా చాలమంది ఇటువంటి ఆశ్చర్య ప్రకటించారు. భవిష్యత్ సంగ్రామంలో ఆర్కిటిక్ ప్రధాన కేంద్రం కాగలదని కల్లోల్ వి. బార్లెక్ నార్వేలో ఉపన్యాయ స్వప్నంగా చెప్పాడు.

కొద్దివారాల క్రితమే అమెరికా వైమానిక దళంలో పనిచేయడానికి నియోజిత కల్లోల్ బార్లెక్ ను కలుసుకున్న ఆశ్చర్యంగానే ఉంది. ఆర్కిటిక్ ద్వ సన్నాహాల్లో ఇదొకటి. ఇంక మిగతా వివరాలు.

క్రీటిష్ నాకాదళంలో ప్రధానమైన అంగాల్లో సహా నాకాదళ నాయకుల్లో ప్రధానమైన సర్ జాన్ కన్నింగ్ హామ్ ఆర్కిటిక్ ప్రాంతానికి ప్రయాణమై వెళ్ళాడు.

ఉత్తర అట్లాంటిక్ మహాసముద్రంలో అతి శీతల ప్రాంతంలో అమెరికా నాకాదళాలకు చెందిన 68 ఓడలు, 31 విమానదళాలు, 31 వేల మంది ఆఫీసర్లకు మిలిటరీ శిక్షణ నిస్తున్నారు.

ఫిబ్రవరిలో అమెరికా పసిఫిక్ నాకాదళం “అభ్యాసం” నిమిత్తం ఆర్కిటిక్ మహాసముద్రం వెళ్ళుతున్నది.

ఆర్కిటిక్ ప్రాంతాల కనువైన శిక్షణను హాడ్స్ టెక్నాలజీ ప్రాంతంలో అమెరికా, కనేడియన్ సైన్యాలకు శిక్షణ నిస్తున్నారు.

కేవలం “అభ్యాసం” నిమిత్తమే, అమెరికా విమానదళం బాంబర్ విమానాలని అలాస్కా గొంతుతున్నది.

ఉత్తరాన రుడార్ఫ్ దీవిలో (820) రష్యా నుంచి మిలిటరీ “గస్తీ కేంద్రాలు” స్థాపించారు. అతిశీతల ప్రాంతంలో 86° ఉత్తర అక్షాం

శం పరమా రష్యాను సహా మెర్లై పంపి నావికులకు శిక్షణ నిస్తున్నారు.

ధ్రువ ప్రాంతంలోకి అతిశీతల వాతావరణంలో శిక్షణ నిమిత్తం రష్యా విమానాలు (ధ్రువ ప్రాంత విమానాలు) తిరిగి వస్తున్నాయి.

ఆర్కిటిక్ ప్రాంతానికి సేను స్వయంగా వెళ్ళి చూశాను. నార్వే ప్రభుత్వానికి చెందిన ధ్రువ ప్రాంత పరిశోధనశాఖ డైరెక్టరు చెప్పిన మాటలు వాస్తవమేనని రూఢి అయింది.

“మనకు తెన్నుదూ లోక్కి చూపి ఆర్కిటిక్ నిగూఢ గ్రాంతం శాంత ప్రపంచ దృశ్యం ఇప్పుడు మారిపోయింది. విమానాలు రావడంతో ఈ ప్రాంతం అంతా బహిరంగమయి, అందరికీ సుగమమై పరిచయమై పోయింది.” అయితే ఈ కొత్త పరిచయంలో పెద్ద ప్రమాద మేదో మణిగి ఉంది. ఇక్కడ స్పిజ్ బర్గ్ అనే ద్వీపాన్ని కాపాడుకున్న నార్వే ప్రభుత్వానికి, ఆ ప్రభుత్వ నిశాంశానికి ఈ ప్రమాద మేమిటో చక్కగా తెలుసు.

దీని కొక ప్రధాన హేతువుంది. ఈ ద్వీపం మేమిటి సామ్రాజ్య తిరుగు ప్రాంతంగా పరిగణించబడలేదో. అన్యదేశాలు అంత సన్నిహితంగా రాలేదు గాని సోవియట్ రష్యా చాయ మాత్రం ఈ ద్వీపంపై దట్టంగా వ్యాపించింది.

స్పిజ్ బర్గ్ ద్వీపంలో రష్యా గూడు చొట్ట గమన త్రవ్వకున్నారు. బోస్నెబర్గ్, గ్రూంట్ సెన్, పిరమిడ్స్ అనే ఈ గూడు ప్రాంతాల్లోనూ పరిశ్రమలు స్థాపించారు. రష్యాను ఆక్రమించిన ప్రాంతం చూస్తే ఈ ద్వీపం ఎట్టి సుఖ్యస్థానంగా ఉందో గ్రహించవచ్చును.

ఈ విశా ద్వీపం అంతటికీ ఇన్ ఫ్లోయిడ్ ద్వ మాత్రమే విమానాశ్రయాలగాని, జూంటర్ గా ముల (సబ్ పెర్లెస్) కేంద్రాలుగాని స్థాపించడానికి వీలున్నది పశ్చిమకొనుంచి తూర్పు కొనువరకూ ఈ ప్రాంతం అంతా రష్యా అధీనంలో ఉంది.

స్పిజ్ బర్గ్ లో రష్యాకి సాహసాలు చిక్క నివ్వడం ఎంత ప్రమాదమో హెచ్చరిస్తూ పశ్చిమ దేశాల్లో పత్రికలు అనేక కారు వ్యాసాలు వ్రాశాయి. ఆ సమీపంలో వెళ్లడానికి సాహసించినవారెవరైనా సరే రష్యా అగ్నివర్ణం కురిపిస్తున్నారని భయోత్పాతంతో అనేకులనేక రీతుల కథలు చెప్పుతున్నారు. స్పిజ్ బర్గ్ ద్వీపంలో ఎత్తైన పర్వతాలపై కేంద్రాలు స్థాపించి, అక్కడనుంచి భూరమారణయంత్రాలను అమెరికాపైకి పంపడానికి రష్యా తయారవుతున్నారని వదంతులు వ్యాపించిఉన్నాయి.

ఈ రష్యా “గస్తీ కేంద్రాలు” గస్తీనిమిత్తం కాదనీ, అక్కడ పెద్దమిలిటరీ సాహసాలు స్థాపించుకుంటున్నారని కొందరు బహిరంగంగా రష్యాను నిందిస్తుండగా సేను విన్నాను. స్పిజ్ బర్గ్ ద్వీపం వచ్చిన రష్యా గనులు తవ్వేవారు

కారనీ, పెర మాన్ వైమానికులనీ చెప్పగా విన్నాను. తృతీయ ప్రపంచ సంగ్రామం ప్రారంభం కాగానే ద్వీపం అంతటికీ ఆక్రమించుకోడానికి గాను వారి నక్కడికి తెచ్చి ఉంచారు.

ఈ ఆరోపణలు వాస్తవమనడానికి సూలంగా కొన్ని హేతువులు కనపడుతున్నమాట నిజం. ఆ ప్రాంతంలో రాత్రిపీకటి అనేక వారాలుంటుంది. తరువాత కొన్ని వారాలు కనుపీకటి ఉంటుంది. కనుపీకటిలో నార్వే దేశ సులు చూడగా, దూరంగా బార్లెస్ బర్గ్ లోనూ, గ్రూంట్ సెన్ లోనూ పెద్ద పెద్ద పీపాలు కనిపించాయట. “ఉత్తర అమెరికాపై ప్రయోగించదలచిన యుద్ధవిమానాలకీ, జూంటర్ గా ములకీ అవసరమయ్యే పెట్రోల్ ను రష్యా ఈ పీపాలలో దాస్తున్నా” రని నార్వేజియన్ నాతో చెప్పారు. అక్కడ రష్యా నిర్మించిన పెద్ద పెద్ద భవనాలు చూపించారు. “అదొక మహాదుర్గం” అని చెప్పారు. రెండు తర్రుల మేడ ఫోటో ఒకటి నాకు చూపారు.

రష్యాను ఎన్ని రోజులకీ బొగ్గుగనులు తవ్వ పని ప్రారంభించకపోవడం ఒక ఋణావు చూపారు. “అక్కడ రష్యాను ఏమి చేస్తున్నట్లు మిలిటరీ కేంద్రాలు నిర్మించకపోతే?”

ఈ ఆరోపణల్లో ఏపాటి నిజ మున్నప్పటికీ రష్యా 1920 సంవత్సరపు ఒడంబడికను భగ్గు పగులుస్తూన్న మాట. అయితే నిందించేవారెవరు? నార్వే దేశంలో వారు మాత్రమే. స్పిజ్ బర్గ్ లో ఉన్న నార్వే దేశ సులు నిందించడం లేదు. ఇటువంటి దేమా లేదని రష్యా డైరెక్టర్ కాకుండా నార్వేగవర్సరు హాకర్ బాల్ ఫెడ్ కూడా నిరాకరించాడు.

“ఈ తుణంగు రష్యా ఒడంబడికను అతిక్రమించలేదని ఖండితంగా చెప్పగలను” అన్నాడు హాకర్. “రష్యా మిలిటరీ సాహసాలు నిర్మించడం లేదు. పెరామాన్ దళాల్ని కక్కడ దాచలేదు. పెట్రోల్ ఇక్కడికి తెచ్చి నిలవవేయడం లేదు.”

తా నెప్పుడు తనిఖీ చేయదలచినా రష్యాను అభ్యంతరపెట్టలేదనీ, ఇంతవరకూ ఆ ప్రాంతం అంతా చాలాసార్లు తనిఖీ చేశాడనీ, అక్కడ రష్యా ఎటువంటి సన్నాహాలూ చేయడం లేదనీ హాకర్ చెప్పాడు.

స్పిజ్ బర్గ్ లో నార్వే రష్యా ఉద్యోగుల మధ్య సఖ్యత సహకారం చూసి ఐక్యరాజ్య సమితి దేశాలు సేర్వకోవా లన్నాడు.

సంవత్సరం పొడుగునా రష్యా గస్తీ కేంద్రాలను నార్వే జియస్టు తనిఖీచేస్తూనే ఉంటారు. గనుల్లో కార్మికుల సంఘాలను పరిశీలిస్తుంటారు. ఈ నార్వేజియన్ తనిఖీదర్లందరికీ స్పిజ్ బర్గ్ ద్వీపం అంతా నలుగులబా కొట్టినపింజే; రష్యానకు అక్కడ రహస్య ఫలా

రష్యా డైరెక్టరు పేరు బాబడ్. మితభాషి జాగ్రత్తగా మాట్లాడుతాడు. కానీ అతిథుల్ని చక్కగానే ఆదిరిస్తాడు. పశ్చిమదేశాల్నించు వచ్చే ప్రతికారచయిత లంటే వారు దురుద్దేశ లతో వస్తా రని అనుమానిస్తాడు. అయినా ఆడ ప్లాడు. స్పిజ్ బర్గ్ లో అతని చిన్న సోయట్ లో గూఢచరహస్త్యా లేవీ (తూర్పు యూరపులో మాదిరి) లేవు. అతని ఆఫీసులో పడక కుర్చీల్లో సుఖంగా కూర్చున్న రష్యా రక్షక శాఖవా రేమో తెలియదుగాని, అటువంటి అనుమానం కలుగనివ్వరు.

ఫోటోలు తీసుకోడానికి ఏమీ అభ్యంతర పెట్టలేదు. మంచు గడ్డకట్టిన ప్రాంతాల్లో ఫోటోలు ఎల్లా తీయాలి? సలహాలు కూడా ఇచ్చాడు. నా పర్యటన ముగిసినప్పుడు రష్యా మధ్యంతో విందు చేశాడు. అక్కడ ఎప్పుడు కుతూహలం చూపి ఫోటోలు తీసుకోవాలనుకున్నా అతడు అభ్యంతరం చెప్పలేదు. తనకింద పని చేసేవారిని కూడా ఫోటోలు తీయించాడు.

స్పిజ్ బర్గ్ ద్వీపంలో మొత్తం జనాభా 2,500 మంది. ఇందులో 1,100 మంది మాత్రమే రష్యా. నా కదివరలో కొందరు చెప్పినట్లు 5 వేలమంది లేరు. ఈ 1,100 మందిలో చాలా మంది బొగ్గుగనుల్లో పనిచేసేవారు. 200 మంది నాకాపాళికామీక నిపుణులు. వారికి జీతాలు చాలా అధికంగా ఇస్తున్నారు. నిపుణుల్లో కొందరికి నెలకు 7 వేల రూబల్లు జీతం రకూ ఇస్తున్నారు. [డైరెక్టర్ బాబడ్ జీతం 8,900 రూబల్లు మాత్రమే.] సామాన్యంగా గనుల్లో పనిచేసేవారికి నెలకి 2,500 రూబల్లు మాత్రమే ఇస్తారు. రష్యాలో వెయ్యి రూబల్లు మాత్రమే. బార్లెస్ బర్గ్ లో కార్మికుల్లో వజ్రమంది స్త్రీలు కూడా ఉన్నారు. తూర్పు పశ్చిమ రాజ్యాలు సఖ్యతగా మెలగనిదే కాలం జరగదనీ, ఎంత త్వరలో సమాధానపడితే అంత మంచిదనీ వారన్నారు. వారు చేయగలిగినంత వరకూ చేస్తున్నారట.

నార్వేజియన్ సర్వే ఒకామె, గనల పని వారు కొంతమంది ఒకసారే అక్కడికి వెళ్లి వస్తుడు, వారికి రష్యాను బహుమతులు కురిపించారు. రష్యాలో కరువైన కొడిగుడ్డుకూడా బుట్టలకొద్దీ ఇచ్చిపంపారు. నార్వేజియన్ దీనికి ప్రతిగా పనుల్లో సహాయపడుతూఉంటారు.

ఇదంతా బాగానే ఉంది. కానీ ఇక్కడ బొగ్గు తవ్వకం ఎంత జరిగింది? ఎంత బొగ్గు తవ్వారు? రష్యాలో బొగ్గు కరువు ఇంతా అంతా కాదు. కానీ రష్యాను స్పిజ్ బర్గ్ లో ఏమి చేస్తున్నట్లు? దీనికి రష్యా డైరెక్టరు వెంటనే సమాధాన మిచ్చాడు. గనల్ని జర్మన్ భవంసం చేశారు. ఓడరేవు పాడు చేశారు. రష్యాను ఈ ద్వీపానికి వచ్చినది 1946 లోనే.

శీతాకాలంలో నిత్యం రాత్రి. విద్యుచ్ఛక్తి దీపాలు లేకుండా పనిచేయవలసివచ్చింది. జర్మన్లు వదిలివెళ్లిన బాంబులు, పైస్టు అప్పుడప్పుడు పేలుతూ పనికి ఆటంకం కలిగిస్తున్నాయి. జర్మన్లు గనుల్లోకి గట్టు తెగొట్టి వరదలు విడిచిపెట్టారు. గనుల్లోనుంచి నీరు చేదవలసివచ్చింది. అది ఇప్పుడిప్పుడే పూర్తి కావసోంది. త్వరలో బొగ్గు తవ్వడం ప్రారంభిస్తారు.

“వ్యాప్తివతిష్ఠతిజరా” భర్తృహరి

“నాకీ విచ్చితనూభావ మదియూ
భాగ్యంబ నీక్షేత్రమం
దే కన్నట్టి నీ యనూరుకత తే
నిందుండి అన్యత్రకున్
వీకభావుట గొప్ప వీ వనియె భా
వింపంగనయ్యె నదా
సీకారుణ్యభారాధీనై నిలుతు నిం
దే తల్లి! కామేశ్వరీ.” 200

(మరా) అనూరు స్వార్యసారథిః॥
అయితే ప్రస్తుతపు నాపాలకం ప్రత్యేకంగా
చూచినవారికి అక్కడలేదుగాని తదితరులకు
కాంచెం వ్యాఖ్యాన మవసరమే. కాని వ్రాసే
తీర్మానం లోపించినకారణంచేత ఆ పని పెట్ట
కోలేదు.
“నిను ధ్యానించుచు సీతల నొడువుచు
న్నీ మిదిపద్యములక,
వినుచుక జెప్పచు సేపురాణములపై
విశ్వాస మార్జించుచు
నిను మూర్తితీతయాంబగా నెఱుగుచు
న్నీ నీ కటాక్షానకు”

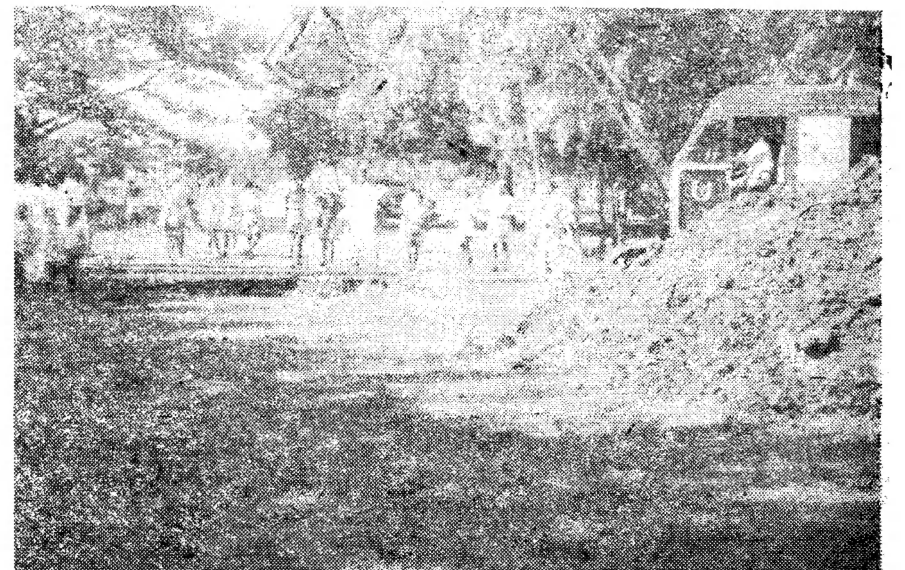
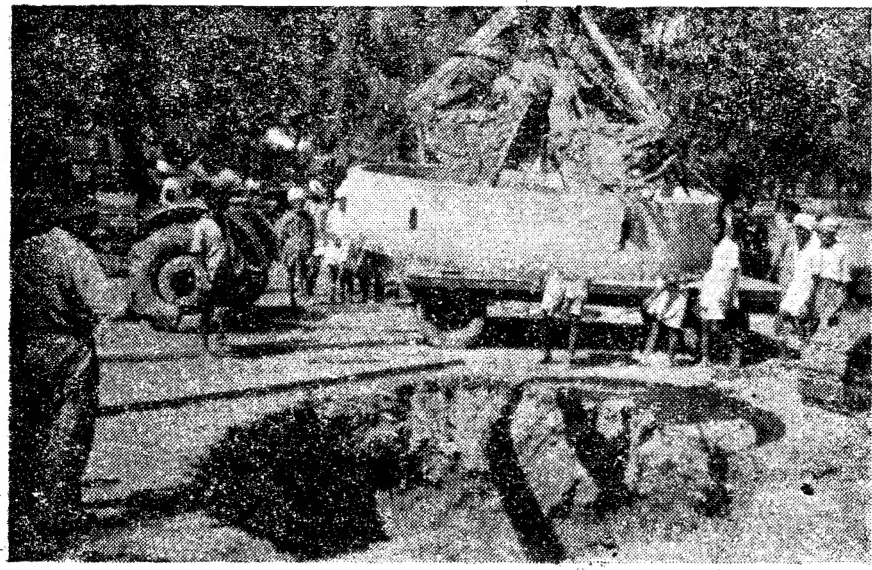
బ్రహ్మశ్రీ శతావధాని చెల్లపిళ్ల వెంకటేశ్వరులుగారు

గనినై నిల్చునుగాక వీక నిచటక
గళ్యాణే! కామేశ్వరీ.” 201
“రవి తా నుత్తరదిక్కుకు దిరిగె నూ
ర్యన్యందనమృం దనూ
రుపు సారథ్యము నిర్వహించుటకు నా
రొహించె దస్తీప్తి ది
గృవనన్ధంబు తమోభరం బణచి వి
భ్రాజిల్లె వెంకన్నకు
గవి కీభావము వర్ణయమగుచు
గన్పట్టె కామేశ్వరీ.” 202
“గాంగేయుం డెది వచ్చునంతదనుక
గాండ్రకాండములం
దంగమ్ము నిలిపె నృహియ మది తా
నారంభమయ్యెక దెసల్
సింగారించెడి మంచు తగ్గదొడగె
శ్రీదేవి! నాకోర్కి దీ
ర్పం గాల మ్మిది మాగధుండనగుచు
బ్రాహ్మంతు గామేశ్వరీ.” 203

(మరా) ప్రస్తుతపు నా స్థితిగతులను పయిపద్య
ములు సూచించును. నే నిప్పటికి సుమారు
యెనిమిదేళ్ల నాడు కొందఱు దేవభక్తుల ఆహ్వా
నముమీద వచ్చి, యాలవూరసామెతగా నిచ్చు
టనే సంసారిగా నుంటిని. యిప్పుడే నా
యింటికి శ్రీమత్కృష్ణులెలువినా ప్రయాణం
చేయగలనేమా అంటే అట్టిదైర్ఘ్యం నాకు లేదు.
యీవూరు వదలిపెట్టడానికి నాకు సుతరాచూ
యిస్తులేదు. మాగ్రామం క్షేత్రంకాదు గాని
గోదావరీతీరం కాకపోలేదు - కాతన్యాయం
తెలియం వరం.
“యతనంబుం బాసరింతుడే త్రములలో
బ్రాణములక వీడ శ్రీ
జతులుక భూజతులక యతీ త్తతులు,త
ద్యాగ్యంబుకట్లక గృతా
ర్థత సందిగ్ధమే నా కయత్నముగ నే
తద్యాగ్యమిచ్చెక జను
శృతసంపాదిత తావకాలక్ష్మియుగళా
ర్చక జేసి కామేశ్వరీ.” 203

ఆంధ్రులపట్టి ఆంధ్ర పద్యాలు మకుటం
ఒకటిగానే వున్నా స్వభిన్నస్థలగాని వసు
తెల్లమే. ముఖ్యంగా నేను వ్రాయదలచిన
శేషంపై నేను సుమారు 14 సంవత్సరాలనుండి
మిక్కిలి ఆశక్తుడనై యుంటున్నాను కవిత్వరచనక
గాని, విమర్శించుటకుగాని అ తు ము డ నై
యున్నాను. ఇట్టి నీ కు చాలమందికవులు
నాకు తమరచించిన భాత్యములు పంపి
వ్రాయము ననించుట కలదు. యేకాండటికి
పంపినను చాలమందికి పంపలేకపోవుచున్నాన
పంపినవారు పదో పదిహేనో శాతము నే
క్షించి పదప ఉత్తరంమీద వుత్తరంగా వ్రాయ
చున్నారు. నా అ మరతనుబట్టి వారి వా
జనానుకూల వ్రాయలేకపోవుచున్నందుకు క
షణగా ఆ యా స్త్రకటన చేయుచునా
వార్తకర్తల లోకంలోపాటుగా నుండునదితే
నిన్నీను—

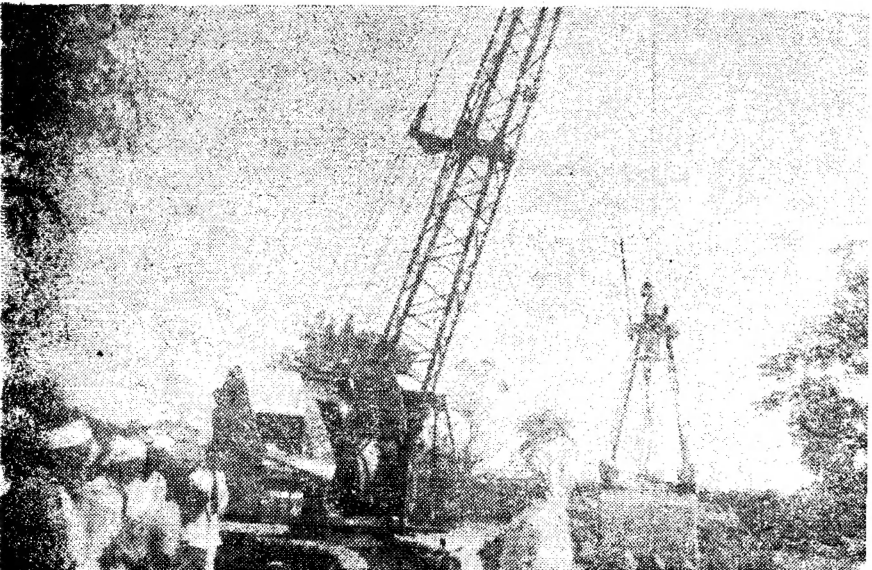
..వ్యాప్తివతిష్ఠతి జరా...
నాగాళ్ళ శత్రువు.....” (భర్తృహరి)
“తమ మతీద్వయ మాక్రమించుటకునై
చాడవులం జేరి రం
ద్రముల నేవ్రణ నేయుచున్న ముదురం
బ్రాయమ్ము వార్ధక్య మెం
త నుహారాజును దీనిబారి బడుచో
ధైర్యమ్ము గోల్పోవు నెం
తనునోన్మత్తుడు దీనికిక జకినెడి
న్నాతల్లి! కామేశ్వరీ.” 175

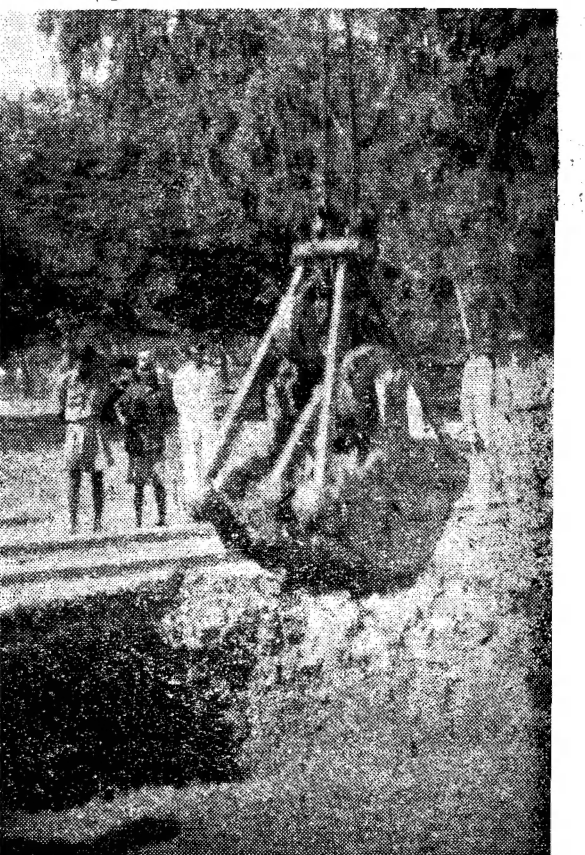
వెయ్యి రూపాయల ఖర్చులతో మూడు రోజుల్లో పంటబావులు తవ్వే పద్ధతి

మొత్తం వెయ్యిరూపాయల ఖర్చుతో
మూడురోజుల్లో ఒక పంటబావి తవ్వ
జేయునని శ్రీ యస్. యాజులుగారు ఈమాసం
వెవ తేదీని మాంటురోడ్డు గవర్నమెంట్
చూస్ లో ప్రయోగపూర్వకంగా చూపించారు.
ఈపాకిమందును ముందుగా ఉపయోగించి, తర

వాత కొన్ని యంత్రపరికరాల సహా
యంతో ఎనిమిది అడుగుల పరిధి, 18
అడుగుల లోతు గల భావిత్వవి గూపం
చారు. ఆ ప్రదర్శన సందర్భంలో
తీసిన చిత్రాలు ఇక్కడ ముద్రించ
బడినాయి.

ఈ పద్ధతిని 10 అడుగుల పరిధి 25 అడుగుల
లోతుగల బావులుతవ్వడానికి వెయ్యిరూపాయలకు
మించి ఖర్చు కాదని శ్రీ యాజులుగారు చెప్తు
న్నారు. అయితే యంత్ర పరికరాలను ప్రభు
త్వమే సేకరించి గైజులకోసం తెప్పిస్తట్లయితే,
అంటే యంత్రపరికరాల కొనుబడిని ప్రభుత్వం
భరించినట్లయితే, గైజులకు వెయ్యిరూపాయల
కొక పంటబావి చొప్పున తప్పించవచ్చును.
ప్రభుత్వం ప్రస్తుతపు సబ్సిడీపద్ధతి మాని,
పరికరాలను రు. 20 లక్షలకు 25 సెట్టుకొని
స్వయంగా బావులు తెప్పిస్తట్లయితే, సాలీనా
మొత్తం రు. 75 లక్షల ఖర్చు చొప్పున ఒక్కొక్క
జిల్లాలో నూరు పంటబావులు తవ్వవచ్చును.
ఒక్కొక్క బావినిటిలో నాలుగేకరాల చొప్పున
సాగు చేయవచ్చును. ఈ పద్ధతిని సాలీనా
రు. 75 లక్షల రూపాయల ఖర్చుతో ప్రభుత్వం
గైజులకు బావులు తెప్పి ఇచ్చినట్లయితే మన
రాష్ట్రంలో 15,000 బావుల ధాన్యాన్ని అధి
కంగా ఉత్పత్తిచేయవచ్చునని శ్రీ యాజులుగారి
అంచనా.
రాతినేల తప్ప ఇతర నేల లన్నిటిలోనూ ఈ
పద్ధతిని ఆరుగురు కూలీలతో పనిచేయించ
వచ్చును. నేల తవ్వే మర 20 గంటలు, పంటలు
5 గంటలు పనిచేస్తాయి.

రైల్వే కారిక సంఘసమాఖ్య సమైవాయీదా నిర్ణయం సమాఖ్యలోనుంచి కమ్యూనిస్టుల బహిష్కరణ

రైల్వే సమాఖ్యకు జయప్రకాశ్ నారాయణ భారత ప్రభుత్వ రైల్వే శాఖామంత్రితో పని సంప్రదింపుల ఫలితంగా, రైల్వే కార్మికులు సమ్మె యత్నం ఇప్పటికి విరమించున్నారు. అఖిల భారత రైల్వే కార్మిక సమైవాయీ సమాఖ్య దినాపూర్ లో జయప్రకాశ్ ధ్యక్షత్వంలో సమావేశమై నిర్ణయం తీసింది. కాని కమ్యూనిస్టు సంఘాలు నాలుగు రోజుల పాటు 9 వ తేదీనాటి సమ్మె చెయ్యాలని నిర్ణయించాయి. దీనిపై తెలుగుదేశంలో సమ్మె భయం లేదు. దక్షిణ భారత రైల్వే కార్మికుల సంఘం, బి. బి. సి. వి. రైల్వే కార్మికుల సంఘం, జి. వి. సి. రైల్వే కార్మికుల సంఘం, ఈస్ట్ ఇండియా రైల్వే కార్మికుల సంఘం కమ్యూనిస్టుల నాయకత్వంలో సమ్మె చేస్తున్నాయి. వీరిలో ఈస్ట్ ఇండియా రైల్వే కార్మిక సంఘం సమాఖ్యలో చేరడానికి దిద్దబాటు పెట్టగా దినాపూర్ సమావేశం నిరాకరించింది. ఇంకా

కాకుండా, సమ్మె చేయాలని నిర్ణయించిన మిగతా మూడు కమ్యూనిస్టు సంఘాల్ని సమాఖ్య నుంచి వెళ్ళగొట్టారు. కమ్యూనిస్టు సంఘాలు సమ్మెకు సిద్ధపడుతున్నాయి. తంజి తపాలా శాఖలవారు మార్చి 9 వ తేదీ నుంచి సమ్మె చెయ్యగలమని ప్రకటించారు. ఈ సంఘాల సమాఖ్యకు కూడా అధ్యక్షుడు రైల్వే కార్యనాయక్. ఈ ఉద్యోగుల జీతభత్యాల

విషయమై తిరిగి సంప్రదింపులు జరుగుతున్నాయి. కాని ఫలితం ఇంకా తెలియలేదు. ఆయిన్ పుటికి సమ్మె చేస్తారనే తలచి ప్రభుత్వం అందుకు సిద్ధపడుతోంది. ఈ శాఖలవారు సమ్మె చేసినట్లయితే తంజి తపాలా కార్యాలయం నుంచి పోస్టుల పంపిణీ నివ్వడానికి ఏర్పాట్లు చేసింది. సమ్మె మానుకున్నందుకు ఇప్పుడంత సత్వం లేదని, ప్రభుత్వం రైల్వే కార్మికుల స్థితిగతుల్ని గ్రహించినట్లు స్పష్టపడిందని జయప్రకాశ్ నారాయణగారు దినాపూర్ సమావేశంలో చెప్పారు. తగ్గించివేసిన సౌకర్యాలను కరువు భత్యాల పూర్తిగా కాకపోయినా చాలవరకు ప్రభుత్వం తిరిగి హెచ్చించింది. కార్మికుల యోగక్షేమాల నిమిత్తమే యత్నించేటట్లు చే ఇప్పుడు సమ్మె అవసరం ఉండవనీ, దేశంలో అరాచకం వ్యాపింపచేయాలనే తలపు ఉన్నందువల్లనే కమ్యూనిస్టులు ఈ సమ

యంలో దేశమంతటా సమ్మెలు చెయ్యడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారని జయప్రకాశ్ చెప్పారు. భారత శాసనసభలో భారత ప్రభుత్వ రైల్వే శాఖామంత్రి శ్రీ గోపాలస్వామి అయ్యంగార్ చెప్పినట్లు, వేతనాలు పెంచినందువల్ల కార్మికుల ఆర్థికస్థితి బాగుపడుతుంది దినాపూర్ పార్లమెంటు. దేశంలో అవసరమవుతున్న కొరత ఉన్నంతకాలం వేతనాలెంత పెంచినా వారి ఆర్థిక జీవనంలో సౌకర్యాలు, సుఖం వృద్ధి కాబోలవు. వేతనం ఉత్పత్తి పెరిగినప్పుడే, కార్మికుల దుస్థితి బాగుపడుతుంది. అందుకు ఇప్పుడు దేశంలో వ్యాపక సాయక పారిశ్రామికోత్పత్తి భంగం కలిగించే కార్యాలను తలపెట్టారు. దేశంలో అరాచకం వ్యాపింప చేయాలనే ఉద్దేశంతోనే కమ్యూనిస్టులు ఇప్పుడు సమ్మె తలపెట్టారని, కార్మిక సంఘాలనుంచి కమ్యూనిస్టులను వెళ్ళగొట్టాలని జయప్రకాశ్ చెప్పారు. కమ్యూనిస్టుల్ని వెళ్ళగొట్టే గాని కార్మికోద్యమం బలపడదన్నారు. అరాచక శక్తులకు అశక్త మిచ్చినట్లయితే కార్మికోద్యమం ముప్పు.

ప్రయాణీకుల సౌకర్యాల అభివృద్ధికి కోటి రూపాయలు

ప్రస్తుతం జరుగుతున్న 1948-49 వ సం॥ లో రైల్వేలకు రాగల దని మొదట అంచనా వేసిన ఆదాయము కన్న 14 1/2 కోట్ల రూపాయలు ఎక్కువ రాగలవు. రానున్న సం॥ (1949-50) లో మొత్తం ఆదాయం 210 కోట్లు ఉండగలదని అంచనా వేయబడినది. ఆదాయం పెరిగినప్పటికీ దానికి తగినట్లు ఖర్చులు పెరగటాన రైల్వేల పని నికర ఫలితం 9 కోట్లు, 44 లక్షలు మాత్రమే కాగలదని ఎంచుబడుతున్నది. ప్రస్తుతం జరుగుతున్న, సం॥ లో అనుకున్న శాతకన్న ఆదాయము ఎక్కువ కావటంతో నికర ఫలితం 15 కోట్ల 83 లక్షలు ఉండగలదు. ఈ 1583 లక్షలలోనూ, 784 లక్షలు ప్రభుత్వ బాండ్ల సమునకూ, 84 లక్షలు అభివృద్ధి నిధికి, 765 లక్షలు అరుగు, తగుగు భర్తీ నిధికి ఇవ్వబడును. 1949-50 సం॥ లో మిగల 9 కోట్ల 44 లక్షల లో సగము ప్రభుత్వ బాండ్ల సమునకూ, సగము రైల్వే నిధికి చేర్చబడును" అని ఇండియా ప్రభుత్వ రైల్వే మంత్రి గోపాలస్వామి అయ్యంగార్ ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీన భారత శాసనసభలో 1949-50 వ సం॥ భర్తీ రైల్వే బడ్జెటును ప్రతిపాదించుచు వెల్లడించెను.

1948-49 సం॥ ప్ర అరుగు తగుగు భర్తీ నిధి నుండి ఇంజనీర్ మరమ్మత్, కొత్త ఇంజనీర్లు కొనుక్కుట మొదలైన కార్యక్రమమునకు 22 కోట్ల 91 లక్షలు తీసికొనుట జరిగెను. 1949-50 సం॥ లో ఆ నిధి నుండి 33 కోట్ల 86 లక్షలు తీసికొనుటకు బడ్జెట్ లో ప్రతిపాదించబడినది. ఇది ఆమోదించబడితే 1949-50 వ సం॥ ప్ర యంతానికి అరుగుతగుగు భర్తీ నిధిలో 74 కోట్ల 86 లక్షలు ఉండగలదు.

బడ్జెట్ లోని వివిధాంశములను వివరించుచు గోపాలస్వామి అయ్యంగార్ ఈ క్రింది విధంగా ప్రసంగించెను :

ప్రస్తుతం జరుగుతున్న సంవత్సరంలో మొదట అనుకున్న 190 కోట్ల కన్న 14 1/2 కోట్లు ఎక్కువ వచ్చే అవకాశాలు కనిపిస్తున్నవి. రైల్వే శాఖా కేటర్లలో ఈ మధ్య చేసిన మార్పులవలన ఆదాయం పెరిగినది. అయితే దీనికి తగినట్లుగా, బరమ్యుతులు, సిబ్బందికి ఇచ్చే కరువుభత్యాల హెచ్చింపు, వారికి చౌక ధాన్యాన్ని సప్లయి కేయటంలో వస్తున్న నష్టం మొదలైనవాటివల్ల గుర్తుకొచ్చి పెరిగినది. దీనివలన మొదట అంచనా వేసిన నికర ఫలితం కన్నా 599 లక్షలు మాత్రమే ఎక్కువ రాగలదు.

1949-50 వ సం॥ ప్ర ఆదాయం 210 కోట్లు ఉండగలదని అంచనా వేయబడినది. ఈ సం॥ లో దేశంలో మొత్తం విదా ఆర్థికంగా పెద్ద మార్పు

1949-50 రైల్వే బడ్జెట్ వివరాలు

దేశం ఉండగా, అధనా ఉన్నప్పటికీ అవి ఆర్థికాభివృద్ధి చేయించగలవనీ భావించడం మొదలైంది. జరుగుతున్న సంవత్సరం కన్నా ఆదాయం పెరిగినప్పటికీ, రాజ్యాభ్యుక్తముల్ని నిర్ణయించిన దానినిబట్టి ఖర్చునడుపు సిబ్బందికి కరువు భత్యాల, జీతాలు పెంచవలసిరావటం, 74 వేల మంది అదనపు పనివారిని చేర్చుకోవలసిరావటం మొదలైనవాటివల్ల ఖర్చు పెరిగిపోయి మొత్తం 1949-50 సం॥ ప్ర ఖర్చులు 172.12 కోట్లు ఉండగలవు.

అభివృద్ధి నిధిని ప్రయాణీకుల సౌకర్యములకు మాత్రమే ప్రత్యేకించవలెనని రాజ్యాంగపరిషత్తు నిర్ణయించుటవల్లనూ, అరుగుతగుగు భర్తీ నిధి నుండి ఎక్కువ మొత్తములు వాడవలసి వచ్చుట చేతనూ రాజ్ ఖర్చు సం॥ ప్ర నికర ఫలితములో అభివృద్ధి నిధి కేవల ప్రత్యేకించుట జరుగలేదు.

నిలవనిధులనుండి వాడకం

ఆసలు ఏర్పాటునుబట్టి అరుగుతగుగు భర్తీ నిధి నుండి 1948-49 సం॥ లో 1129 లక్షలనూ, 1949-50 సం॥ లో 1147 లక్షలనూ మాత్రమే వాడవలసి ఉన్నది. కాని ప్రత్యేక అవసరములను బట్టి 1948-49 లో 2291 లక్షలను తీసుకొనుట జరిగినది. 1949-50 లో 3386 లక్షలను తీసుకొనుటకు బడ్జెట్ ప్రతిపాదించుచున్నది. ఈ నిధికి ప్రతి సం॥ మూ 22 కోట్లు చొప్పున 5 ఏళ్ల పాటు శేరవలెనని ఇండియా రైల్వే ఎంక్వ

యరీకమిట్టా సూచించినది. ఈ సమస్యను ఎంక్వయరీ కమిటీ సమగ్రంగా పరిశీలించవలెనని, ప్రభుత్వం ప్రస్తుతానికి ఒక ఏర్పాటును చేస్తూ లోగడ ఈ నిధికి రావలసిన బాపతు 20 కోట్లను ఇచ్చుటకు నిర్ణయించినది. 1948-49 లో ఈ నిధికి 765 లక్షలూ, 1949-50 లో 472 లక్షలూ చేర్చబడును. దీని ననుసరించి 1949-50 సం॥ చివరకు అరుగుతగుగు భర్తీ నిధిలో 74 కోట్ల 28 లక్షలు ఉండును. అభివృద్ధి, రిజర్వు నిధులకు రాజ్ ఖర్చు సం॥ లో ఏమీ చేర్చబడును. వాటిలో అభివృద్ధి నిధి 1861 లక్షలూ, రిజర్వు నిధిలో 651 లక్షలూ ఉండగలవు.

నిర్మాణ కార్యక్రమాలు

ప్రభుత్వ బాండ్ల సంతో నిమిత్తం లేకుండా రైల్వే నిధులతో కొన్ని నిర్మాణ కార్యక్రమములు జరుపబడును. 1948-49 సం॥ లో కాపిటల్ ఘండునుండి 2780 లక్షలూ, అభివృద్ధి నిధి నుండి 897 లక్షలూ, అరుగుతగుగు భర్తీ నిధి నుండి 2291 లక్షలూ మొత్తం 54 కోట్లు ఉపయోగించబడును. ఈ డబ్బుతో అస్సాం రైలుమార్గ నిర్మాణం, మిహిజాం (మార్చిండియా రైల్వే)లో 'చిత్తరంజ్' రైలింజ్ నిర్మాణ కార్యకారణావసరము, ఆ నం - బ రేజా డి బుద్ధి - బాఖేరా మొదలైన రైలుమార్గాలకు జోడు మార్గాలను వేయటం, మొదలైనవి జరు

గుతుంది. 1949-50 లో నిర్మాణ కార్యక్రమాలకు 71 కోట్ల, 15 లక్షలు తీసుకోవలెనని ప్రతిపాదించబడినది. కాని అన్ని వ్యయాలనూ తగ్గించడం వల్ల అది కూడా 64 కోట్లకు తగ్గించబడినది. అందులో 2884 లక్షలు కాపిటల్ ఘండునుండి, 1 1/2 కోటి ప్రయాణీకుల సౌకర్యాల నిధి నుండి, 3386 లక్షలు అరుగుతగుగు భర్తీ నిధి నుండి తీసుకోవలెను. ఈ డబ్బుతో చేసే ముఖ్య కార్యక్రమాలలో, వాత్సల్పేటలో (బి. బి. సి. వి రైల్వే) మార్షలింగ్ యార్డ్ ను నిర్మించటం ఒకటి.

ఒక కోటి రూపాయలు అవసరమైన కోడు రవాణా కార్యక్రమాలకు కోరబడినవి.

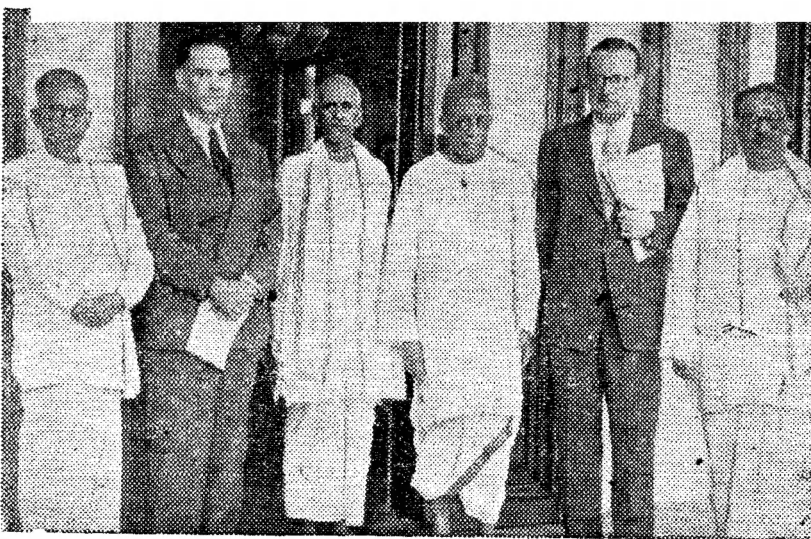
రైలు యంజన

1949 మార్చి 31 నాటికి సంత్పత్తి కరంగా పనిచేసే గడువు దాటిపోయిన ఇంజన్లు మొత్తం దేశంలో 1291 ఉండగలవు. వీటి స్థానంలో ప్రవేశ పెట్టబడిన 640 బ్రాడ్ గేజ్ ఇంజన్లూ, 208 మిల్టర్ గేజ్ ఇంజన్లూ, 20 నార్ గేజ్ ఇంజన్లూ విదేశాలకు ఆరగు ఇవ్వబడినవి. జనవరి 15 నాటికి 19 బ్రాడ్ గేజ్ ఇంజన్లు, 38 మిల్టర్ గేజ్ ఇంజన్లు అందినవి. మార్చి 31 నాటికి ఇంకా 120 బ్రాడ్ గేజ్ ఇంజన్లు రాగలవని భావించబడుతున్నది. 1949-50 సం॥ లో 337 బ్రాడ్ గేజ్ ఇంజన్లు, 170 మిల్టర్ గేజ్ ఇంజన్లు రాగలవు.

మనం ఈ విధంగా రైలింజన్ల విదేశాల విదా ఆధారపడి ఉండటంవలన చాల కష్టాలు కలుగుతున్నవి. ఈ లోటును తొలగించుటకు 'చిత్తరంజ్' కర్మాగార స్థాపనకు జోరుగా సన్నాహాలు చేయబడుతున్నవి. కర్మాగారాన్ని నిర్వహించి మన దేశీయులకు శిక్షణ నిచ్చే నిపుణుల కొరకు విదేశ నిర్మాతలతో సంప్రదింపులు జరుగుతున్నవి. ఈ కర్మాగారం ఏడాదికి 120 ఇంజన్లూ, అదనంగా 50 బాయిలర్లను నిర్మించగలదు. ఆయిన్ పుటికి భారతీయ పరిశ్రమకు ఎటువంటి హాని లేకుండా, మన అవసరాలు తీర్చుకొనుటకు నాలుగైదు వందల ఇంజన్లను తయారు చేయవలసివుంటుంది.

ప్రయాణీకుల పెట్టెలు

1948 ఏప్రిల్ నుండి నవంబర్ వరకు దేశంలోని రైల్వే కార్గానాలు 172 పెట్టెలను తయారుచేసినవి. రక్షణశాఖలవారు తాము తీసుకున్న వాటిలో 251 బ్రాడ్ గేజ్ పెట్టెలను తిరిగి ఇచ్చివేసిరి. రైల్వే కార్గానాలలో 272 పెట్టెలు తయారవుతున్నవి. ఎక్స్ ప్రెస్ పంకాలతో ఉండే 3 వ తరగతి పెట్టెలను 100 తయారు (20-వ పేజీ చూడుడు)

ఈ నెల 15 వ తేదీ సాయంత్రం రామస్వామిరెడ్డియార్, పరిశ్రమలమంత్రి, ఇతర మంత్రులతో ప్రపంచ శాంతి ప్రతినిధివర్గసభ్యులు రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిశీలని, అవసరాలను చర్చించిరి.

విశాలరాజపుత్రస్థానం అవతరణ

స్టార్ పేజీ కృషి ఫలితంగా ఏప్రిల్ 7 వ తేదీన విశాల రాజపుత్రస్థానం ఒకటి అవతరిస్తున్నది.

హిందూ దేశ చరిత్రలో ప్రఖ్యాతి గన్న రాజపుత్ర రాజ్యాలన్నీ ఒకటై, విశాలరాజపుత్ర స్థానంపంలలో ఏప్రిల్ 7 వ తేదీన అవతరించునున్నాయి. ఏకరాజ్యంగా చేరి పరిపాలన సాగించుకోవడానికి 14 రాజపుత్ర రాజులు అంగీకరించి గతవారం ఢిల్లీలో స్టార్ పేజీలో సమక్షంలో ఒక ఒడంబడికపై సంతకాలు చేశారు.

ఈ రాజపుత్రస్థానం భారత దేశంలో కల్ల పెద్దరాష్ట్రమైన చెన్నరాష్ట్రంతో సమానమైన. వైశాల్యం కలిగిఉంటుంది. చెన్నరాష్ట్రం 12½ శేరిచతురపువైళ్ళకు పైగా ఉంది. ఈ రాజపుత్ర స్థానం వైశాల్యం 12,08½ చదరపు మైళ్ళు ఉంటుంది.

రాజపుత్రస్థానంలో మధ్యగా ఉన్న అజ్మీర్ - మర్వాల్ ప్రస్తుతం కేంద్రప్రభుత్వం క్రింద ఫీఫ్ కమిషనరుపరిపాలనలో ఉంది. ఇదిమాత్రం ఇప్పుడు చేరదు. దీనినికూడా చేర్చ వలసిందని రాజపుత్రరాజులు కోరిఉన్నారు. ఇది చేర్చేపక్షంలో (2,400 చిల్ల మైల్) మొత్తం 14,48½ చిల్ల మైల్ అవుతుంది. అంటే భారత దేశంలో కల్ల పెద్ద కూటం అవుతుందన్నమాట. కాని ఇప్పుడు అజ్మీర్ - మర్వారా వ్యవస్థలో ఏమీ మార్పు వద్దని భారతప్రభుత్వం నూచించిందట.

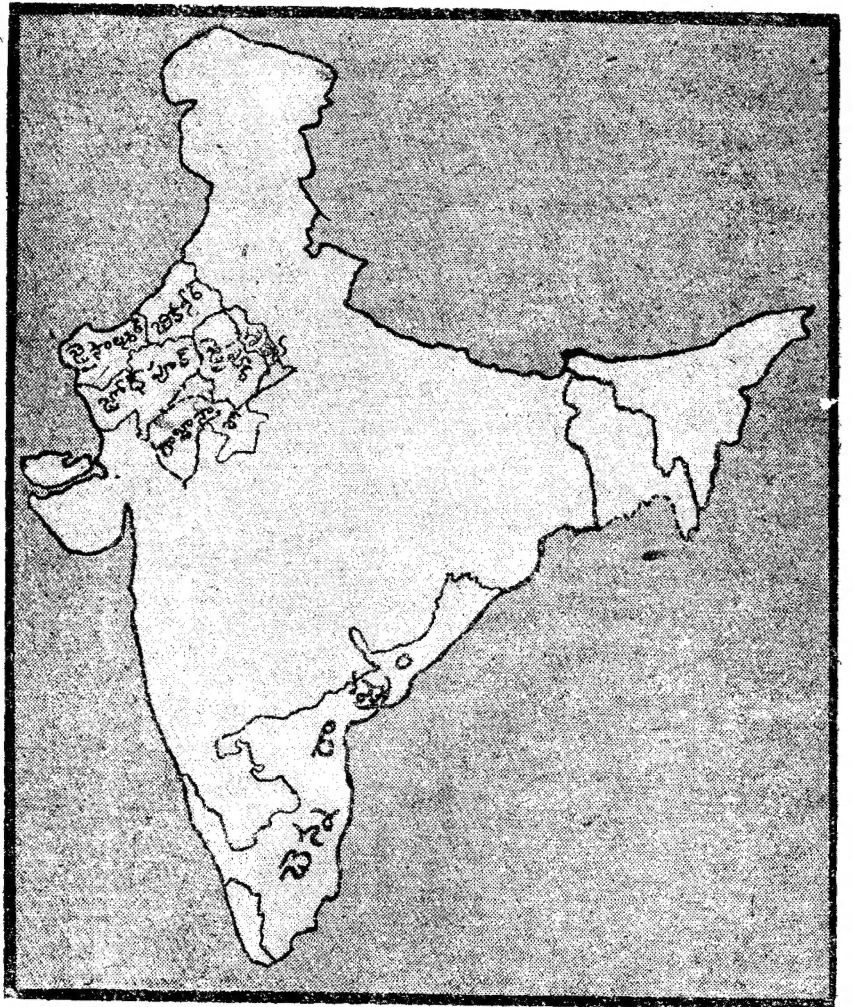
ఇక్కడ జనాభా ఘనమైన. వైశాల్యంలో దాదాపు చెన్నరాష్ట్రంతో సమానమైపోయింది.

జనాభా కోటి 20 లకు లుం దిమాత్రమే. (చెన్నరాష్ట్రం జనాభా ఇప్పుడు దాదాపు అయిదు కోట్లు) సాలీనా రెవిన్యూ మొత్తం రూ. 11 కోట్లు ఉంటుంది.

వీనిలో రాజాస్థాన్తో సమానమైన సంస్థానాలు నాలుగు చేరుతున్నాయి. అవి జికన్, జైసాల్మర్, జోధ్ పూర్, జైపూర్. రాజాస్థాన్లోని రాజ్యాలు ఉదయపూర్, బక్సారా, బూండి, డంగార్ పూర్, ఝాల్వార్, కిషన్ గఢ్, కోట, మేవార్, ప్రతాపగఢ్, మహాపూర్, టాంక్. మత్స్య రాజ్యకూటంలోని రాజ్యాలసంఖ్య త్వరలో నిర్ణయం కాగలదు.

వీరిలో మేవార్ రాజ్యాధిపతి మహారాజు శిరోమణిగా రాజపుత్రసంస్థానాధీశుల సంఘ సమావేశాలకు అధ్యక్షత వహిస్తారు. ఉదయపూర్ మహారాజాకు మహారాజప్రముఖ పదవి నిస్తారు. ప్రస్తుతరాజాస్థాన్ రాజప్రముఖులు పరిపాలనను మహారాజశిరోమణికి మార్చి 30 వ తేదీన ఒప్పగించగలరు. విశాలరాజపుత్రస్థానం ఏప్రిల్ 7 వ తేదీనుంచి నూతనరాజ్యకూటం ఏకఖండంగా పరిపాలించబడుతుంది. నూత్న రాజ్యాంగం నిర్మింపబడేవరకూ సంస్థానాధీశుల సంఘం భారతప్రభుత్వం ఉత్తరువుల ననుసరించి పరిపాలిస్తుంది. వివిధ రాజ్యాలలోని వైస్రాయల్స్ ఏకీకరణబడతాయి.

రాజాస్థాన్లో క్యాబినెట్ సుపార్వీ, హిరా

లాల్ కాస్త్రీగారిని పార్టీ నాయకునిగా (స్టార్ పేజీలో సలహా నమసరించి) ఎన్నుకున్నది.

ఈనూత్న రాజ్యకూటానికి ఉత్తరాన తూర్పు పంజాబు, తూర్పున సంయుక్త పరగణాల రాష్ట్రం, దక్షిణాన మధ్య భారత రాజ్య

కూటము, సౌరాష్ట్రం ఉన్నాయి. పశ్చిమాన పశ్చిమోత్తరాన పాకిస్తాన్ ఉన్నది.

దీనికి ప్రధాననగరం ఏదో ఇంకా నిర్ణయం కాలేదు. జైపూరుగాని, జోధ్ పూర్ గాని కావచ్చును.

లోకం కనుమరుగున, పర్వతంచాటున నిర్మించబడిన మహానగరం

[నార్వే-రష్యా సరిహద్దులోనూ, ఉత్తర రష్యాలోనూ రష్యన్ ప్రభుత్వం ఇటీవల నిర్మించిన పరిశ్రమల కేంద్రాలు నూతన నగరాలు రష్యా యుద్ధ యత్నాలను తెలియ చేస్తున్నవి. అందులో ఒక నగరాన్ని నార్వే సరి

హద్దునుండి గమనించి లాడిస్లావ్ ఫరాగ్ వ్రాసిన వ్యాసాన్ని సంగ్రహంగా ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాం.]

నార్వే సరిహద్దునుండి ఒక రోజున నూతన దర్శనీయత్రంద్వారా (వైవాకుల్స్) ఒక రష్యన్ రహస్యనగరాన్ని చూశాను. నార్వేజియన్ విభ్రాంతి చెంది చూసిన రష్యన్ మాతన

నగరాల్లో ఇదొకటి. రష్యా యుద్ధానంతరం అనేక నగరాలు నిర్మించారు. వానిలో దీనికి కొలహాకినికేరీ అనే పేరు రష్యన్లు వాడతారు. ఇక్కడ మంచి నికెల్ ఉత్పత్తి అవుతోంది. ఈ నికెల్ కోసమే రష్యా ఈ ప్రాంతాన్ని ఫిన్లాండ్ వద్దనుంచి గుంజుకుంది.

నార్వే సరిహద్దులో ఒక ఎత్తైన కొండ ఎక్కి ఈ నగరాన్ని పరికించాను. 1939 వరకూ ఇక్కడ ఊరే లేదు. ఇక్కడున్న పర్వతానికి పేరే నా లేదు. రష్యా - ఫిన్లాండ్ దేశాల మధ్య జరిగిన మొదటి యుద్ధంలో ఈ ప్రాంతంలో నార్వేగియన్లు ఉండేది. పూర్వం ఇక్కడికి దేశ సంచారం చేసేవారు వచ్చి పస్టికొనదీలోయ నుండరదృశ్యాలు చూస్తూ ఆనందించేవారు. నదిలో కలప ఫిన్లాండునుంచి వచ్చేది. అది పది సంవత్సరాల క్రిందమాట. ఇప్పుడు గడ్డి లేదు. యుద్ధకాలంలో సంచారులకు ప్రవేశంలేదు. లోయంతా జనవిహీనమైపోయింది. మంచు గడ్డ కట్టి వుంది. ఈ సరిహద్దునుంచి చూస్తే ఇప్పుడు దూరాన తిరిగి జనసమృద్ధం కనిపిస్తోంది. కాని ఈ జనం పేరు. రష్యన్లు నగరాన్ని పర్వత చరియల్లో నిర్మించారు.

గాలి వెలుతురు బాగాఉంటే ఇక్కడనుంచి 60 మైళ్ళ దూరం రష్యా సరిహద్దులోకి చూడవచ్చును. కాని ఇప్పుడు కనుచీకటిగా ఉంది. దూరంగా నార్వే గ్రామాల్లో దీపాలు మిణుకు మిణుకు మంటున్నాయి. నికేరీనగరంలో అక్కడక్కడ దీపాలున్నాయి. వానికాంతిలో దూరంగా సముద్రంలో ఓడలు కనుపిస్తున్నాయి.

విగతా అంత చీకటిగా ఉంది.

ఉన్నట్టుండి హఠాత్తుగా పెద్దవెలుగు కనిపించింది. అందులో ఆధునికనగరం ఒకటి పెద్దది కానవచ్చింది. ఆదిక్కున ఆకాశంలో వెల్లురు బాగా వచ్చింది. రాత్రి దీపాలు వెలిగించి నగరం అంతా కాంతిసంతం చేశాడు. రాత్రివేళ పని చురుగ్గా చేయడానికి వెళ్లి లెట్టు కూడా వేశారు. కొత్త ఇళ్ళు, కొత్త రోడ్లు స్పష్టంగా కనపడుతున్నాయి. యంత్రాలు, రైళ్ళు కనిపించాయి. ఇక్కడ నిర్బంధంగా కూలిల్ని నియమించి పనిచేయిస్తున్నారని తెలిసింది.

పగలంతా నిరసంగా వైతన్యమేమీ లేకుండా ఉన్న ఈ నగరం రాత్రిపడేసరికి వీసుల్ని కిటకిటలాడుతూ పనిపాటుతో సందడితో నిండి ఉంది. అక్కడ పనిచేస్తున్నవారు గుంపులు గుంపులుగా కనిపించారు. వీచే హీల్స్ రాజ్యాధి పత్యంలో నానినలుగా నిర్బంధ పేపల్లో ఉన్నారు. వీరే అంతకుముందు చాకాలం కెనడాపారిశ్రామికవేత్తల అధికారంకింద బానిసలై పనిచేశారు. తిరిగి ఈనాడు మాస్కో నిరంకుశ పరిపాలనలో బానిసవృత్తిలోనే గడుపుతున్నారు.

ఈ ప్రాంతాన్ని యుద్ధకాలంలో మిత్ర రాజ్యాలు బాంబులువేసి ధ్వంసంచేశారు. 1939లో రష్యన్లు ఆక్రమించారు. పారిపోయే ముందు ఇక్కడంతా ధ్వంసంచేశారు. ఇప్పుడు జర్మన్లు వచ్చాడు. ఈ ప్రాంతంలో శిల్ప ఉత్పత్తికి ప్రయత్నించారు. అంతగా ఫలితం లేదు.

1944 లో రష్యన్లు తిరిగివచ్చారు. ముందుగా ఫిన్లిష్ దేశీయుల్ని ఓడలెక్కించి పంపేశారు. స్వేశేనాంచి గనలపరిశ్రమకి కావలసినవారందరినీ తీసుకొచ్చారు ఇప్పుడు గనలు రష్యన్లకు చెందుతాయి. కెనడాకంపెనీలవారికి పాతికమిలియన్ల డాలర్లు పరిహారంగా ఇచ్చారు. ఇప్పుడీ నగరాభివృద్ధికి పంచవత్స ప్రణాళిక ఒకటి అమలు జరుగుతోంది.

ELECTRONIC COMMUNICATION - RUSSO-NORWEGIAN RADIO AT REYKJAVIK
The World's Most Strategic Radio Station

ప్రయత్నం

మూలం :

'మానస్'

అనుకరణ :

యర్రమిల్లి శ్రీ రామచంద్రమూర్తి

శంకరం సిగరెట్టు దమ్ము గట్టిగా లాగి మిగిలినదాన్ని అనల పాత్రాడు. గదిలో ప్రవేశించి, ఓఘడియ పీల్చిన పొగను, ముక్కులోనూ, గొంతులోనూ ఆడించి ఉంకరాల్లా, మెల్లిగా బయటకు వదలుతాడు. మెలికలు, మెలికలుగా తిరుగుతూ పొగ గదిపైకప్పు చేరుకుంటుంది.

ఉద్యోగప్రయత్నంకోసం ఐదు నెలలక్రిందట బొంబాయి వచ్చాడు. ఉద్యోగప్రయత్నం కోసమేమిటి, తనే "దో ఒక ఉద్యోగం"ని స్వీకరించుటనే ఉంటుందని శంకరం నమ్మిక. దానికి తగినంత కారణం లేకపోలేదు. శంకరం అసలుజుగు చిన్న పల్లెటూరు. ఆ జుగులో శ్రమవిద్యలయ్యిపోయి సంపాదించిన వారిలో శంకరం మూడవవాడు. ఒకతను కలెక్టరు, మరొకతను ఓ పెద్దవ్యాపార సంస్థలో భాగస్వామిగా ఉండి, ఆ కంపెనీలోనే జీతం మీద మానేజరుగా పనిచేస్తున్నాడు. వారిద్దరూ అంత మంచి ఉద్యోగాలు దొరకనపుడు తనకు మాత్రం ఎందుకు దొరకదనే ఆశ, శంకరంలో ఏనాటి నుండో జీర్ణించిపోయింది. శంకరానికి ఉద్యోగం సంపాదించుటలో ఏవిధమైన సందేహమూ లేదు. యాఉద్దేశ్యంతోనే శంకరం బొంబాయి వచ్చింది కూడా. ఏ ఉద్యోగం స్వీకరించాలా అన్నదే యిప్పుడో పెద్ద సమస్యగా పరిణమించింది. తన ఉద్యోగంకోసం, కన్నకలలా, తలచిన తలంపులు జ్ఞప్తికి రాగానే చిన్న చిరు నవ్వు శంకరంముఖంలో తాండవించింది. బొంబాయి వచ్చినతర్వాత మొదటి రెండువారాలా నెలకు 250 రూపాయల జీతంమీదగాని ఏ ఉద్యోగం చేయకూడదని నిశ్చయించుకున్నాడు.

గదిలో ప్రవేశించి కుర్చీలో కూర్చోగానే, తన ఉద్యోగపు వెలులోని పథమనివసాల మీదకు పోయింది, శంకరం ఆలోచనంతా. ఒక్కొక్క ప్రయత్నం మనోవిధుల్లో దొరిపోతూంటే "రాస్" కంపెనీ చుట్టూ జ్ఞాపకావికివచ్చింది. "రాస్" కంపెనీ పుస్తకాల ప్రచురణకర్తలు. దీనిలో ఉద్యోగం దొరికితే చాలా బాగుంటుందనుకున్నాడు. శంకరం. అదీకాక ఆకంపెనీలో కార్యాలయం చూడగానే, ఆకంపెనీలోనే ఉద్యోగం చెయ్యాలనే కోరికపెచ్చింది. "ఓ" తనరించుకుని, నిగనిగలాడే జోళ్ళతోనే మరిమరి చూచి తన బొంబాయిరాగానే ముగ్ధించిన విజిటింగ్ కార్డుకటి లోపలకు పంపాడు. జవాబు ఒకడువచ్చి శంకరాన్ని మానేజరుదగ్గర తీసుకుని వెళ్లాడు. శంకరం లోపల ప్రవేశించగానే నమస్కరించి నిలబడ్డాడు. "అలా కూర్చోండి" అంటూ మానేజరు "మికోసం ఏం చెయ్యగలనో చెప్పండి" అన్నాడు. శంకరం కుర్చీలో కూర్చోని తనకు కాబోయే మానేజరు కేసి చాల దీక్షగా మాన్లున్నాడు. పొట్టిగా, అందంగా, బట్టల, నిగనిగలాడే ఆ గడ్డంలేని ముఖమాస్తే, చిరునవ్వు లాగిస్తూ, స్వాగతం చెప్తూ ఉంటుందని, అతని క్రింద పనిచెయ్యడానికి అంత చెడమనిషి కాదనుకున్నాడు. దృష్టిక్రిందకు సారిస్తూ, ప్రణమవేతి కట్టిన. వాచీ బెల్లును, పొగ్గాకుడి చేత్తో త్రొక్కుతూ, "మీకు వయస్సులోఉండి, మాంచి తెలివితేటలతోనూ, కష్టపడి పనిచేసే ఉద్యోగి కావా లేమో నంట్లా వచ్చానని నసిగాడు" శంకరం. అదా సంగతి అంటూ మానేజరు తన కాగితాలకేసి చూచుకుంటూ, శంకరంగారూ! ప్రస్తుతం మీకో సహాయంచేయలేను, ఖాళీ నమైన ఏర్పడినాగాని అన్నాడు, కాస్త సందేహిస్తున్నా. మీరు సర్టిఫికేట్లకోసం గానీ చూస్తున్నామా నాదగ్గర ఉన్నాయంటూ కోటుజేబులో చెయ్యిపెట్టి తియ్య

బోతూంటే "అందుకోసం కాదండీ, ప్రస్తుతం మా ఆఫీసులో ఏవిధమైన ఖాళీలూ లేవు. ఏమైనా వస్తే మికోసం ప్రత్యేకిస్తా, మీ యాప్రెంటిస్ చివర్లో ఉన్నాడు మానేజరు. శంకరం మానేజరు దగ్గర శలవతీసుకుని బయటకు వచ్చాడు. యింటిరూపాన్ని తననకున్నంత జయప్రదంగా లేదు. ఇంతకూ ఖాళీలు లేవేమో. తన యాప్రెంటిస్ తీసుకున్నాడు గనక శాంతకాలం నిరీక్షిస్తామనుకున్నాడు.

రెండు వారాలు కాలప్రవాహంలో దొరికిపోయాయి. ప్రస్తుతానికి సుమాస్తాపని అయినా చాలు, యాలోగా కాస్త సేపు సంపాదన ఆఫీసులో ఉద్యోగం దానంతట ఆగి వస్తుందనుకుని 'రాస్' కంపెనీకి వెళ్లి "సుమాస్తా ఉద్యోగ మేనా యిప్పుని అడిగాడు. 'రాస్' కంపెనీలో సుమాస్తా ఉద్యోగాలు కూడా ఖాళీగాలేవు. శంకరం కలతజెందిన హృదయంతో యింటివారి పట్టాడు. రోజులు గడుస్తున్నాయి శంకరం యింకా ఉద్యోగప్రయత్నంలోనే ఉన్నాడు. రోజు రోజుకూ అసమానం పెచ్చుతోంది. పరుగుకూడా పల్చ బడుతోంది - ఓంతో అసమానం భయంగానూ, భయం మనోవ్యధగానూ మారింది. నాడు నెలలు గడవబోయేసరికి, శంకరం తెచ్చుకున్న డబ్బుకాస్తా అయిపోయింది. "డబ్బుకోసం యింటికి వ్రాస్తేనో? - ఛీ! అందుకోసమేనా యిల్లు వదలినది - అదీ కాక వారుమాత్రం ఎక్కడనాంచి తెస్తారు? ఇలా మొదలుపెడితే దీనికి అంతు ఉండదు.

అనుకరణ డబ్బుకోసం యింటికి వ్రాయడం విరమించుకున్నాడు. ఎలాగైనా ఉద్యోగం సంపాదించాలనుకుని నూజోసారి 'రాస్' కంపెనీ మానేజరు దగ్గర వచ్చాడు. ఈవారు కూర్చోడానికి నా తావు చూపబడలేదు. శాద్వికాలం పాటు శంకరం తన ఎదుట నిలబడి ఉన్నాడని కూడా మానేజరు గమనించలేదు. గొంతుకనసరించుకుని తన గాథంతా మానేజరుమందు చెల్లబోస్తూ, ఎలాగైనా యాసారి తప్పక ఉద్యోగం యివ్వాలనీ, మల్లీ కొంత కాలంపాటు ఆగమంటే ఆగలేననీ, అన్నాడు శంకరం. మానేజరు శాద్విగా చిత్తుకొనడం, ఆఫీసు హెడ్ గుమ్మరా మూర్తి గారి కోసం కబురుపంపాడు. పాలిపోయిన శరీరం, అంగుళం దళసరి కళ్ళ అద్దాలతో మూర్తి లోపలకు ప్రవేశించాడు. మానేజరు ఆయనతో, మనం యా శంకరంగారిని ఉద్యోగంలో తీసుకోవచ్చునా? అన్నాడు. మూర్తి శంకరంకేసి ఎగాదిగా చూచి నీవు తైపు కొట్టగలవా? అన్నాడు. కొట్టలేను, కావలీస్తే పక్షిపాను రోజులలో నేర్చుకుంటా అన్నాడు శంకరం. అదంతా పనికిరాదని మూర్తి తన మాటలు ధోరణిగా ప్రస్తుత విద్యార్థిధానంమీద చిన్న ఉపన్యాసం మొదలుపెడుతూంటే మానేజరు అడ్డువచ్చి, "శంకరంగారూ - మిమ్మల్ని యిప్పుడు సగిలో తీసుకోవలసివస్తుందనుకు చాలా విచారిస్తున్నా. నే చెప్పిట్టు మీకు తగిన ఉద్యోగం ఖాళీ అవగానే తెలియపరుస్తా అన్నాడు. శంకరం బొంగురుపోయిన గొంతు కతో అభివందనలు చెప్పి బయటకు వచ్చాడు. నిరాశ మనస్సును బాధిస్తుంది. యీ ప్రపంచమంతా శూన్యంగానూ, తనమీద ఏదో పెద్ద కుట్ర పన్నుకున్నట్లుగానూ తోచింది. అప్పుటికి ఉద్యోగప్రయత్నం విరమించాల. ప్రతి ఆఫీసు, కంపెనీ అన్నీ గాలించాడు. ఎక్కడకు వెళ్లినా ఖాళీలేదన్నమాటేగాని "మేం తీసుకుంటా"మని ఎవ్వరూ అనలేదు-యీ జీవితానికి అలవాటుపడే శంకరానికి ఎవ్వరు ఖాళీలేదని చెప్పినా అతని శరీరంనిండా, శక్తు జైరలూ ప్రాకినట్లుగా తోచేది - యీ ప్రయత్నంలో

కొన్ని రోజులు భోజనంకూడా మానేజరుతోనే వచ్చేది - ప్రతివిషయంలోనూ అతను జయం పొందలేకపోయినా, అతని మనస్సులో ఏదో ఒకవిధంగా ఉద్యోగం సంపాదనాశక్తి ధైర్యం అలాగే ఉండిపోయింది.

ప్రక్కనున్న పీడిగడియారం పదిగంటలు కొట్టింది - గంటలు వినిపించగానే ఆలోచనా సముద్రంలోంచి బయటపడి, బట్టలు వేసుకుని, రోడ్లో బిగించిన చిన్న అద్దంలో తల దువ్వుకుని ఏ కంపెనీదగ్గరకు వెడదామా అనుకుంటూ బయటకు వచ్చాడు. ఇంతలో ఏం ఆలోచన వచ్చిందో, జోళ్లు ఓమూలకూ, కోటు మరో మూలకూ విసిరేసి గదిలో కూర్చున్నాడు. ఇంతకూ ఆనాడు ఆదివారం. ఆఫీసులకూ, కంపెనీలకూ శలవు

సాయంత్రం ఎనిమిది గంటలకు "రాస్" కంపెనీ హెడ్ గుమ్మరా మూర్తిగారింటికి వెళ్లి తలుపు తట్టాడు - ఓ ముసలి స్త్రీ తలుపుతీసి మూర్తిగారు బయటకు వెళ్లారు. ఓ గంటలో సాగండి - ఎలాగైనా మూర్తిగారిని కలుసుకోవాలని తీర్మానించి దగ్గరగా పార్కు ఉంటే అందులో ఓ బుమీద కూర్చున్నాడు. పది నిమిషాలు గడిచాయి. ఓ ముసలాయనవచ్చి శంకరం కూర్చున్న బెంచీమీద కూర్చున్నాడు. ఓ ఘడియ శంకరంకేసి గూచి అగ్గిపెట్టె ఉందా? అన్నాడు ముసలాయన. శంకరం యిచ్చిన అగ్గిపెట్టెతో చుట్టూ మట్టించి, ఆ వెలుగులోనే శంకరం ముఖంజూలన్నీ పరిశీలించాడు - చాలా ఉక్కుగా ఉంది. శుభాలూ కూడ. శంకరం వచ్చేటట్లు ఉంది అన్నాడు ముసలాయన శంకరం అగ్గిపెట్టె తిరిగి యిస్తూ. అలాగే కనుపిస్తూంది అన్నాడు శంకరం. ముసలాయన శంకరాన్ని వదలేటట్టు లేతేమో, కొన్ని నిమిషాలు గడిచాక యీ దగ్గర ఎక్కడైనా ఉంటున్నారా? అన్నాడు - లేదు - భోగలో ఉంటున్నా అన్నాడు శంకరం. ఏమైనా ఉద్యోగమా? అన్నాడు తిరిగి ముసలాయన. లేదని సమాధానం యిచ్చాడు శంకరం. ముసలాయన పదిహేను నిమిషాలు ఉగ్రున్నాడు. మనకచీకల్లో తన్ను ముసలాయన తిరచి, తిరచి చూస్తున్నాడని శంకరం గ్రహించాడు. ఉన్నట్టుండి, నిన్ననే అనుకున్నా - నాకూ వయస్సు ముగ్గుతోంపబట్టి ఓ సహాయుడు, కావాలనీ, అని అన్నాడు ముసలాయన. నాది పొగాకువ్యాపారం. కొట్టు అంత పెద్దది కాకపోయినా, డబ్బు విషయంలో జాగ్రత్తగా ఉండాలనీ, మీకు యివ్వమిలే యీ యాప్రెంటిసు రండింటూ ఓ కారు అందినాంటే, తుమించాలి, నాకన్నీ అక్కలేదు, రేపటి నుండి నన్ను ఉద్యోగంలో నియమించాలన్నాడు శంకరం. మరి మంచిదంటూ ముసలాయన దాంతిరాడు.

కొద్దిసేపట్లో శంకరం మూర్తిగారు యింటికి రావడం చూచాడు పదినిమిషాలు ఉగ్రుకుని మూర్తిగారింటికి వెళ్లి తలుపుతట్టాడు.

మరునాడు పదకొండుగంటలకల్లా శంకరం 'రాస్' కంపెనీ మానేజరుదగ్గరకు హాజరయ్యాడు. ఓ గుడ్ మార్నింగ్ కొట్టి దగ్గరున్న కుర్చీ లాక్కుని, అందులో కూర్చున్నాడు. మానేజరు కాస్త కంగారుగా ఎందుకోచూపురన్నట్లుగా, చూచాడు. "మీరు నా కిక్కునన్న ఉద్యోగంకోసం అన్నాడు శంకరం." ఏమైనా ఖాళీనస్తే యిస్తానన్నమా? అన్నాడు మానేజరు. ఇప్పుడోసానం కాళీవచ్చిందంటూ మానేజరు తెలియపడడన్న సేపరు వెంటనే చేతుల్లో పొగ్గా ఆడిస్తూ, మూర్తిగారి ఉద్యోగం. నిన్న రాత్రినుండియన యీ లోకంలో శ్రమ పించడం విరమించుకున్నాడు అన్నాడు శంకరం. మీ మాటలు నాకు అరచువటం లేదు. "మూర్తిగారు నిన్న రాత్రి హాళితుగా గుండె ఆగి కాలంచేశారు. ఆయనఉద్యోగం నా కిక్కులన్నాడు. శంకరం ప్రయత్నాలన్నీ మొదటి నుండి చూస్తూన్న మానేజరు ఒక్కసారిగా తెల్లపోయాడు. ఇంతకూ శంకరం యిప్పుడు 'రాస్' కంపెనీ హెడ్ గుమ్మరా.

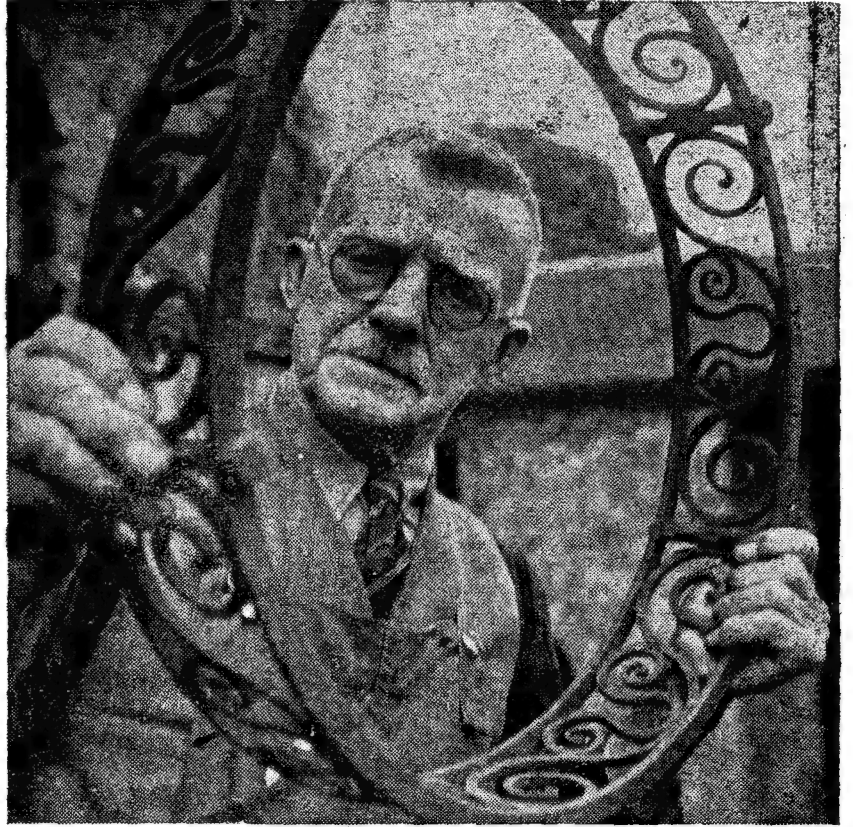

ఈ సంవత్సరము ఏప్రిల్ 1-న తేదీనుంచి ఆయా మూల్యముల తపాలా బిళ్లపై ఉండెడి బొమ్మలు. ఆ రోజునుంచి మనదేశపు తపాలా బిళ్లపై బ్రిటిషరాజు వార్షి బొమ్మ ఉండదు.

గవోక్స్
అన్ని సెగలకు గంటలలోపు సమాచారం
ఈశ్వర ఫార్మసిటెజ్

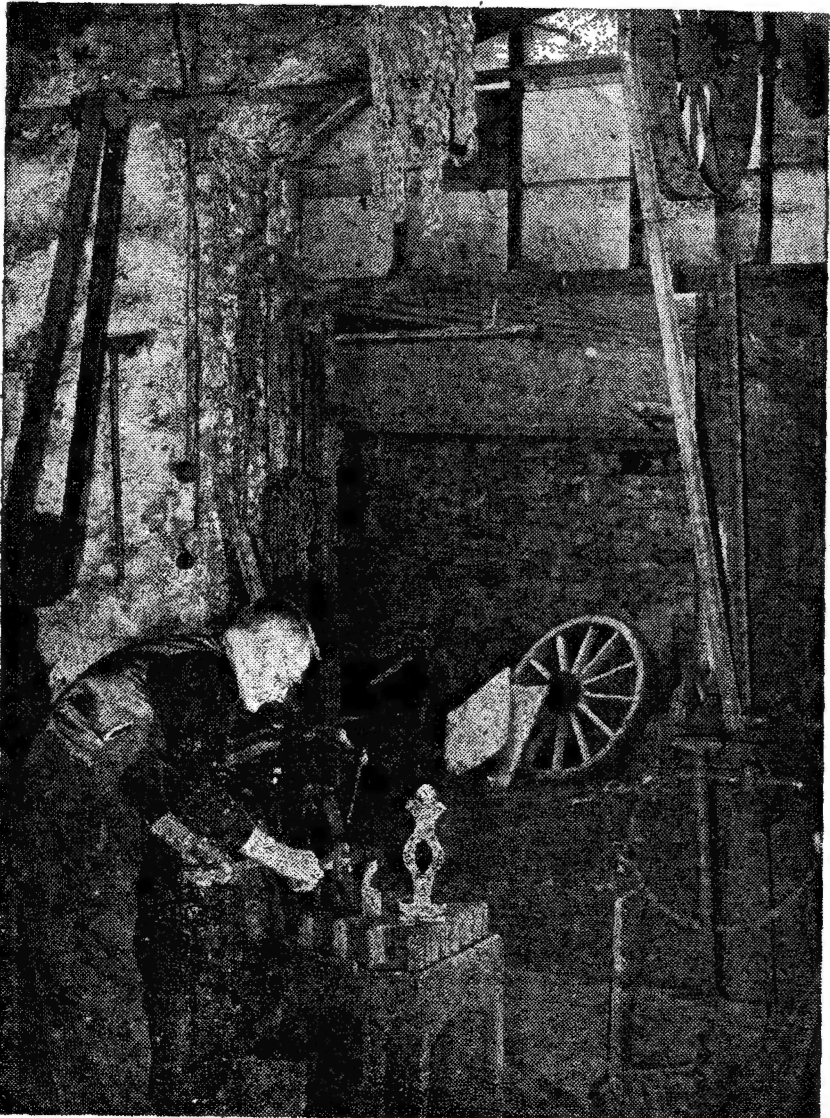
తన శిల్పాన్ని పునః పరీక్షించుకొంటున్నాడు.

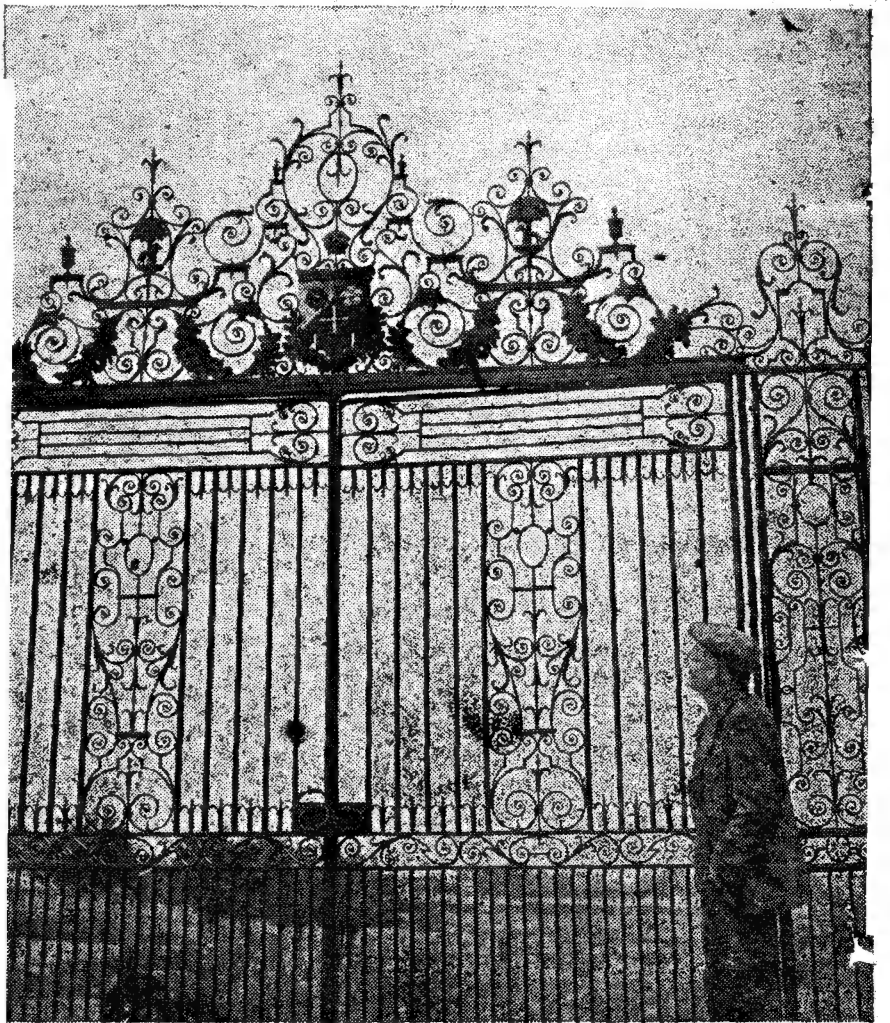
తయారీలో ఉన్న వస్తువును శిల్పి పరీక్షిస్తున్న చిత్రం.

పల్లెపట్నాల కష్ట రులకు

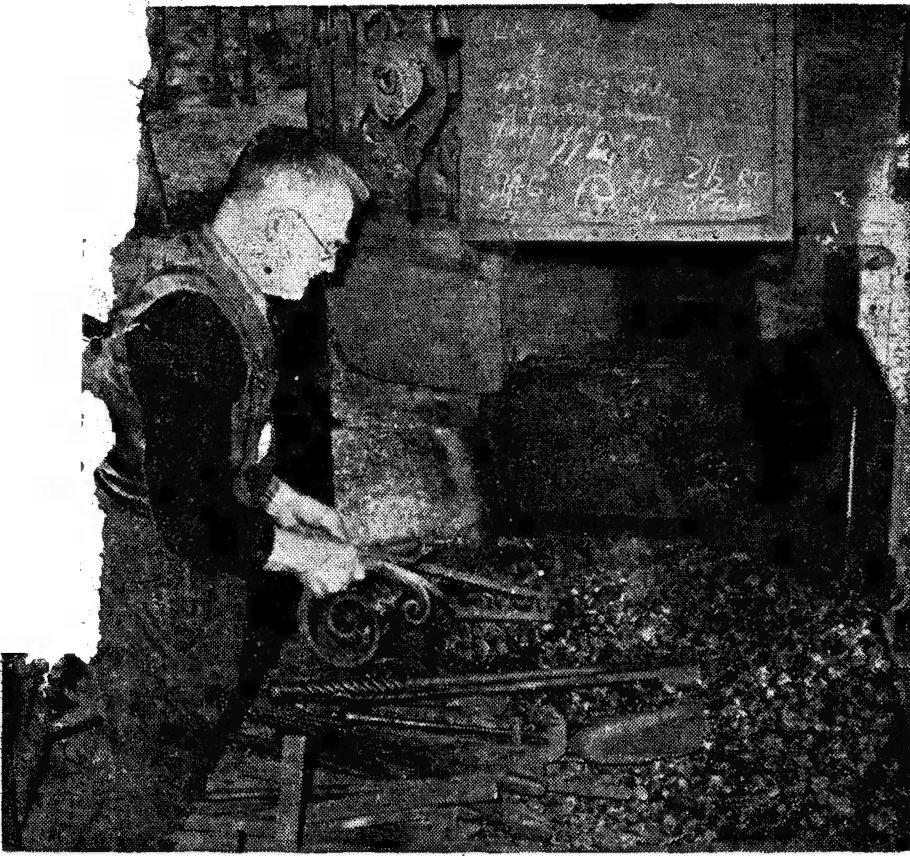
విల్పూరగార్లు అనునతనికి 74 ఏళ్లు. యూరప్ షెర్ జిల్లాలో వెసుమార్తెయపల్లెకు చెందినవాడు. అతను చేతుల్లో చేసిన వస్తువులు, ముదిశిల్పు శిల్పాలలాగా అత్యంత సౌందర్యంగా ఉండేవి (చూ. వార: బ్రిటన్ లో అనికోత్పత్తి ప్రణాళికలలో కేరళ యంత్రాలు తయారుచేసే సామగ్రిలు చాలటం లేదు. పేల్లె: పెద్ద భవనాలున్న వారంతా మతులుపడుతున్నారు. అతను తయారుచేసేవి, పూర్వ ఇటాలియన్ శిల్పు: ఆదర్శం నమూనాలు. బ్రిటన్ అమెరికాలలో చాలామంది, అదానికీ, ఉపయోగానికికూడా కావలసిన యంత్రాలలో ఆఫీకార్ల పనిచేస్తున్నాడు. ఈ విద్యలో కాశలంసంపాదించాడు. అప్పటినుండి, ఇరుపనిలో, వృద్ధుడైనాకూడా, ఆ చేతికి ఆకాశలమూ, ఆ కంటికి ఆ కళాదృష్టి ఏమీ తగ్గినప్పుడల్లా, ఆ పనిని అతనికే అప్పజెప్పటంబారు. అతనినిర్మాణాలు, అభి

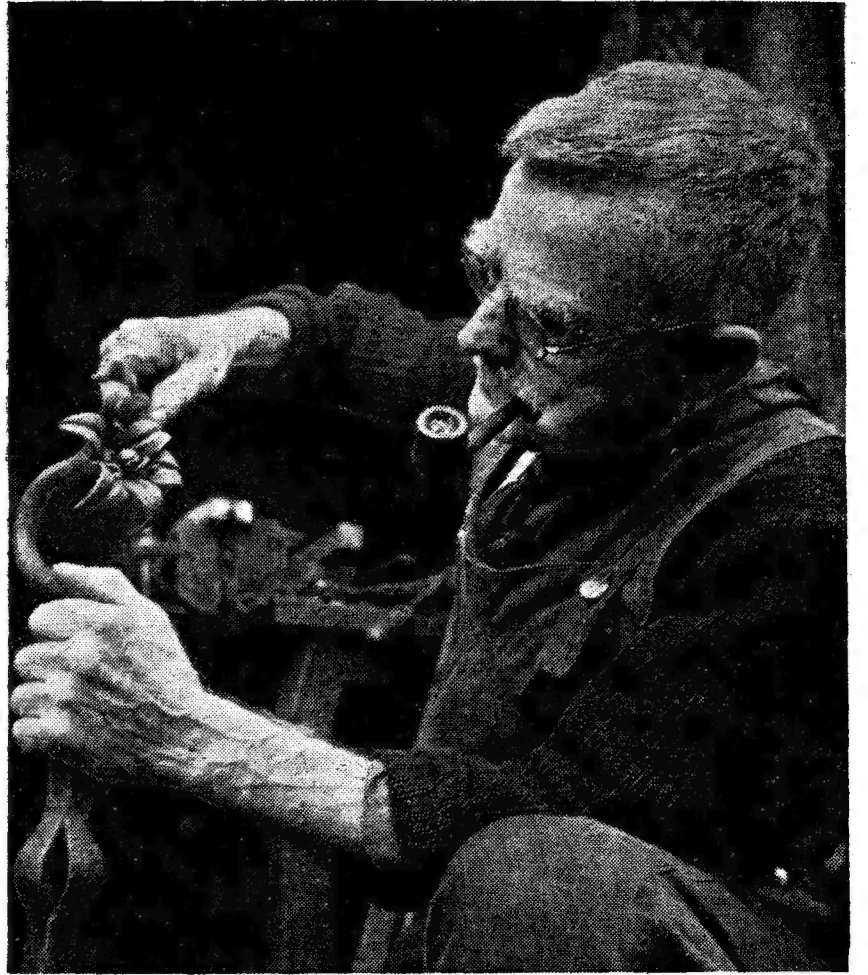
హాగ్లాబ్ తన కార్మానలో, పూర్వకాలపు ఇత్తడి పెట్టెలకు తగిన బిరుదులు తయారుచేస్తున్నాడు.

హాగ్లాబ్ కు, గేటు కలకటాలను ఇంటికి తగినట్లు తయారుచేయటంలో ఆనందం, ఆసక్తి ఎక్కువ. అల్లా అమర్చిన గేటును పరీక్షిస్తున్నాడు.

పూర్వపద్ధతినుండే తన కొలిమిలో ఇనుపవస్తువులను కాలుస్తున్న దృశ్యం.

ఇనుప పువ్వులను తయారుచేసి అక్కడక్కడ అలంకారాలుగా అమర్చటం హాగార్డు ప్రత్యేకత. ఈవత్రికముఖచిత్రంలోని "పువ్వు" ఇల్లా తయారుచేసింది

బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ ఆదరణ

నల్లెలో తన కాథానాలోనే చిన్నప్పటినుంచీ కొలిమిపని చూస్తూ, కమ్మరంలో గొప్ప కౌశలం చూపించేవాడు. ముఖచిత్రం). ఇనుప పనిలో బ్రిటన్‌లోని ప్రప్రథములలో ప్రప్రథమునిగా ఇతన్ని లెక్కవేస్తారు. ఇప్పుడు ఖిరులసాయాన్ని ప్రభుత్వం విరివిగా తీసుకొంటుంది. హాగార్డు చేసిన ఇనుపగేట్లు మొదలైనవాటికోసమే, పెద్ద క్లీడాలలాగా, కళాకౌశలాన్ని పెదజల్లుతుంటాయి. ప్రపంచం మారుమూలలనుంచీకూడా అతని పనితనానికి న వస్తువులను చాలామటుకు అతని కాథానాలోనే అతనిచేత చేయించుకొని వెళ్తుంటారు. హాగార్డు, జోయరు వానితనంచూపించాల్సిన పనులన్నీ అతనిపాలనే పడుతువచ్చాయి. మంచి పేరుని సంపాదించుకొన్నాడు. 74 ఏళ్ళ వద్దకుండా నిలిచాడు. పూర్వ మహాశిల్పిల లోహ నిర్మాణాలను, పునరుద్ధరించాల్సి వచ్చి వరుసగా, ఈ చిత్రాలలో పొందుపరుస్తున్నాము. (బ్రిటిష్ ఇన్‌స్టిట్యూట్‌లో)

హాగార్డు తయారుచేసిన కొవ్వవత్తుల చట్రాలు: పల్లెటిపట్టుల, ఇళ్ళనూ, చర్చీలనూ అలంకరిస్తున్నాయి.

హాగార్డు, అతని అసిస్టెంట్లు ఇనుమును పాగగొట్టున్న దృశ్యం.

అనగనగా ఒక ఊళ్లో ఒక ఇల్లం టంకం అల్లుడుండేవాడు. అతడు శుద్ధ బుద్ధావతారం. అతడి అమాయకత్వాన్ని ఆసరాగా తీసుకుని బావ మరదలూ, మరదల్లా, అతడికి తాటాకులు కట్టి, చంపుకు వేస్తూ తినే వాళ్లు అణిచి. అస్తమానం ఎదేవా చేసి ఏడిపిస్తూండేవాళ్లు. ఒక్కొక్కసారికి అతడికి రోషం పొడుచుకు వచ్చేది. ఈ పోడు పడలేకపోయేవాడు. కాని ఏమి చేయగలడు? పాపం!

తనని ఆ యింట్లో గౌరవించేవాళ్లే లేరు. అత్తగారికీ, చివరికి కట్టుకున్న భార్యకూడా తనంటే చాలా అలుసు ఇది అతణ్ణి ఎంతగానైనా బాధించేది. వాళ్లవల్ల గౌరవం పొందడానికి ఏదైనా చక్కటి యుక్తి పన్నాలనుకున్నాడు.

ఓనాడతడు అత్తగారితో 'అత్తా, నేనీ రోజు ఒక అవపర పనిమీద పక్కలైకు వెళ్లిస్తా. సాయంకాలానికి గాని ఇంటికి చేరుకోను.' అని చక్కా ప్రయాణం కట్టాడు. పోయేవాడల్లే బయలుదేరాడు.

ఇదే మంచి సమయ మనుకొని అతని వెళ్లామూ, ఆమెతల్లి కూడ బయలుకు, ఏదైనా పిడివంట చేసుకుంటుందా మనుకున్నారు. అల్లుడు ఇంట్లో ఉండేటప్పుడు చేసుకుంటే అతిపిక్కి భాగం ఇవ్వాలివస్తుంది. ఇప్పుడైతే చడిచప్పుడూ లేకుండా తమ కడుపాత్రం తీర్చుకోవచ్చునని ఆలోచించారు.

అతడు గుమ్మం దాటాడో, లేదో ఇంత మినప్పప్పు నానపోసి, రుబ్బి గారెలు కాల్చుకో బోతున్నారు. వీళ్ల స్వభావా ఎరిగిన్నవాడు కాబట్టి అల్లుడు వెళ్లి నల్లుగా వెళ్లి దొడ్డి గుమ్మం వైపుగా వచ్చి మంటయింటి గోడ వెనకాన సక్కి విషయమంతా గమనిస్తూన్నాడు. వడలు తినాలనే ఆత్రంలలో ఉన్నారేగాని వాళ్లకి గొడవే తెలియదు.

లోల గారెల తయారీపు జోరుగా నాగిపోయింది. సలసల కాగే నూనెలో వేస్తే వుడు అయ్యే 'చుంయ్యి చుంయ్యి' అనే చప్పుడు వింటూ, ఒక్కొక్కసారిగా నాచుకుంటూ ఆ రోజు వాళ్ల తయారుచేసిన గారెల్ని లెక్కకట్టేశాడు అవలీలగా మన మేధావి.

సాయంకాలం వలెనుండి వచ్చిన వాడికి మల్లే ఇంటి కొచ్చి చేరాడు అల్లుడు. ఇతని పేరు చెప్పడానికి మరిచాను. ఇతను మండాకం భాట్లు. 'ఇక చూపిస్తా నా తడాకా' అనుకున్నాడు. అత్తగారిదగ్గటి కెల్లి ఈలా ఉపన్యాసభోరణిలో ప్రారంభించాడు:

'నన్నేమో మీరు తెలివితక్కువ వాడికింద జమ కట్టేశారు మీ తెలివి అంతే! తమకు తెలివి శూన్యమయినప్పుడు ఇతర్లను తెలివితేని వాళ్లనుగా అనుకోడం రిచాజే. పిచ్చివాళ్లు ఇతర్లను పిచ్చాళ్లు అనుకోడమూ మామూలే. ఇన్నాళ్లు నా ప్రజ్ఞ చూపించ

'కాలం కలిసివచ్చింది!'

శ్రీ ఆచార్య భార్గవ

లేదు. అందువల్లే నేనంటే మీకు ఇంత అలుసు. ఇకమీదలా ఉండదలచుకోలేదు. వినండి! నేనొక పెద్ద జ్యోస్యుణ్ణి. కనీ వీని ఎరగని వన్నీ ఇట్టే తెలుసుకోగలను. ఉదాహరణకు చూచుకోండి. నేనివ్వాలగడవ దాటించే తడవుగా మీరు చేసినపని— రహస్యంగా చేశా మనుకున్నారేగాని— అది నాకు తెలుసు. మీరు ఇవాళ డెబ్బై ఆరు గారెలు కాల్చుకున్నారు గదా? ఔనా కాదా, ఏ?" అని జడివానలా లెక్కరు దబాయించేడు.

తమగుట్టు బయట పడినందువలన లోలో భయమూ చిరాకూ, మండాకుడి జ్యోస్యం సమ్మ సరిపోయినందు వల్ల అతడు నిజంగా గొప్ప జ్యోస్యుడే అనుకున్నందువల్ల కలిగిన ఆనందమూ పెనగొని అమ్మా, కూతుళ్లను కిందిట్లు మీదిట్లు చేసినై.

ఇక ఇరుగుపొరుగుల అమ్మలక్కలతోటి, కంటికి కనపడేవాళ్లందరితోటి తమ అల్లుడి గొప్పదనాన్ని చెప్పి పొగడడానికి ఆ అత్తగారికి పొద్దు చాలటంలేదు.

ఈలా క్రమంగా మండాకం భాట్లు గారి ప్రతిద ఆనగరం నాలుగుచెరగులా ప్రాకిపోయింది. ఎవరు చూచినా అతడి జ్యోతిషశాస్త్ర పాండిత్యాన్ని మెచ్చుకునేవారే!

కొంతకాలం గడచగా గడచగా ఓనాడు ఆచారి చాకలివాని గాడిద వొకటి తప్పించుకొని పారిపోయింది. ఆచారి దానికిగాను వెతికివెతికి వెసిగి వేసారి విరిమించుకున్నాడు ఆ ప్రయత్నాన్ని.

అప్పుడు ఆ చాకలి లుంకాయ, తాంబూలమూ పట్టుకొని మన భాట్లు గారిదగ్గరికి వచ్చాడు, ప్రశ్న అడగడానికి. జ్యోస్య ముంద వంగి దండం పెట్టి—'అయ్యా, నా గాడిద జాడ తెలియజేయండి. అది లేకపోతే నా వృత్తికే మోసం. దయ తలచండి.' అని ప్రార్థించాడు.

మండాకుడు భ్యాసంలో మునిగిన వాడల్లే ఊర్ధ్వసేవు కట్లు మూసికొని ఆలోచించి "నరే, రేపు ప్రాద్దుట రా. తప్పకుండా నీ గాడిదజాడ తీసి చెప్తా. ఇప్పుడు గ్రహకూటా సరిగ్గా లేదు" అని చెప్పి, యుక్తిగా అనివద్దనుండి గాడిద గూపు పిలుసుకుని, అప్పటికి అతని పిడ విడిపించుకున్నాడు.

కాని... అని మనస్సు మనస్సుతో లేదు. తన పరువు నిలబెట్టుకోవాలి.

దీని కేమిటి శివాయం? యోచించి, యోచించి ఒక నిశ్చయాని కొచ్చేడు. ఆ రోజు అంతా నిద్ద రోయిం తర్వాత, నగరమంతా మాటుమరిగిన వెనుక మెల్లిగా బయలుదేరాడు మండాకుడు గాడిదను వెనకాడికి. ఆ రోజు రాత్రులా నిద్రమాట అనుకోక తిరిగి తిరిగి వేగుచుక్క పొడిచే వేళకి కాళ్లంతా పీకుతుంటే ఉన్న రంటూ ఓచోట కూలబడ్డాడు.

గుడ్డివెన్నెట్లో, దూరంగా యేదో జంతువు మేస్తూన్నట్లుగా, లీలగా కనిపించింది. అతడు దాన్ని సమీపించి చూస్తుండగా, అది తా సంతగా శ్రమించిన గాడిదే! తన శ్రమ ఫలించినందుకు ఎంతో సంతోషించాడు. ఆ ఊణాన్నే తనపాటన్నీ మరిచాడు. ఆ గాడిదను పట్టుకుని గుర్తుగా ఒక జువ్వి చెట్టుకు కట్టేసి, గుట్టుగా ఇంటికొచ్చేసి ఏమీ ఎరగనివాడల్లే పరున్నాడు. అలుపువల్ల కాళ్ల కూరుకు పట్టింది. ఇంతలోకే చాకలివాడు వచ్చి, ఆతణ్ణి లేకించాడు; గాడిదసంగతి అడిగాడు.

మండాకంభాట్లు, ఆ రమూ త కళ్లతో భ్యాసించి, కట్లు తెంచి పలక మీద వేవో నాలుగు గట్లు గీసి, మల్లీ నిలుపుగా అడ్డగా కొన్నిగీతలు గీసి వేళ్లు లెక్కపెట్టుకుంటూ కొన్నిమి మాలు గడిపి కట్టెట్టేసినవాడల్లే విప్పరిన మేహంతో "ఈ గ్రామానికి వైర్యమూలగా అర్ధశ్రమరంలో ఓ కాలువ వుంది. గాని అద్దరిని ఓ పెద్ద జువ్విచెట్ట ఊడలు దిగినది వూది. ఆ ఊడల్లో ఒకదానికి గాడిదను ఎవరో కట్టేశారు. తొంకరగా వెళ్లి తెచ్చుకో" అన్నాడు. తొందరగా పోకపోతే ఆ గాడిదను ఎవరన్నా తప్పిస్తారేమోనన్న భయం కొద్దీ అలా చెప్పాడు. ఆచోటు తాను గాడిదను కట్టేసిన చోట!

జ్యోస్యుడు చెప్పిన దిక్కుగా వెళ్లి చూచుకున్నాడు చాకలి. సరిగ్గా ఆ బాడడు చెప్పిన చోటే తన గాడిద దొరికింది. చాలా ఆశ్చర్యపడ్డాడు; ఆనందించాడు.

మన భాట్లు గారి కీర్తి దీంతో రాజ ప్రాసాదంలోకి కూడా చొచ్చుకు పోయింది. ఆ నగరపురాజుకూడా ఇత గాడి అసాధారణజ్ఞకు అబ్బురపడి ఉబలాటంతో జ్యోస్యుణ్ణి తనవద్దకు పిలిపించుకున్నాడు. అణిచి ఓ సారి స్వయంగా పరీక్షించి, రూఢివతే తన ఆస్థానజ్యోస్యుణ్ణిగా పెట్టుకోవా

లని రాజగారి ఆశయం. అంతా రాజు, ఎవరికీ తెలియకుండా ఒకప్పుడు ఒక కుండలో వేదానికి పదింగా మూల పెట్టి దానిభొట్టుముందు పెట్టి "భొట్టు గోరు మీరు గొప్ప జ్యోస్యుల మీ కీర్తి పన్నును దీన్ల ఏముందో చెప్పగలరా?" అని అడిగాడు.

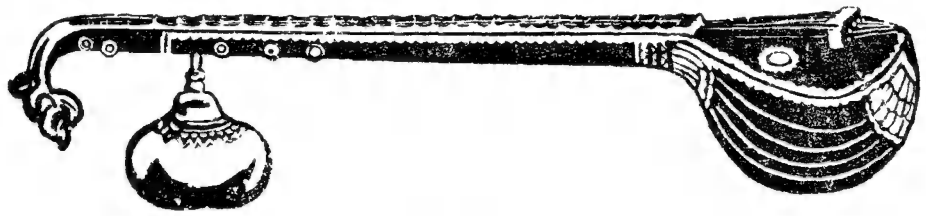
మండాకుడు పెద్ద ఇరకాటంలో చిక్కుపడ్డాడు. అడకతైలలో పోక రెక్కల్లే వుంది అతగాడి స్థితి. తాను కుండలో వుండేదాన్ని చెప్పలేకపోతే తన ప్రతిభ బుగ్గి అవడం అలావుండగా— రాజగారికి కోపం వచ్చి, ఇంతకాలం ప్రజల్ని జ్యోస్యుడి చేరితో మోసం— స్తున్నందుకు తన శిరశే ఎసురు పెట్టినా పెట్టవచ్చు. ఏమీ పాలుపోకుండా తన్ను ఉద్దేశించి ఇలా అనుకున్నాడు: "ఓరి మండాకా, సమీపానికి ఇవాళ చేటు మూడింది గదరా!" అని నన్నటి ఎలుగులో అన్నాడు. రాజగారికి 'మండాక, ఘట' అనే పదాలు వినబడ్డై. ఘటంలో—

కుండలో, మండాకం— కప్ప ఉందని అర్థంచేసికొని, జ్యోస్యుడి తెలివి తేటలను పొగిడి తన ఆస్థానంలో చేర్చుకున్నాడు. ఇతడిపేరు మండాకం భాట్లు అని చాలామందికి తెలియదు. అందరూ 'భాట్లుగాయా' అనే పిలుస్తారు.

ఇలా వుండగా ఓ రోజు రాజగారి మహల్లో పెద్ద దొంగతనం జరిగింది. దేడిలో ఉండే జవాహర్ చాలాదొంగి లొబడింది. అమ్మాయిమైన ఆధరణా లెన్నో మటుమాట మైస్తే. అధికారులు ఎంత ప్రయత్నించి ఆచూకీ తీయలేక పోయారు. ఆఖరికి రాజ భాట్లు ను పిలిచి అడిగితో— ఈ దొంగతనం చేసిన వాళ్లను వారంరోజుల్లో కనుక్కొనాల్సిందనీ, అలా కనుక్కో లేకపోతే, సముక్కు చెవులూ కోయించేస్తా నని కఠినంగా శాసించాడు. పైగా జ్యోస్యుడు పరిగెత్తి పోతాడేమో అనే సందేహంతో ఆతణ్ణి జైల్లో పెట్టించాడు.

మండాకుడికి చాలా చెడ్డ దురవస్థ పట్టింది ఈ వారం రోజుల్లో ఈ చోరీ కూపీ తీయడ మెలా? తీయకపోతే నా చెవులూ, ముక్కు పోతాయి! ఏమి గతిరా భగవంతుడా! అని అస్తమానమూ తన దురవస్థను తలపోసుకుంటూ ఎప్పుడూ 'ముక్కు, చెవుల' అని జపం చేసుకుంటూన్నాడు. కంటికి కూరుకు లేదు. వంటికి సుఖంలేదు. జివ్వకు రుచిలేదు. మనస్సుకు స్థిమితం లేదు. జైల్లో చెప్పరాని బాధ అనుభవిస్తూన్నాడు. తన కిచ్చిన వారం గడువులో ఆరురోజులు అయిపోయి ఏడో రోజు జరుగుతోంది.

ఆ రోజు రాత్రి జైలు గోడల ప్రక్కన ఎవరో ఇద్దరు వ్యక్తులు గుస

తాళ్ళపాకవారి పదములు

శ్రీ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

౧౫

అన్నమాచార్యుల రచన: (సంపు 3; ప. 3౦౯)

భైరవిరాగం - ఆదితాళం (త్ర్యసగతి)-లేదా, రూపకం

[పల్లవి]

- (౧) , రి నీ స గా రి గ రి గ మ ప ప ప | మ పా సే ని ధ ప మ మ గ ప మ రి గా రి రి .
పుడమి లోన మ గ ల గ ల గ పాలతులకు మ తి గు గ బా సే
- (౨) , రి నీ స ప మ గ రి గ రి గ మ ప ధ ప ధ మ ప | ప మ పా గ రి సే ని ధ పా సే ని ధ ప మ ప గా , రి పా
పుడమి లోన మ గ ల గ ల గ పాలతులకు మ తి గు గ బా సే
- (౩) , స నీ స గా రి ని ని రి స ని ని ధ | , ని స రి గ మ ప ధ ప ప మ గా రి సా ,
అడవి వారి మండ నీ య డ మ్మ నీ కొ మా రు డు
- (౪) , స నీ స రి గ మ గ రి గ రి స ని స గ రి స ని ధా పా | , ధ ని పా రి గ మ ప ప ధ ప మ గా రి రి గ సా ,
అడవి వారి మండ నీ య డ మ్మ నీ కొ మా రు డు
- (5) " " " | , ధ ని గా రి గ మ ప ధ ప మ ప ధ ని సే రి సే ని ధ ప మ గ రి స (పుడమి)
డ మ్మ నీ కొ మా రు డు

[చరణం]

- (౧) , ప ధ పా ప ప ప ధ పా ధ ప | ప మ మ ని ని ని ని రి సే ని ధా పా ధ ని ప ధ
భారమై నకు చ యు గం బు పై చె ర గు జా ఆ నొక త
- (౨) మ ప ధ సే ని ధా , ప ప ధ ని రి సే ని ధా పా | ధ మ ప మ ని ని ని ని రి సే ని ధ పా ద మ పా
భారమై నకు చ యు గం బు పై చె ర గు జా ఆ నొక త
ప మ పా సే ని ధా ప మ గ మ ప మ ప మ గ రి సా | , రి గ మ ప మ గ రి గ మ ప ధ పా ,
జారు చూ పు లా... డి మం చి సా శ గం పు లెలుగు న
మ ప ని ధ సే , ని స సే సే సే సే సే | , సే సే సే రి గ రి సే సే సే ని ధా పా
కో రొ చ ల్ల య సు చు మెలుగు ను చ ము ల ద ర మెట్టి న డ ప
ని ధ సే సా సే సే రి సే ని ధ పా | మ ప ధ ని సే రి సే ని ధా పా మ ప ని ని ధ ప మ గ మ ప మ గ || ని స
గోరు ది సి పా తి తెం చె కొ మ్మ నీ కొ మా రు డు (పుడమి)

ఇట్లు ఈ క్రింది చరణాలు:

- (౧) నెలులు తొంగలించినట్టి - నీలవేణి యొకతె పెద్ద
తులుము దుణిమి చలకడవ - తో విలాస మురగ,
చెలుమూల వాడిగోళ్ళ - చేయి వీచి పిలిచి గోప
తరుణి గొంగువట్టి తీసె - దల్లి నీ కొమారుడు || (పుడమి)
- (3) కంచు మెట్టియల రవంబు - గజబజంప బదము దా
టించి గల్పినడపు నడచు - మించు గుబ్బలాడిని,
ఇంచుకంతలాడు వేంక - లేసు డంటబట్టి కొగి
లించి మోవి గంటిచేసె - నిపుడు నీ కొమారుడు || (పుడమి)

లఘుటీక : తిరుగబాసె=తిరుగుటకు వీలు లేదాయెను; జారుచూపులాడి=చూపుల నిలుకడలేని యాడది; సాశగంపు తెలుగు=రాగములలో ఇతర రాగచ్ఛాయలను కలుపుకొనుదానికి చాయలగ మని పేరు; దాని తద్భవమే సాశగము. పరిపదరాగములకంటె మిశ్రములందు రుచి యెక్కువ; అరాత్ సాశగ మనగా త్రావ్య మైనది; అట్టి కంఠస్వరము. గోరుదీసి=గోటితో గీతే; నెలులు=వెంట్రుకలు; తొంగలించిన=నింజిన; మెట్టియ=కాలియంగరము; గజబజంప=కలసిపోవునట్లు; గల్పినడపు=పొగరునడక; ఇంచుకంతలాడు=చిన్న ప్రాయమువాడు. యశోదతో. గోపిక యొక్క తె కృష్ణునిమీద దూరు చెప్పట పదవస్తు వని స్పష్టము.

ముద్రితపాతము : కుచభరంబు; సాశగంపపు తెలుగున; కొనరొచ్చల్; గజబజంప; వేంకటేశం డట బట్టి.

గునలు ప్రారంభించారు. జ్యోస్యుడు జ్యోహండ్ 'ముక్కు, చెప్పు' అనే యి వాళ్ళ చెవిన బడ్డె. అదే తడవు వాళ్ళ గజగజ వణికిపోసాగారు. సమిన్ను విరిగి మీద : డడ్డైంది. ప్లొట్లో ఒకడి పేరు,ముక్కు;మరొకడి పేరు చెప్పును. వాళ్ళ ఆ జైలుకాపదులు. వాళ్ళ రాజగారి సొమ్ము అవ హరించిన దొంగలు. వాళ్ళకు ఈ జ్యోస్యుడి మహిమ బాగా తెలుసు. జ్యోస్యు ప్రభావంవల్ల అ తడు త మ దొంగలనాన్ని పసికట్టే, తమపేర్లను చెపుతున్నాడనుకున్నారు. దాంతో వాళ్ళ హడలిపోయి, బెంబేలెత్తిపోయి, ఆ బ్రాహ్మణి పాదాలమీద పడ్డారు.

"స్వామీ, మా మానప్రాణాలు మీ చేతుల్లో ఉన్నాయి. పల్లెగా మా ప్రాణాలు కాపాడండి. ఇ వే మీరు వేలవేల నమస్కారాలు. మీ తే చేయమన్నా చేస్తా. రక్షించండి!" అని కాల్లావేల్లా పడి వేడుకొన్నారు. "నావద్ద మీ దొంగనాలు దాగు తాయనుకున్నారా, బుద్ధిహీనుల్లారా? నే నెవణ్ణి అనుకున్నారు? మహా జ్యోస్యుడు మండుకంబొట్టను. ఎ-తెంత రహస్య విషయాలైనా ఇట్టే పసికట్టి పట్టేయగలను. జగత్త!" అని మేక పోసి గాంభీర్యంతో గడమాయిం కాడు వైకి. లోలోల 'బతుకు జీవుడా!' అనుకున్నాడు.

"మహాప్రభో, ఏదో బుద్ధి గడ్డి తిని, కక్కుర్తి పడి తప్పు చేశాం - డబ్బు మీద ఉండే ఆశకొద్దీ, మీ బిడ్డలనుగా తలుచుకొని మాప్రాణాలను నిల జెట్టండి. రాజు చండశాసనుడు. ఈ విషయం తెలిస్తే మమ్మల్ని ప్రాణాల్లో మన నీయడు" అని అతిదీనంగా ప్రార్థించారు ఆ గజ దొంగలు.

"వరే. ఇతే, రాజగారితో చెప్పి మీ ప్రాణాలు కాచే పూచీ నాది. ఇక మీదైనా చేసినదానికి . పశ్చాత్తాప పడండి. చేసిందంతా దాచకుండా చెప్పకొండి. బొంకారంటే చచ్చారే!" అన్నాడు వాళ్ళెక్కడ సొమ్ము దాచారో తెలుసుకుందామనే ఉద్దేశంతో.

ముక్కు, చెప్పు తాము చేసిం దంతా పూసగ్రుచ్చినట్లు నిజం చెప్పి కారు.

సూర్యోదయ సమయం: బాల సూర్యుడిలా ఉత్సాహంతో కళకళలాడుతున్నాడు మన మండుకుడు. అతన్ని తీసికెల్లి ముక్కు, చెవులూ కోయడానికి గాను తెలూలు వచ్చారు. భోట్లు తాను దొంగలను పట్టేసినట్లుగా రాజగారికి కబురుచేశాడు.

మహానందంతో రాజగారి తణ్ణి పిలిపించి వాకబు చేశాడు.

"ప్రభూ, నేను భోగట్టా అంతా కనక్కున్నాను. కాని మీరు ముందు నా కొక వరం దయచేయించాలి. తర్వాత కథంతా మనవిచేసుకుంటాను" అని వేడుకున్నాడు.

"వరే, నీకు కావాలిసిం దేదో

కోరుకో. వేగం ఆ గజ దొంగల్ని వట్టియ్యి. వాళ్ళను కరకుకత్తుకు గరి చేయాలి" అన్నాడు రాజ కోపంగా. "ప్రభూ, ఆ దొంగల్ని ప్రాణాల్లో వదిలేసివాళ్ళ పాపన వాళ్ళనుపోనివ్వండి. ఇదొక్కటే మిమ్మల్ని నేను కోరేవరం. దీన్ని కా దనకండి. మీ వాగ్దానం చెల్లించండి... మీ జైలు కా పలా దార్లు - ముక్కు, చెప్పు అనేవాళ్ళే ఈ దొంగతనం చేశారు. మీ ఉద్యాన వనంలో ఈశాన్యమూలగా ఉన్న గున్నమామిడిచెట్టుకింద ఒకటిన్నర గజంలోతు గోతిలో పాతిపెట్టారు. తవ్వించి తెప్పించుకోండి" అని తీవిగా బదులిచ్చాడు మన భోట్లు. వెంటనే రాజు నేవకుల్ని పంపించి వెతికిస్తే చెప్పినచోట వస్తువులన్నీ దొరికాయి. అప్పుడు రాజగారికి కలిగిన ఆనందానికి మేర లేదు. తన వాగ్దానం ప్రకారం ఆ నేవకు ల్నిద్దర్నీ చంపించకుండా దేశంనుండి వెళ్లిగొట్టించాడు. మండుకంబొట్ట ప్రతిభను వేనోళ్ల కొనియాడి, చాలా బహుమానాలిచ్చి గౌరవించాడు. అది మొదలు భోట్లను ఇంట్లో వాళ్లందరూ పువ్వుల్లో పెట్టి పూజించసాగారు. దీంతో మన భోట్లు మామూలు ఆస్థానజ్యోస్యుడుమాత్రమే గాక చాలా ఆప్తనేస్తంగా కూడా అయ్యాడు. ఒక (20-వ పేజీ తరువాయి)

కులాసాకబుద్ధు:

“శాసనాల వత్తిడి”

శ్రీ జి. యన్. సూరి

స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత మన శాసన సభ్యులకు చేతనించా పని ఢిల్లీ పార్లమెంటులోనే లేనేమి, రాష్ట్రీయ శాసనసభలలోనే లేనేమి మనమంతా పంపిన పెద్దమనుష్యులకు గక్కతిప్పకోటానికి కూడ పిలుకొవటం లేదు. ముసాయిదాలు, బిల్లులు, కెలెక్టరేట్ రిపోర్టులు, సవరణలు, ప్రశ్నలు, వ్యవహారాలతో కలగం తీరిక కనబడడంలేదు. రోజుకు ఇన్ని గంటలకంటే పనిచెయ్యకూడదనీ, వారానికి ఒకనాడు శలవు ఉండాలనీ పనివార్ల విషయంలో ఎలా నుణి అయే నిబంధనలు శాసనసభ్యులకు వర్తించక పోవటంవల్ల చట్టపరంపరలకు అంతాపంతూ లేకుండా ఉంటున్నది. ఇంత ఉత్పన్న మన ఫాక్టరీలలో గనక ఉన్నట్లయితే రామస్వామి రాజ్యం బదులు రామరాజ్యమే ఉండేది.

చర్చలు జరుగుతూఉంటే కుర్చీలలో చేరగిలబడి నిద్రపోవటం శాసనసభ్యులకు ఇన్నాల్టా జన్మ హక్కుగా ఉండేది. మిగతా కార్యక్రమంతోపాటు ఈ ఆచారం మనకు బ్రిటిష్ పార్లమెంటునుంచి వచ్చింది. అక్కడి పార్లమెంటు భవనంలో ఒకవైపుగా మొదటిరకపు హాటలు ఉంటుంది. ప్రభుత్వంవారే దీనిని నిర్వహిస్తారు. అందువల్ల తక్కిన వోట్లకంటే చవకగాను సుచిగాను ఉంటాయిట. మెరుకువ వచ్చినప్పటికీ ఆ హాటలుకుపోయి అవసరమైన వేద్యాలను, మధ్యేమధ్యే పానీయాలను స్వీకరించి, తిరిగి స్వస్థానాలు ప్రవేశించి మాగ్నూ పెడతారు. లాబీలోకి వెళ్లి ఓట్లు ఇవ్వటానికి గంటమోగితే ఉలిక్కిబడి లేచి గొట్టెమందలో కలిసిపోతారు.

ఇంత హాయిగా విశ్రమించటానికి మన శాసన సభ్యులకు పిలుగాకుండా ఉన్నవి. చెవులు గింగురుమనేట్లు రాడ్ స్పీకర్లు మోగుతూ ఉంటాయి. ఉండి ఉండి ఎవరి అవకతవక మాటో కప్పవిరిగి నెత్తినపట్టేలు పకపకమని నవ్వులు, ముతకమత్తులు గేరిల్లాయుధాలు కుసుకుపట్టే సమయానికి విఘాతం కలుగ చేస్తున్నవి. ఏదో భార్యజన్మకుకృతంవల్లనో, యోగాభ్యాసంవల్లనో ఇలాంటి ప్రతిబంధకాలను అతిక్రమించి కన్ను మూశాడనకోండి. తనకు చేతగాక ఇతరులు చేయగలిగితే ఓర్చలేని సభ్యుడొకడు వెంటనే లేచి నిలబడి బడి పిల్లకాయలు పంతులుగారితో సాడిలు చెప్పినట్లు, అధ్యక్షుడికి ఈ సుమప్తానలో ఉన్న అమాయకుణ్ణి చూపిస్తాడు. బహుపరీకులతోను, హెచ్చరికలతోను మేలుకొల్పలు జరుగుతాయి. “గౌరవ సభ్యులు ఈ విధంగా నిద్రపోవచ్చునా” అని స్పీకరుగారిని ప్రశ్న వేస్తాడు ఒక హాస్యగాడు. “అట్లానే నిద్రపోవటం మా ప్రాథమికహక్కు” అంటాడు మరొక సభ్యుడు. “ఇంకాదు పార్లమెంటులో నిద్రపోయే సభ్యుడికే గౌరవం ఎక్కువ” అంటాడు చదువుకోసమని అనవసరంగా సమకు వెళ్లివచ్చిన మరొక ఘనడు. “మొరదోదారవారు ప్రాసిన పార్లమెంటరీ ప్రాక్టీసు అనే పవిత్రగ్రంథంలో ఈ విషయాన్ని చర్చించలేదు కాబట్టి నిద్రపోవటంలో తప్పు లేదేమో” నంటాడు అధ్యక్షుడు. “అయితే గురకమాత్రం పెట్టకూడదటాడు” ఒక అమాత్యుడు. పత్రికలలో అచ్చుపదాతి కాబట్టి అందరూ నవ్వుతారు. మర్నాడు పేపరు చదివి మనమా నవ్వుతాము.

ఇటువంటి విషయాలు ఎన్నో జరుగుతున్నా చట్ట ఉత్పత్తివిపరీతంగా అయిపోతున్నది. తెల్లవారి లేచేసరికి కొత్తశాసనం తయారవుతున్నది. ఏటికితోడుగా ఆర్డినెన్సులు. మొత్తం మీద దేశంలో అమలు లో ఉన్న చట్టాలు ఏమిటో తెలుసుకోటానికి అంతం త మాత్రం కాడికి అంతుపట్టదు. ఏమిచేస్తే ఏమి నేర మవుతుందోనని ప్రతివిషయంలోనూ సందేహించవలసివస్తున్నది. నిర్భయంగా సంచరించేందుకు ఎంతమాత్రం అవవు కావటంలేదు. దేశానికి స్వాతంత్ర్యంవచ్చింది మురుసుకోవాలో, లేక వ్యక్తిగత స్వాతంత్ర్యం అంతరిస్తున్నందుకు విచారించాలో తెలియకుండా ఉన్నది.

కొంతకాలం పోయేటప్పటికి ఇప్పుడు ఉన్న విధానాలన్నీ ఈ తక్కువ ప్రకారం మారబోయేట్లు కనబడుతుంది. నిన్ను ఉన్నవి ఈ వేళ లేవు. ఈనాడు ఉన్నవి రేపు ఉండవు. ఇంతతీవ్రంలో సంసానాలు అంతరిస్తాయనీ, మి హా రాజులు మాయమౌతారనీ, తాగుడు నిషేధించబడుతుందనీ, జోడుభార్యలు అంటక పుట్టొకటానికీ పిలుకొదనీ ఎవ ఎవకున్నారు! ఒకప్పుడు ఈ విధంగా ఉండేవని ముందుకొలపునాళ్ళు ఎప్పుడైనా చెప్పవచ్చు. పాతి కేళ్ళు కానినాక ఈ కాలపు మచ్చిట్లు ఎట్లా ఉంటాయో కొంచెం ఊహించి చూతాం.

“అన్నం పెడతాను రాజా బాబూ!” అన్నది వాళ్ళ అమ్మ.
“నాకు అక్కలేదు” అన్నాడు అబ్బాయి.
“మంచి కథ చెప్తూ, రా” అన్నది ఇల్లాలు.
సరేనని తయారై నాడు కుట్టవాడు.
“అనగనగా ఒక రాజు,”
“రాజు ఎవరే?”
“పూర్వం దేశాన్ని ఏలేవాడు. ఏమి తల్పుకుంటే అది చేసేవాడు.”
“తాడు లేకుండా బొంగరాన్ని తిప్పేవాడటే అమ్మా?”
“అయినప్పటికీ తాడులేని బొంగరాలే.”
“నాకు ఒకరాజును చూపించుతావాఅమ్మా?”
“ఇప్పుడు ఎక్కడా లేరురా బాబూ.”
“ఏమైనా రమ్మ?”
“పట్టెలో అనే మంత్ర వాళ్ళను మాయం చేశాడు.”

“అయితే ఆ పాటేలు అడుక్కునేవాళ్ళను మాత్రం చెయ్యలేదేమే?”
“వాళ్ళ గాడవ ఆయనకు పట్టలేదు. మరి నన్ను కథ చెప్పనియ్యి.”
“అ. చెప్పు.”
“ఆ రాజుకు ఇద్దరు పెళ్లాలు.”
“మరి నాన్నకు ఎంతమందే పెళ్లాలు?”
“మీ అమ్మ ఒక్కతే.”
“ఇద్దరు పెళ్లొల్లు ఎందుకు చేసుకోలేదే?”
“కాశీవరరావు అనే ఆయన పెండ్లో పెళ్లాం ఉండేందుకు పిలులేకుండా చేశాడు.”
“ఆయనకు ఇద్దరుండేపెళ్లా?”
“అయ్యో, రామ...కథ అక్కర్లేదా నీకు.”
“చెప్పుమర్చి చెప్పు.”
“ఆ రాజు చిన్న భార్యకు ఒక కొడుకు ఉండేవాడు. వాడు కట్టి పోకిరి. చిన్నప్పడే సిగరెట్లు కాల్చేవాడు.”
“అమ్మా, నేనుడ కాలస్తానేనాన్నలాగా.”
“నవ్వు కాల్చకూడదురా బాబూ.”
“ఎందుకని?”

“పద్నాలుశేళ్లరాని పిల్లలు కాలిస్తే మీ నాన్నను పోలీసులు పట్టుకుంటారు కథ చెప్పనియ్యిమరి. ఆ రాజుకొడుకు చదువుకోమంటే చదువుకునేవాడు కాదు. కొంచెం పెద్ద కాగానే తాగుడు నేర్చుకున్నాడు.”
“తాగుడు అంటే ఏమిటే?”
“కల్లా సారాయి తాగేవాడు.”
“బజారునుంచి నాన్నను తెప్పనవే. మనం కూడ తాగుదాం.”
“అవి ఇప్పుడు అమృతం. తాగితే తైదులూ పెడతారు.”

“కాఫీకంటే బాగుంటుందా అమ్మా?”
“బాగుండదులే. కథ విను. ఆ రాజుకొడుకు బోలేడుబబ్బు గుట్టపుపందలలో తగలేసేవాడు.”
“గుట్టపుపందా లేమిటే?”
“గుట్టలను పరుగెత్తించి గెల్చినవాటిమీద రూపాయలు పంచె వేసేవాళ్ళు.”
“పెద్దమామ ఇచ్చిన రూపాయను నేను వేస్తానే అమ్మా.”
“ఇప్పుడు పండ్లూ వేస్తే వైదులూ పెడతారురా.”
“అన్నింటికీ వైదువైదు అంటావేమే?”
“అవునులే కథ విను. ఆ రాజు కొడుకు చెయ్యని అల్లరి లేదు. ఒక రోజున ఆ పూరి గుడిలో తిర్పాలజరుగుతున్నది. రాత్రి కాగానే

భోగం మేళం చూచేందుకు ఎంతో జనంవచ్చారు
“భోగం మేళం ఏమిటే?”
“బిల్లుకోసం కొందరు ఆడవాళ్ళు పాట పాడుతూ ఆడేవాళ్ళు.”
“నన్ను బడిలో వేసేప్పుడు భోగం మేళం ఆపిపానా అమ్మా?”
“ఇప్పుడు ఆడించగూడదు.”
“వైదులూ వేస్తూ ఆడిస్తే?”
“అహ, అప్పుడు మేళం జరుగుతూ ఉండగ ఈ రాజు కొడుకు స్నేహితులతో కలిసి అక్కడికి వచ్చాడు...”
“అమ్మా ఈ కథ బాగా లేదే, తా జేలు కుంటే కథ చెప్పమ్మా...”
అనుకోకుండా అన్నీ ఈ విధంగా మారి పోతూ ఉంటాయి. కాని గాంధీమహాత్ముడు అనుకున్న సమగ్రాభ్యాసం చుట్టుకు ఇప్పుడో రాదు. అంతా తారుమారుచేసి కొత్త విధానం సృష్టించగల కలివురుషులొకడు అతరిస్తేనే గాని సిద్ధించదు. అంచాకా ఎదురుదాటాం.

తృతీయ సంగ్రహానికి సన్నాహాలు (7-వ పేజీ తరవాది)

అయితే ఆ (పెట్రోల్) పేషా లేమిటి? “అది డీజెల్ ఆయిల్ మాత్రమే. అది యంత్రాలు నడపడానికి అవసరం. రైళ్లు మొదలు పవర్ స్టేషన్ వరకూ ఈ ఆయిల్ ఉపయోగించి నడపాలి. ప్రస్తుతం తక్వే కొద్ది బొగ్గు ఇక్కడ ఇళ్లలో వాడకానికి చాలదు. కొద్దిరోజుల్లోపని చురుగ్గా సాగుతుంది. ఎప్పటినుండిగా నాలుగు లక్షల టన్నులు సాటుకి తక్కువవుతున్న.”
ప్రపంచంలో అగ్రరాజ్యాల వాగ్వివాదాలు, వదంతులు, వార్తలు ఏమి ఎట్లా ఉన్నా ఇక్కడ వీరి పని కేమీ ఆటంకం కలగదు.

స్విట్ బర్గ్ లో వినిపించిన కొన్ని వదంతులు ఇక్కడ ఏకరువు పెడతాను.

1. బ్రిటిష్ వారు తిరిగి స్విట్ బర్గ్ ద్వీపం గురించి శ్రద్ధ వహిస్తున్నారు. ఈ గవళికి కొద్ది దూరంలో ఉన్న కొంత ప్రాంతంలో వారికిగల హక్కు పునరుద్ధరించుకొనా లనుకుంటున్నారు. అనేక సంవత్సరాలై వారీవైపు ముఖమైనా చూపలేదు. కాని అకస్మాత్తుగా ఒకసారి, కొద్ది మాసాలక్రితం, కెప్టెన్ బ్లాక్ ఇక్కడ ప్రత్యక్షమైనాడు. తనకున్న హక్కు మృత్యురస్మరించుకుని తన మనుషులు వస్తారని ప్రకటించాడు. కొరగాని ఈ హక్కు కోసం బ్రిటిష్ వారు ఇంత కాలానికి తిరిగి ఎందుకు ఆత్మతపడుతున్నారు?
2. ఈ ప్రాంతానికి ఉత్తరంగా ఉన్న ప్రిన్స్ కాల్డ్ ద్వీపానికి రష్యన్లు ఒక పరిశోధకవర్గాన్ని పంపుతున్నారు. ఇప్పుడిదెందు కవ సరం వచ్చింది? బొగ్గు గవళికోసమా? లేక మిలిటరీ కేంద్రం స్థాపనకోసమా?
3. గ్రేట్ నార్వీజియన్ స్పిట్ బర్గ్ కోల్ కంపెనీ (బొగ్గుగని కంపెనీ) ని ఎంత భర కైనా సరే కొనగలమని రష్యన్లు రహస్యంగా చెప్పి చూశారట. దీన్ని నార్వీజియన్ల నిరాకరించారట. కొనలేనిధరకి దీన్ని బేరమాడటమెందుకు?
4. ఉత్తర గ్రీన్ లాండులో పెద్ద పరిశోధక వర్గం వచ్చిచేరింది యుద్ధం ముగిసిన తర్వాత ఇదే మొదటిసారి. ఇది శాస్త్రవిజ్ఞాన పరిశోధన కా? లేక పశ్చిమరాజ్యాలు రహస్యంగా తమ బలాన్ని ముందుముందుకుతోసుకు తీసుకువస్తున్నారో?
5. సోవియట్ ఆర్కిటిక్ ఇన్ స్టిట్యూట్ (శాస్త్రపరిశోధక సంస్థ) అధికారిగా ఉన్న అడ్మిరల్ పపానిక అనే వానిని తొలగించి కమ్యూనిస్టు రాజకీయవర్గాయకుడైన ఒకనిని అతని స్థానం రష్యన్లు నియమించారు. ఈ కొత్త అధికారికి శాస్త్రపరిశోధనకంటే మిలిటరీ విషయాలపైన శ్రద్ధ అధికం. ఈ మార్పు తరవాత పరిశోధనకు ఈ సంస్థతో సన్నిహితంగా పని చేయడానికి నార్వీజియన్ పోరార్ ఇన్ స్టిట్యూట్ (నార్వీజియన్ గ్రూప్ ప్రాంత శాస్త్ర విజ్ఞాన పరిశోధన సంస్థ) ఎంత ప్రయత్నించినా సాఫల్యపడలేదు. ఆర్కిటిక్ లో శాస్త్రపరిశోధన విషయాలను ఇప్పుడు రష్యా రహస్యంగా ఎందుకుంచుతున్నది?

ఈ వదంతులన్నీ జ్ఞాపకముంచుకుని, నేను నార్వీ తిరిగి వచ్చినప్పుడు అక్కడ విదేశాంగ కార్యాలయములో ప్రశ్నించాను. నై ఆయిదింటికి నాకు వచ్చిన

సమాధానా లివి : 1. బ్రిటిష్ వారు హక్కు పునరుద్ధరించుకోకపోతే కాలిడోషం పట్టిపోతుం కాబట్టి, అని పోకుండా లాంఛనంగామా హక్కు పునరుద్ధరించుకుంటున్నారు. 2, ఉత్తరప్రాంతంలో బొగ్గు కరువుగా ఉన్నం వల్ల రష్యన్లు బొగ్గు తవ్వడంకోసమే ప్రయత్నిస్తున్నారగాని అన్యధా ఏమీ లేదు. 4. గ్రీ లాండు వచ్చిన పరిశోధకవర్గం డేవిడ్ శాప్టెల్ వర్గమేగాని ఇతర వే.మి.కాదు. 5. రష్యన్ పరిశోధకవర్గంలో కలతలతో నార్వీకు సంబంధమూ లేదు.

కాని మిలిటరీద్వైపై స్పిట్ బర్గ్ ద్వీపానికి కొద్ది ప్రాముఖ్యమైనా లేకపోలేదని నార్వీ జియోగ్రాఫికల్ సర్వేలవారు విప్పవంటారు. కాని అది అంతంతమాత్రమే. ఇక్కడ యుద్ధ పరికరాలకిపనికొచ్చే ఖనిజ శోధనోద్యమనీ, ఆటం బాంబు లికి కావలసిన గూరనియం అనలేదో. కదనీ అన్నాడు. గ్రూప్ మాత్రమే దోహదతుంది.

స్విట్ బర్గ్ ద్వీపంపై పరిపాలనాధికారాన్ని 1920 లో మిత్రరాజ్యాలు నార్వే ప్రభుత్వాని కిచ్చాయి. 1920 ఒడంబడికను నార్వే అక్షరాలా అమలుజరుపుతున్నదని నార్వే విదేశాంగ శాఖోద్యోగులు నాతో చెప్పారు. ఇప్పుడు స్విట్ బర్గ్ లో ఆయుధాల వేదీ ఏవీ లేకుండా అన్నీ తొలగించేశారు. మిలిటరీ పరిశ్రమల్ని ఊడపెరికేశారు. ఇక్కడ, పక్కనన్న ద్వీపాలన్నిటిలోనూ శాస్త్రపరిశోధకులు ఎవరు రాదలచినా రావచ్చును.

అయినా—నార్వీజియన్లకు మన స్పృహ జంతు లేకపోలేదు.

రష్యన్లు స్వదేశీరక్షణ నిమిత్తం తయారుచేసుకున్న కార్యక్రమంలో ఇక్కడొక్కచోటే, (దక్షిణాన డాడెన్ ల్యాండ్ మాదిరిగా) లోపం కనిపిస్తున్నది. డాడెన్ ల్యాండ్ విషయంలో మాదిరిగానే ఇక్కడ కూడా అవరోధం వచ్చింది. డాడెన్ ల్యాండ్ సమష్టిగా దేశీరక్షణ ఏర్పాట్లు చేసుకుందామని బర్గ్ లో 1945 లో రహస్యంగా రాయబారాలు ప్రారంభించే సరికి అదికాస్తా బర్గ్ బహిరంగం పరచింది. స్విట్ బర్గ్ రక్షణకుకూడా అదే రీతిగా సమష్టి ఏర్పాట్లకు అంగీకరించ వలసిందని రష్యా నార్వేను 1944 లో కోరింది. నార్వే బహిరంగంపెట్టలేదు. అప్పటికి ఇంకా యుద్ధం నడుస్తున్నందువల్ల నార్వేకు రష్యాతో విరోధం లేనందువల్ల, నార్వే మొదట కొంత అంగీకరించింది. చివరకు 1920 ఒడంబడికపేరు చెప్పి తన రక్షణదళాన్ని తొలగించి, మిలిటరీ ఏర్పాట్లపై చేయడానికి పిలులేదని రష్యాకు చెప్పింది.

నార్వేలోజనం ప్రముఖి లోబడరు. పశ్చిమ రాజ్యాలు ఆర్కిటిక్ దిక్కుగా ముందు ముందుకు వస్తూన్నట్లుంటే, స్పిట్ బర్గ్ రక్షణమాట తిరిగి రష్యా ఎత్తకూడదు.

ఈ తూజానికి మాత్రం ఉభయపక్షాల బలాటా, 8500 మైళ్ళ దూరంలో అప్రమత్తతో పరస్పరం కనిపెట్టుతూ ఉన్నారు. అమెరికన్ బలాలు న్యూ ఫౌండ్ లాండ్ వద్ద, రష్యన్ బలాలు నోవాయా జమ్యూనావద్ద మంచుప్రాంతాల యుద్ధానికి శిక్షణ పొందుతున్నాయి.

గ్రీన్ లాండ్ లో సావరాలు కావాలని పశ్చిమరాజ్యాలు డెన్మార్క్ ను అడిగినవంటనే రష్యా స్పిట్ బర్గ్ లో “సమష్టి” రక్షణ స్థావరాలను కావాలని దబాయించగలదని నార్వీ విదేశాంగశాఖవారికి తెలుసును.

మరొక యుద్ధంవస్తే నైన్యాలు ఆర్కిటిక్ ప్రాంతాన్ని దాడి చేస్తాయని అమెరికన్ నైని కాధికారి జనరల్ స్పాట్ చెప్పినమాటే నిజమయితే ఇంక ఈ ప్రశాంత ప్రదేశం కల్లోలంలో మునిగిపోగలదని నార్వీ విదేశాంగ కార్యాలయోద్యోగి నాతో అన్నాడు.

ఆర్కిటిక్ ప్రాంతంలో నైన్య వైమానిక నాకాబలాలేవి అడుగుపెట్టకూడదని వెంటనే నిషేధించవలసిన కర్తవ్యం విద్యారాజ్య సమితి పైన ఉన్నదని నార్వీ అభిప్రాయపడుతోంది.

స్పిట్ బర్గ్ లో పనిచేస్తున్న నార్వీదేశీయులు ఎంత ప్రమాదపరిస్థితిలో ఉన్నారో వారికి తెలుసును. ద్వీపంలోవారు రష్యన్లతో కలిసిమెలిసి తిరుగుతున్నారు. రేడియోలూ మాత్రం రాజకీయనాయకుల వాగ్యుద్ధం చెవులలో గింగురుమంటోంది. రేడియో మానేసి రష్యన్లతో స్నేహంగా వారు రోజులు గడుపుతున్నారు.

రవీంద్రుని కథానికాశిల్పం

“ఆమరేంద్ర”

అసలు కథానిక మొదట భాగతదేశంలోనే పుట్టిందనీ, పాశ్చాత్యదేశాలలో పెరిగి పరిణతి పొందిందనీ కొందరి విమర్శకుల అభిప్రాయం. అమెరికా, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాండు దేశాలలో కథానిక, రకరకాలుగా అభివృద్ధి పొందింది. ఈనాడు ప్రపంచసారస్వతంలో కథానికకే ప్రజాసేకం అగ్రతంబాలం ఇస్తున్నది.

మనదేశంలో కథానికారచనలో చిటారు ముఖ్యమందులనుండి ఇద్దరే. రవీంద్రనాథ్ టాగూరు; మన్న ప్రేమచంద్. ప్రేమచంద్ ప్రఖ్యాతి భారతదేశంలోని మూలమూలాల అలుముకున్నది. కథకుడుగా రవీంద్రుని ఖ్యాతి ఇంగ్లాండులో కూడా వ్యాపించింది. సిద్ధపాఠశాలను చుకళకు లిద్దరి రచనలమూలంగానే దేశభాషలన్నిటిలోనూ కథానిక అపూర్వమైన ప్రజాదరణని పొందుతున్నది.

కథానికారచనలో రవీంద్రుడు సాధించిన విజయం అద్భుతమైనది. అసాధారణమైనది. అంటన్ థాకోర్, గైడిమాపనానంటి మహాకథకుల రచనలలో ముగ్ధుల కథలు రవీంద్రుడు సృష్టించాడు. కాని ఇల్లంలో, వస్తువుగా, రచనలో రవీంద్రుడు ఎవరినీ అనుకరించలేదు. అనుసరించలేదు. తన ప్రతిభకి అనుగుణమైన మాధ్యమ సృష్టించుకొని కేవలం మహాకవిగా కాక ఉత్తమ కథకుడుగా విశ్వవిఖ్యాతి నందుకున్నాడు.

మొదట కథకుడుగానే రవీంద్రుడు విదేశీయుల హృదయాలని ఆకర్షించాడు. “ఇటువంటి మహత్తరమైన కథ లింక్ నానా పుస్తకాలలో?” అని ఎంతో మతాపాలంలో విలియం రోడ్స్ ట్విట్ అనే విఖ్యాతిశిల్పి “మోడర్ రివ్యూ” సంపాదకుడికి ఉత్తరం రాశాడు. అప్పటికి రవీంద్రుని కథానిక ఒకటి మాత్రం ఆంగ్లంలోకి అనువదించబడి “మోడర్ రివ్యూ”లో ప్రకటింపబడింది. అప్పటికి గీతాంజలి ఆంగ్లభాషలో అనంతరించలేదు. కనక రవీంద్రుని విశ్వదిగ్విజయం కథానికలతోనే ఆరంభం అయిందని చెప్పవచ్చును.

రవీంద్రసాహిత్యమహాసాధానికి ఆయన కథానికలే సింహద్వారం. ఈ సింహద్వారం గుండా ప్రవేశించిన నవలలు, నాటకాలు, వ్యాసాలు, ప్రసంగాలు అనే రకరకాలగులు చూసుకుంటూ మెత్తెక్కి కవిత్యం, తత్వం అనే పై అంతస్తులకి పోవచ్చును.

అంతేకాదు, రవీంద్రుని కవిత్యం మాకు ఆరంకాదని ముఖం తిప్పుకునేవారినీ; ఆయన కవిత్యంలోని ప్రేమ, ధైర్య ముకు నచ్చలేదని పెదవి విరిచేవారినీ సంతృప్తిపరచగల శక్తి రవీంద్రుని కథానికల కున్నది.

“రవీంద్రుడు భాగవతచక్రవర్తి. గాలిలో మేడలు కడతాడు. నేలవిడిచి నామచేస్తాడు. సామాన్యజనుల సుఖదుఃఖాలతో ఆయనకి పరిచయంలేదు. అత్య పరమాత్మల సంయోగ వియోగాలతో వాస్తవాలని విస్మరించాడు” అనే వాస్తవికులకి సరియైన సమాధానం రవీంద్రుని కథానికల్లో దొరుకుతుంది. మహాకవికి సమాజసంపదయైన భావనాబలం, ఉత్తమ కథకునికి అత్యుపరమైన వాస్తవదృష్టి—ఈ రెండూ రవీంద్రుని కథలలో అద్భుతమైన సమ్మేళనం పొందినయే. ప్రతి కథానికా సిద్ధపాఠశాల శిల్పి సృష్టించిన కళాఖండంలాగా వుంటుంది; మహాకవి అలవించిన మధురగేయంలాగా వుంటుంది. మానవమనస్తత్వాన్ని లోతులు తడవిచూచి నిశితమైన వాస్తవదృష్టితో కళ్ళకి కట్టించే శక్తి ప్రతి కథలోనూ చదువరిని ముగ్ధుణ్ణి చేస్తుంది. సాధారణ మానవుల సమాన్యజీవితంలోని సుఖదుఃఖాల విధ రవీంద్రునికి ఎంత ఆసక్తివుందో, ఆవెలుగు నీడలని మేళవించి చిత్రించటంలో ఎంత ప్రతిభ వుందో, ఒక్క కథచదివినా తెలుసుకోగలం.

మనం వందలూ వేలూ కథలు చదివివుండవచ్చును. కానివాటిని మొత్తం చూడకుండాగా విభజించవచ్చును. పేరుపొందిన నవల

లోని కథానస్తువుని ఆధారంగా తీసుకుని క్లుప్తం చేసి రాసే కథలు కొన్ని కటిలో పాఠవస్తువే. పాతభావాలే కొత్త వాతావరణంతోనూ, కొత్త సన్నివేశాలతోనూ, కొత్త పేర్లతోనూ చదువరికి రచయిత అందిస్తాడు. చదువుతున్నంతసేపూ పాఠకుడు ఆనందిస్తాడు. ఆ తరవాత కథకంచి మనం ఇంటికి. గండ్లోరకం కథలు ప్రచారంలో నిండివుంటాయి. కథకుడు తన అభిమానవిషయాలని కథల్లో పొదిగి నేర్పుగా చదువరిచేత మింగిస్తాడు. ఇటువంటి కథల్లో శిల్పం అడుగున పడి ప్రచారమే ముఖ్యస్థానం ఆక్రమిస్తుంది. ఈ రెండురకాల కథల్లోనూ ఒక గొప్ప లోపం కనిపిస్తుంది. కథకుడికి మానవజీవితంతోనూ, మానవ హృదయంతోనూ సన్నిహితమైన సంబంధం కనిపించదు. ఇక మూడోరకం కథలు సజీవమైన జీవితస్త్రాన్ని మెరుపు మెరిసినట్లుగా చదువరికి మురింపజేస్తాయి. ఒకకథ చదివినానే జీవితంలోని ఒక కొత్త అనుభవం చదువరి మనసులో నాటుకుపోతుంది. ఈ విశాలమైన ప్రపంచంలో అంతమెలియని అర్థంకాని జీవితంలో అంత కరకూ తనకి అందకుండా ముగుసుపడిన సత్యాన్ని, ఒకన తన అనుభవాన్ని మెట్టమెదటిసారిగా చదువరి అనుభవిస్తాడు. ఈ అనుభూతి చదువరి హృదయమిదా చెరిగిపోని ముద్రగా నిలిచిపోతుంది. ఈ అనుభూతి చదువరికొక కొత్త దృక్పథాన్ని ప్రసాదిస్తుంది. మరుగుపడిన జీవితాంశాలను తెరతొలగించి చదువరి కళ్ళవిరుట నిలబెట్టగలవాడే గొప్ప కథకుడు. ఇటువంటి శక్తిగల కథలు సృష్టించిన సిద్ధపాఠశాల విశ్వ సాహిత్యంలో కొద్దిమందిమాత్రమే కనిపిస్తారు. వామోలో ఆంటో చెకోవ్, ఫ్రాన్సులో మాపసా, భారతదేశంలో రవీంద్రనాథ్ టాగూరు.

ఈ శక్తికి ఒక కాదావరణ చూపుతాను. “కాబూలీవా” కథ చదివినవాళ్ళు మరిచిపోలేని సన్నివేశం ఒకటుంది. తన మాసిన చొక్కా జేబులోంచి ముడతలుపడి మరకలుపడి మాసినకాగితం ఒకటి తీస్తాడు. అంతకరకూ కాబూలీవాడంటే మనకి మొరటువాడనీ, డబ్బు వడ్డీలకిచ్చే కరుకువాడనీ అనిపిస్తుంది. కాని మెల్లిగా కాగితం విప్పి మనముందు పెడతాడు. ఆ కాగితంమీద, తన కాబూలునుంచి రాక మునుపు తన చిన్నారి కూతురిచేత ముద్రవేయించుకుని వచ్చాడు. అముద్ర కాబూలీవాలా కూతురి సృష్టిచిచ్చింది. ఆత్మణంలో మన హృదయాల విధ రవీంద్రుడు ఒక చెరగని ముద్ర వేశాడు. ఒక మొరటునునిసి, హృదయంలో మరుగుపడిన వాత్సల్యాన్ని ఎత్తిచూపించాడు. అంతకుముందు కాబూలీవాలా విధ మనకుండే అభిప్రాయాలన్నిటినీ కుడిచివ్వేశాడు. పాపాణంలోకూడా మార్గం దాగివుంటుందనే సత్యాన్ని కలకాలం నిలిచేలాగా వ్రాసినాడు. పరుషమైన బాహ్య స్వరూపాలని చేపించి మానవుని అంతస్సులోకి తరచి చూడగల కవిదృష్టి చదువరికి కూడా ప్రసాదించాడు. ఆత్మణం నుంచీ విధిలో కాబూలీ వాలా కనిపిస్తే “ఏమో! ఇతనిలో ఎటువంటి సుగుణాలు మరుగుపడి వున్నయో ఎవరికి తెలుసు?” అనిపిస్తుంది.

ఇటువంటి మరుపురాని సన్నివేశాలు ప్రతి కథలోనూ మనకి కనిపిస్తాయి. కథ అంతామరిచి పోయినా ఆ సన్నివేశం ముందుకు మరిచిపోలేము. “మాషీ” అనే కథలో చివరినాటలు ఎన్నటికీ మరుపురావు. భార్య తిరిగవచ్చింది. భర్త ఆఖరి దశ. వచ్చి భర్తపాదాలమీద వాలుతుంది.

“కాదు... కాదు... బాలుక. ఆ బాలుక మోసం” అంటాడు భర్త.

“కాదు జ్యోతిత్, బాలుక కాదు. మన మణి తిరిగి వచ్చింది. నీకాళ్ళమీద పడింది. దీనించు” అని మాషీ అన్నా జ్యోతిత్ వినిపించుకోడు. ఇటువంటి సన్నివేశాలలో జీవితమే తొంగి

మాస్తుంది. అవి సిద్ధపాఠశాల రవీంద్రుని శిల్పానికి ప్రబల నిదర్శనాలు.

అసలు కథానిక అంటే జీవితం యొక్క సమగ్ర చిత్రణం కాదని కొందరి అభిప్రాయం. కథానిక ఆకస్మికచిత్రణం వంటిది. ఏదో ఒక ముఖ్యవిషయమిదా కథకుడు దృష్టిని కేంద్రీకరిస్తాడు. అందువల్ల జీవితంలోని అపారమైన వైవిధ్యాన్ని నవల చిత్రించినంతగా కథానిక నిరూపించ లేదని కొందరి వాదన. కాని రవీంద్రుని కథానికలు వస్తువుని స్పష్టమైన కోణాల నించి చిత్రించి వివిధమైన జీవితాన్ని కళ్ళకి కట్టిస్తాయి. పాత్రచిత్రణ, వర్ణన, వ్యాఖ్యానం చక్కగా పేళవించిన “మాషీ” లాటికథలో మనం చూసేది జీవితంకాదు; సమగ్రమైన గళరమైన వాస్తవ జీవితసూర్యభావమే మనకి ప్రత్యక్షమవుతుంది.

రవీంద్రుని కథానికల్లో మానవజీవితం ప్రకృతితో కలిసి మెలిసి కనబడుతుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రకృతిశక్తులు ప్రబలంగా విజృంభించి మానవుని తీవ్రజీవితంలోని సుఖదుఃఖాలని అడుగుకి నెట్టివేస్తాయి. అటువంటి సమయాల్లో ఒక అనంతమైన అద్భుతమైన గండలంలో మానవుడు ఆ ప్రధానమైన పాత్రధారిలాగా గోచరిస్తాడు. ఇటువంటి సన్నివేశాలలో రవీంద్రుని రచనావిన్యాసం దిగ్భ్రమం గొలుపుతుంది.

కొందరు కథకులు ఒకే విషయమిదా దృష్టి నిలిపి మిగతా వాటిని గాలికి వదిలేస్తారు. కొందరు అద్భుతంగా వర్ణనలు చేస్తారు. మరి కొందరు పాత్రల చిత్రవృత్తుల తీవ్రంగా పరిక్షిస్తారు. కొంతమంది జీవితమిదా తమకున్న అభిప్రాయాల్ని చక్కగా వెల్లడిస్తారు. కాని రవీంద్రుడు అన్ని విషయాలమీదా సమానమైన శ్రద్ధమాపుతాడు. రకరకాల కథకులలో గోచరించే రకరకాల ప్రజల్నీ రవీంద్రుని కథానికలలో సమ్మేళనం పొంది సాక్షాత్కరిస్తాడు.

ఏకాంతంగా, బాగున్నటిని భరించే సహనం కలిగి అనాయకులని చిత్రించటంలో రవీంద్రునిది అంతులేని చెయ్యి. ఈ ఏకాంతజీవుల చిత్రాలు అద్భుతమైన కళాఖండాలు. ఈ పాత్ర ఒక్కొక్కప్పుడు తారాపవ, సుఖాశిషివంటి చల్లరూపంలోనూ, వేరొకప్పుడు కాదంటి వంటి అభాగిని రూపంలోనూ రకరకాలుగా కనబడుతుంది. సమాజంలో ఏకాకిగా, సమానమే స్వగౌరవంగా బతికే పాత్రని రవీంద్రుడు సాహిత్యంలో చిరస్థాయిగా చిత్రించాడు. ఇటువంటి నాత్రలమీద రవీంద్రునికి అపారమైన సానుభూతి వుంది.

మానవమనస్తత్వంలో కథకులకి, నవలారచయితలకి, నాటకకారులకి సమగ్రమైన సంబంధం వుండాలి. ప్రతి కథలోనూ రవీంద్రుడు పాత్రలప్రవృత్తులని ఎంతో సహజంగా చిత్రిస్తాడు. మనస్తత్వశీతలు సంవత్సరాల తరబడి కృషిచేసి సాధించే సత్యాలు మహాకవుల దృష్టికి సునాయనంగా ద్యోతకమౌతాయి. మానవ హృదయంలోని లోతుపాతులన్నిటినీ కథలలో రవీంద్రుడు తడిచిచూపించాడు. మానవమనోభావాలూ, అవి ప్రకటనపొందే వింతరీతులూ ప్రతి కథలోనూ ఎంతో సహజంగా చిత్రించాడు. ఎటువంటి పాత్రలోనూ నీనమైపోగల శక్తి రవీంద్రుని సొత్తు. పసిపాపల మరసులో కలిసిపోగలడు; అల్లరి పిల్లలతో కలిసి గంతులేస్తాడు; ఎదో పిల్లల గుండెలలోని కలపరాలని కనక్కొగలడు; యువతుల హృదయాలలోకి తొంగిచూడగలడు. వృద్ధుల విషాదాన్ని, విరాగాన్నీ పంచుకోగలడు. ఏ పరిస్థితిలో మానవ హృదయం స్పందించినా దానికి అనుగుణంగా రవీంద్రుని హృదయం శృతి కలుపుతుంది.

ఉదాహరణకి “శలకలు” అనే కథలో పథిక్ చక్రవర్తి పాత్రని పరిశీలించండి. ఎదోవయస్సులో పిల్లల మనోభావాలన్నీ ఈ కథలో చక్కగా చిత్రించాడు.” పదమూడు పధ్నాలు

శిల్పి పిల్లాడిని పసిపిల్లాడిలాగా లాలించటం ఆసంభవం. కొంచెం గారాబంచేనే “ఏం పసి పిల్లాడివై పోతున్నావే?” అని విసుక్కుంటాం. కొంచెం పెద్దమాటలు మాట్లాడితే “ఇంత ఫిక్కారమా?” అని చండిస్తాం. అప్పుడు పిల్లాడు ఏంమాట్లాడినా పెద్దలకి తప్పే. చొక్కాలూ లాగులూ ఇట్టే పొట్టివై చాల కుండా పోతాయి. గంతు మారిపోయి పొంగురు పోతుంది. ఒక్కసారిగా ముఖంలో మార్పు వచ్చి కోణాలు కనిపించి చిన్నప్పటి అందమంతా ముగ్ధమాయమాతుంది. పసిపిల్లల తప్పల్ని తేలికగా తుమిస్తాం. కాని ఎదో పిల్లలు తెలియకనేన తప్పల్ని కూడా తుమించటం కష్టమనిపిస్తుంది. పిల్లాడికి వ్యక్తం వస్తుంది. పెద్దవాళ్ళతో మాట్లాడితే అతిచూరకగా మాట్లాడుతాడు, లేకపోతే అతి సిగ్గుతో నోరు మెదపలేక పూయకుంటాడు.

కాని ఈవయస్సులోనే పిల్లలు పెద్దవాళ్ళ ఆదరణకోసం, ప్రేమకోసం ఎంతో పరితపిస్తారు. తమని ఎవరైనా కాస్త దగ్గరికి తీస్తే చాలు పిల్లలవాళ్ళకి వాసులైపోతారు. కాని ఎదో పిల్లల్ని ఎవరూ దగ్గరికి తియ్యరు. అది కూడాని గారాబమనీ, అందువల్ల పిల్లలు చెడిపోతారని పెద్దల ఉద్దేశం. కనక తిల్లాచివాట్లూ తింటూ యజమానిని కోల్పోయిన కుక్కలాగా ఎదో పిల్లాడు అగచాట్టు పడుతూవుంటాడు.

“ఎదో వయసులో పిల్లలకి ఉద్దేశ్యం. పరాయి ఇంట్లో వుండటం వాళ్ళకి నరకం.” ఈవర్ణన చదివితే ఎదోపిల్లల బాధలన్నీ కష్టసుఖాలన్నీ కళ్ళలో మెదులుతే. ఈకథ చదివే మనం పొందే అనుభవం, జ్ఞానం ఎన్ని మనస్తత్వశాస్త్రానిల వర్ణించినా లభించవు. ఎదో వయసులో బాధలుపడే పిల్లలందరికీ సాహిత్యంలో పదికొవరకరీతి అ జరమరమైన ప్రతినిధి.

ప్రతిభావంతుడైన శిల్పి కొన్ని రేఖలతోనే సమగ్రమైన సజీవమైన చిత్రాన్ని కళ్ళవిరుట నిలబెట్టగలగుతాడు. అదేవిధంగా అతి ముఖ్యమైన కొన్ని అంశాలని అతిక్లుప్తంగా మాటలలో కూర్చి రవీంద్రుడు సంపూర్ణమైన మందరమైన మూర్తిని మనోనేతానికి అందిస్తాడు. రవీంద్రుడు చేసే ప్రతిపర్ణనాపాత్రని పాఠకులకి చేరువగా తీసుకువచ్చింది. ప్రతి రవీంద్రుని ప్రతి అంశమూ పాత్రమనోభావాలని పాఠకులకి పరిచయంచేస్తుంది. “మానభంజక” అనే కథలో నాయిక గిరిబాలని రవీంద్రుడు ఎంత నేర్పుతో వర్ణిస్తాడో గమనించండి. “గిరిబాల ఆపాదమస్తకమా యావనసాంప్రద్యంతో నిండి తొణుకు వున్నది. ఆమెదుస్తులమడతలలో, మెడ తిప్పే విలాసంలో, చేతులు కదిపే విన్యాసంలో, భందస్సుతో నిండిన అడుగులలో, ఆభరణాల లగలలోదర హాసాల కిక్కిలలో, మాటల మధువులో చూపుల చురుకులో నవయాసనం పొంగి పొల్లుతుంది. తరుచుగా నీలంపిర కట్టుకుని డాబామీద అటూ ఇటూ తెలియని అలజడితో పచ్చారు చేస్తూ వుంటుంది. ఉన్నట్లుండి ఒక ఆకు నుంచి ఆకాశంలోకి విలాసంగా విసురుతుంది. ఏమీ లేకపోయినా మాటి మాటికి చీర సవరించుకుంటుంది. పిట్టగోడచాటున మునివేళ్ళమీద నిలబడి ఎరికోసమో ఎరుకు చూస్తుంది. చూచిన చూపుమరలించి కొంగునకట్టిన తాళం చెవులకు తిప్పలున మోసుకుంటే ఇంకోవైపుకి వ్రలిపోతుంది. వేళకాని వేళ జడవిప్పి మళ్ళీ వేసుకోవాలని అద్దం ముందు కూచుంటుంది. ఇంతలోనే మనసు మారిపోయి ఒడకంగా వ్రేలిపక్కమీద వాలుతుంది. అప్పుడు గిరిబాల చెట్టురుబుల్లోంచి బారిచ్చి నీకటి నీడలలో నిద్రపోతున్న చంద్రకేరణంలాగా వుంటుంది” ఈవర్ణన చదువుతుంటే నిండి తొణికి యావన నైధనం ప్రతివారికి స్ఫురిస్తుంది. ఈచిత్రణలో పున్న విలాసం, అందరినీ ఆకర్షిస్తుంది. ఈ అందంవనక ఏదో తీరని కోరిక, తెలియని వేదన

(20-వ పేజీ చూడుడు)

నారసింహలేఖ్యము

ఐంగారు చేర్చబడినది. మేహము, వికాక, నివృత్తు, కుక్తనష్టమును హరించి విలమును కలపి విర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 ఖం దర్శియ. 8.4.0 పోస్టేజీ 15 అ. పి. సి. ఏ. డి. కం. పెని. పెరిడేవి-నెల్లూరు జిల్లా. బ్రాంచి : 7 నీనుముదలి పిడి, హైదరాబాద్.

వ్యవసాయకూలీల పరిస్థితి : ప్రభుత్వ కర్తవ్యం

శ్రీ దరువూరి వీరయ్య

ఈనాడు సమాజంలోని వివిధవృత్తుల శ్రామిక వర్గాలు తమ తమ హక్కులరక్షణకొరకు ఆహారాభివృద్ధి పోరాటము సాగిస్తున్నారు. ప్రతిదేశములోనైతే తమ తమ ఆర్థికంగా, రాజకీయంగా దోపిడీచేస్తూ అణగారిన వృద్ధులను, ధనికవర్గములతో తీవ్రసంఘర్షణలు జరుపుటలో ఎప్పటికప్పుడు కాలపరిమితులనుబట్టి కొంతమంది విధానాలను సవరించుచున్నారు. వివిధదేశాలలోనైతే కార్మిక వర్గాలు తమను దోపిడీచేయుచున్న వర్గములతో తమ సమస్యను పోరాడుముద్యాగా నూత్న చైతన్యంతో లగుచున్నారు. శ్రామికవర్గాలపోరాట ఫలితం గా ఈ నాటికి పీడిత ప్రపంచ మానవాళులందరు ఏకగ్రీవంగా ప్రజాస్వామికపద్ధతిన సమశ్రామిక జనాల రాజ్యం కావాలనే ఘోషణి రాగలిగారు.

కాని ఒక్కవిషయం మాత్రం గమనించవలసివస్తుంది. ఏవగమెలే మౌచ్చు చైతన్యంతో వారి ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ, హక్కుల రక్షణకు పూనికతో ముందు పురోగాములుగా వుంటారో, నాయకులుగా ఆవర్తనామిక జనాలవైపు చూస్తుంటారు. కాని చైతన్యం లేని శ్రామికవర్గాలవైపు ఒక్కనాయకుడైనా కన్నెత్తిచూడకుండా ఉదాహరణకు యూరపుఖండంలో బస్తీప్రాంతాలందు ప్రత్యక్షంగా దోపిడీచేయబడుచున్న చైతన్యవంతమైన పారిశ్రామిక కార్మికజనాలే యూరపుఖండ నాయకుల దృష్టిపథానికి వచ్చారు. వారికస్తాలను, సమస్యలను మనస్సునందించుకొని మాత్రమే గొప్పగొప్ప సిద్ధాంతములనల్లివాటిని భవిష్యత్తుమాజమున కంటిటికి గూడా వర్తింప చేయాలనే ప్రయత్నాలు సల్పినారు. ఇప్పటికి సల్పుచున్నారు. కాని పల్లెటట్లు జమీందారి భూస్వామి, వడ్డీవ్యాపారి, మున్నగు అభివృద్ధి నిరోధకులవలన దోపిడీచేయబడుచున్న రైతెంగాన్నిగాని, వ్యవసాయకూలీలగాని, తదితరగ్రామీణ కుటీరపరిశ్రమలందు శ్రమ జేయుచేతివృత్తుల శ్రామికజనాలనుగాని, వారు గమనించలేకపోయారు. బస్తీ పారిశ్రామిక కార్మికులతోనే తీసుకవచ్చిన శ్రామిక విప్లవాలు ఆప బయ మొందడంతో దాని మూలకారణమేమిటో తెలుసుకొన ప్రయత్నించారు. పారిశ్రామిక విప్లవాల నణచివేయుటలో పల్లెలలో నున్న దోపిడీదారులైన, జమీందారులను, భూస్వాములను మాత్రమే దృష్టియందుంచుకొని, మరి వీరే రైతులని దురభిప్రాయపడి రైతాంగములోని విప్లవ వ్యతిరేకులని నిర్ణయానికి వచ్చి వారివైపు చూడకపోవుటయిచ్చి అసలు రైతాంగమునే నశించాలన్న నినాదాన్ని లేవదీశారు.

ఎప్పుడైతే రైతాంగము కూడా నూత్న చైతన్యంతో వారిని దోపిడీచేయుచున్న జమీందారు, భూస్వామి, వడ్డీవ్యాపారి, మున్నగు మని, బస్తీ ప్రజలవై నిర్మాణయుక్తమైన విప్లవ పోరాటములను, ప్రారంభించారో అప్పుడే రైతాంగములోని విప్లవచైతన్యమును, శక్తిని, బస్తీనాయకత్వము గుర్తించగలిగింది. దాంతో ఈనాడు రైతు, కార్మిక నాయకత్వాలు రెండూ పరస్పరం వికస్యభావంతో సామాజిక విప్లవంలో కలిసిమెలిసి పనిచేయువలసిన అవసరం గుర్తించబడింది.

రైతుకూలీల నాయకత్వాలు రెండు పరస్పర సహకారంతో ఈనాడు ప్రపంచసమాజంలో తన్నుతట్టానాన్ని ఆక్రమించాయనటలో సందేహమే మాత్రము లేదు. అయితే ఈనాటికి సంపూర్ణంగా దోపిడీ చేయబడుచూ, సమాజంలో కూడా తలెత్తి వారివారి హక్కులను సైతం ఎలుగై చాటుకొనలేని దుస్థితిలోనే వేరొక ప్రధానవర్గమున్నదనే నగ్న సత్యాన్ని ఈనాటికి వర్గనాయకు లనేకమంది విస్మరించుచున్నారు. వారే వ్యవసాయయజ్ఞులయందు మంచి అనుభవముండి కూడా స్వయంగా చేసుకొనుటకు

స్వంతభూములంటూ లేక రైతాంగమునకు సర్వ విధాలా సహాయపడుచూ రైతాంగములో రైతాంగవ్యవహారం చుచున్న వ్యవసాయ కూలీలు.

సోషలిజం కావాలని కొందరు కేకలువేయుచున్నారు. సోషలిజం రిఫలైజ్ రాజ్యం కావాలని కొందరు రంటున్నారు. రామరాజ్యం కావాలని (అదే ప్రజాస్వామికరైతుకూలీ ప్రజా రాజ్యం) భారతదేశంలో గాంధీవాదు లంటున్నారు. నిజమైన కార్మికపరిపాలన మాడేని ఇంగ్లండు లేబరుపార్టీ ప్రభుత్వ మంటుంది. అసలు సరియైన రిఫలైజ్ రాజ్యం మాడేని అమెరికా వారంటున్నారు. ఇంతమంది ఇన్నివిధాలుగా వారివారివాదనలను సిద్ధాంతాలను ప్రపంచ సమాజము యెదుట బహిరంగపడుస్తున్నారు. వీరిలో నిజమైన కష్టజీవులుగా వుంటూ ఇంత వరకు అడుగుపడియున్న వ్యవసాయకూలీల వైపు చూచేవారు మాత్రం ఒక్కరూ కనపించుటలేదు. వ్యవసాయకూలీలు ఈనాటివరకు చైతన్యవంతము కాలేకపోవుటకు గల ప్రధాన కారణ మొక్కటే వున్నది. వ్యవసాయకూలీల చరిత్ర, వారి జీవితాధారములు ప్రత్యేకించి వున్నాయి. వ్యవసాయకూలీలయందు మౌచ్చుమంది సంపూర్ణంగా వ్యవసాయకృత్తివైనతే తమజీవితాన్ని గడుపుకొనుటకు వీలులేక వ్యవసాయపు పనిపాటు లేని కాలాల్లో తప్పనిసరిగా అనేకరకములైన ఇతరవృత్తులందు ఇష్టమున్నా లేకపోయినా, పనిచేయాలసి వస్తున్నది. ఆకారంగా వ్యవసాయకూలీల నాలుపొడుగునా ఒక్కొక్కరి సంబంధించి వుండటం వీలులేకుండా పోతుంది వ్యవసాయ కూలీలు పనిచేయువృత్తుల కొన్నింటి నిట వుదహరిద్దాము.

వేటిలు, కోతలు, మొదలైన వ్యవసాయ తరుణాన పొలంలో పనిచేసి, పనులైన మిగిలికాలంలో కొండలు పగులకొట్టి రాళ్లను వృత్తి చేయువృత్తిలో చేరుతారు. మరికొందరు మిల్ల కూలీలుగా చేతారు.

అస్సాంరాష్ట్రంలో అనేకమంది వ్యవసాయ కూలీలు తేయాకు తోటల్లో పనిచేస్తుంటారు. బంగాళారాష్ట్రంలో కొందరు జాటుమిల్లుల్లో పనిచేస్తుంటారు. కొందరు వుదయం 10 గంటల వరకు పొలంలో పనిచేసి ఆతిరువాత సాయంత్రం వరకు ఫ్యాక్టరీలలో పనిచేస్తారు. వీహారు రాష్ట్రంలో పనిలేని కాలంలో స్త్రీలు సైతం బొగ్గుగనుల్లో పనిచేస్తుంటారు. ఇది మరి విషాదకర ఘట్టం. కొన్ని కుటుంబాలు సాంతభూమి కొద్దిగావుండి ఆ భూమిపై కుటుంబం గణక ఇతరుల పొలాల్లో పనిచేస్తుంటారు. మరికొన్ని కుటుంబాలు తమకున్న కొద్దిభూమిలో వచ్చే ఆదాయం చాలక కుటుంబములోని కొంతమంది ఫ్యాక్టరీ కూలీలుగను ఇతర వృత్తులందు పనిచేస్తుంటారు. మరికొందరు వ్యవసాయకూలీలు చిన్నచిన్న చిల్లరవ్యాపారాలు (బజారులవంట కావడితో సరకుల నమ్మకొనుట) నాగార్జున టారు. ఇలానే వ్యవసాయకూలీలు ఒకేదినాన మూడునాలుగు వృత్తులందు మారుతూ పనిచేస్తుంటారు. చేపట్టు కుట్టుట, పొలంలో పనిచేయుట, యజమాని ఇంట బండచాకిరి, గ్రామంలో వెట్టికాకిరి, మధ్యమధ్య శిశుకానములో శివదహనులుచేయు కాటికాపరులుగా కూడా వ్యవసాయ కూలీలవృత్తే అయివున్నది. ఇలా వ్యవసాయకూలీల వృత్తులు మారుతూ, తలకుమించినవై యుండుటచేరి, అన్ని ఒకే వృత్తికి సంబంధించినవి కాకపోవుటచేతను, వారిని ఇదటతంగా ఒక వృత్తిదారులని, ఒక వర్గమునకు సంబంధించిన శ్రామికులని, నిర్ణయించుటకు వీలులేకుండా పోయింది. వారి బాధ్యతలు వికేంద్రీకృతం కావాలంటేనూ, వారి వృత్తి, రైతు, కార్మికులనై నిర్దుష్టమైన

దిగా వుండాలంటేనూ, దేశం వ్యవసాయకంగాను, పారిశ్రామికంగాను ఎంతో అభివృద్ధి కావలసియున్నది.

బంజరు భూములు

భారతదేశంలో సాగుకు లాభిగా వుండగల సారవంతమైన కోట్లకొలది యకరాల బంజరు భూములున్నాయి. అట్టి భూములను సాగులోనికి తెచ్చి, వ్యవసాయవృత్తిలో మంచి అనుభవముండి, వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగా గల భూములనే వ్యవసాయ కూలీలకు ఇచ్చియున్నట్లయితే ఎందరో తమతమ వలసవృత్తులను మానుకొని నిర్జీవాసముల నేర్పరచుకొని, వ్యవసాయాభివృద్ధికి, తద్వారా అధికాహారోత్పత్తికి ఇతోధికంగా తోడ్పడగల సదాకాశం లభిస్తుంది గదా? మరొక నూచన ఏమంటే? భూములు వందలు, వేలు యకరాలుండి, వ్యవసాయమంటే యేమిటో తెలియకుండా, లాభదాయకమైన వేరువృత్తులందు, లక్షలాది ధనమును ఆరిస్తూ పట్టణాలలో చివ్వలాసముల ననభివంచు భూస్వాములనుండి; భూమిహక్కును తొలగించి సహకార భూమికమతాలకింద ఆయా గ్రామాలయందలి భూములనే వ్యవసాయ కూలీలకు ఇచ్చినట్లయితే వ్యవసాయమే ప్రధాన వృత్తిగాగల కూలీలకు, తమకు అనుభవంలేని,

ఇష్టములేని ఇతర వృత్తులందు విరమించి తమకు గౌరవప్రదమైన వాంఛనీయమైన వ్యవసాయ వృత్తివ్వారా అధికాహారోత్పత్తి చేయగలుగుతారు

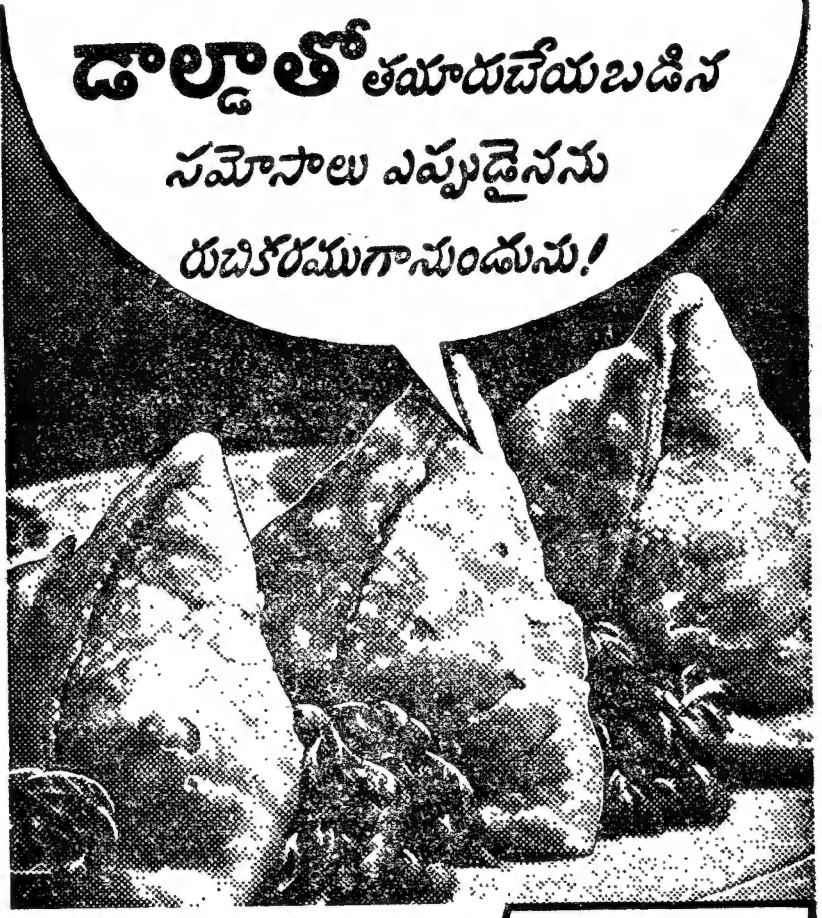
రూరలు ఫ్యాక్టరీలు

వ్యవసాయ కూలీలకు పని కల్పించుటవ్వారా వారికి గౌరవప్రదమైన భృతినీ కలిగించగల మరొక నూచన వున్నది. అదేమంటే వ్యవసాయ వృత్తికి సంబంధించిన రూరలు ఫ్యాక్టరీలు ఉదాహరణకు బియ్యపుమిల్లులు, జాటుమిల్లులు, నూనె, మిల్లులు చూడిమిల్లులు, పాగాకురేడింగు, బేరకాలు మొదలగు వాటి నన్నింటిని పల్లెనీమలయందే నిర్మించినట్లయితే అనేకమంది భూముల లేని వ్యవసాయకూలీలకు పని కల్పించినట్లు కాగలగు.

రైతు కూలీలమధ్య సామరస్యం

ఈనాడు ముఖ్యంగా గ్రామాలయందు రైతు, కూలీలమధ్య సామరస్యం కుదరాలంటే ప్రభుత్వాల వెంటనే రైతు వృత్తిచేయు వస్తువుల ధరలనుబట్టి వ్యవసాయ కూలీల దినవేతనం నిర్ణయించాలి. (అందుకు రైతాంగ వృత్తులకు న్యాయము, గిట్టుబాటున ధరలు నిర్ణయించేయుటకు రైతు కూలీ లిగువున ముక్తకంఠంతో ఆందోళన చేయవలసియున్నది.)

దానితోబాటు వ్యవసాయకూలీకి కనీసం జీవితపరిమాణమున కతుగుగొని వేతనం నిర్ణయించబడగలదు. వృత్తిద్యాలైన రైతు వ్యవసాయ కూలీ లిగువున పరస్పరం కలసిమెలిసి సమన్వయకసంఘటిత శక్తితో తమ హక్కులరక్షణకు సంసిద్ధులై వస్తుండే పుభయుల అభివృద్ధికి దోహదం చేయగలుగుతుంది.

డాల్డాలో తయారుచేయబడిన

సమోసాలు ఎప్పుడైనను

రుచికరముగానుండును!

ఆరకప్పు గోమదపిండి, ఒక కప్పు మైదాపిండి, మరియు రావందన ఉప్పును ఒక దానితో వోకటిని కయవండి. మూడు లేనిది వంచాల దాల్డాను మిశ్రమముతో దుక్కిండి. తరువాత పూరింపు కయారుచే యువట్లు ఈ మిశ్రమమును పినికి పిండి ముద్దగాచేసి దిన్నెదన్న ఉండలను కయారుచేయండి ఈ ఉండలను సుమారు 3" వ్యాసము గల వడవైన గుండవి ఆవారములుగానగువట్లు అప్పుడాల కర్రతో అడ్డండి. తరువాత ఒక్కొక్కదానిని రెండు కుతుల గములుగా కొయండి. మొట్టమొదట కొనలను కడిచేసి తరువాత కొనలను ఒక్కటిగాచేర్చి ఒక్కొక్క రాగమును కొణారముగా జేయండి. తరువాత పిటితోదిసి వండబడినట్లుపండియి. మసాలాతో జేర్చబడినట్లుపండి యువైన బంగాళాదుంపలను మరియు బలాడీగింజలు లేక చిన్నచిన్న ముక్కలుగా కలుగబడిన మాంసి మును కుక్కి మానివేయండి. సమోసాలు కొద్దిగా గోధుమరంగుగా అమ్యేవరణ వేడి దాల్డాలో చేయించండి.

గంజీ ఆహారమా?

ఉచిత సలహా కొరకు

ఇవాళో లేక ఏరోజైనను వ్రాయండి!

ది డాల్డా

అడ్వైసరీ

సర్వీస్

పోస్ట్ బాక్స్ సంఖ్య 363.

హైదరాబాద్

HYM. 96-172 TL

చిత్ర కళాప్రదర్శనం

శ్రీ వేలూరి రాధాకృష్ణ

ని కానీ, శిల్పి కానీ, తన జీవితంలో ప్రతి సౌందర్యాన్ని పాపనాశక శక్తి, ప్రతి సీతిలోకి పోవాలని కాంక్షిస్తాడు. కాంక్షించినందుకే ఉపయోగం లేదు. ప్రాణం అనుభవం రాదు. అనుభవక ప్రసాద, పక్కతి సృష్టాపాన్ని గాని తనకు ద్రవ్యమైన కళాజ్ఞానం కళాదూషాన్ని దానికి సదృశములైన మరి యే విశిష్ట ంములనుగాని సందర్శించి, వాటిలోని ంగిక సౌందర్యభావ విశేషాలని మనసారాంచి, ఆ ఆనందాన్ని తన నిరంతర సాధనోద్యమంలో మరింత కృషిచేస్తే తమ పట్టిన దల్లా బంగారమే వి తీరుతుంది. దీంట్లో ఆతి శక్తిమంత్రి లేదు.

నాగేశ్వర భారత ప్రభుత్వంవారు ప్రభుత్వ మందిరిలోనే ఏర్పాటుచేసిన ఆచార్య భారత కళాప్రదర్శనాన్ని చూచే అదృష్టం లభించింది. ఆ ప్రదర్శనాన్ని గూర్చి భారత ప్రధాని నెహ్రూ, విద్యాశాఖమంత్రి అజాద్, గవర్నర్ జనరల్ రాజగోపాలాచారి మొదలయిన ప్రాఖ్యులంతా మంచి ఉత్సాహ పూరితములైన ప్రారంభోపన్యాసాలిచ్చారు. వాటిని చదివి మనం ఆనందించాం. వారందరూ ఏకకంఠంగా చెప్పిందేమంటే, ఈ భారతకళా విశ్వరూప్య మనం మనంగా ఆనందించలేక పోయామనీ, ఈ విశ్వరూప్యం జనబాహుళ్యానికి అందుబాటులో లేక ఎక్కడో అక్కడక్కడ తెలియని చోట్ల మరుగుపడి ఉన్నదనీ, ఆ విశ్వరూప్యంతో ఒకే చోట ఉన్నాడు కూడాదేమో అవకాశం కలిగిందనీ, స్థూరతీయమైన ప్రతివాదూ తప్పకందా విధిగా ఆ కళాఖండాలని చూడాలనీ, కేవలం చూడటం తోనే చాలదనీ, వాటివెనక నిద్రితమైయున్న భారత చరిత్రని సునాయాసంగా నేర్చుకోవచ్చు ననీ, అందుకని, దేశంలోని పాఠశాలలూ, విద్యా ర్థులూ ఈ ప్రదర్శనాన్ని చూచే ఏర్పాటు సత్వరం చేయాలనీ.

ఈ ప్రోత్సాహంలన మాబోటి చిత్రకారు లకీ కళోపాశకులకీ, ఈ భారత కళా ప్రదర్శ నాన్ని సాధ్యమైనంత త్వరలో చూడాలనే ఉచ్చ్యం కలిగిం.

భారత చిత్రకళా ప్రదర్శనం, అందులో ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యం మనకు స్వాతంత్ర్యం లభించిన కొలదికాలానికే, ప్రభుత్వ మందిరం లోనే ఏర్పాటుకావడం, జంకు లేకుండా స్వేచ్ఛగా చూచి ఆనందించే అవకాశం క్రికల గలం మన అదృష్టం. అందుకంటే ఇంతకు పూర్వం సామాన్యమానవుడు ఆ భవనాలని చూచే అవకాశమా లేదు; అర్హత లేదు. అందుకనే అదృష్టం అనాలన్నాచింది!

మొదట సామాన్యమానవునికి కలిగేది భయం. ఆ కేటడగర ఆ సిపాయిద్యారపాలకుడు ఒక్క సారి మింగేస్తాడేమో నని తరవాత మందరసన్న ఆరామం దాటి మళ్లా మరింకో ద్వారపాలకుణ్ణి దాటి బ్రతికి బైటపడ్డా మనకొని కొండెక్కి నట్లు అంతంతపెట్టూ ఎక్కి వెడతూంటే, నిజంగా ప్రదర్శనం చూడటానికి వెడుతున్నామా పారపాటున వెళ్ళుకుదని ఏ రాజమందిరంలో కైనా వెడుతున్నామా అనే జంకు కలుగుతుంది. ద్వారంలో ప్రవేశించగానే శాంతినికేతనపు పద్మతన అలంకరించిన ముగ్గు—దానినే అల్పనా అంటారు— మొదటగా ఆకరిస్తుంది. ఆ మహా భవనంలోకి ప్రవేశించగానే ఎక్కడో స్వప్న లోకంలో ఉన్నట్లనిపిస్తుంది. ఇంతటి కళా శౌందర్యాన్ని చూడగానే ఒక్కసారిగా ఒక దివ్యకాంతిని చూడగానే కళ్లు మరుమట్టు గొలిపి నట్లు మాటల కందని ఆనందంతోనూ, చెప్పనలవి కాని ఉద్వేగంతోనూ నిండిపోయాను. ఇది నాకే కాదు, ఆ భవనం ఆ కళాప్రదర్శనం చూచిన ప్రతివానికీ ఇట్టి ఆనందమూ, ఉద్వే గమూ కలిగిఉంటాయని చెప్పగలను. తద్వారా దీనిని ఏర్పాటుచేసిన నిర్యాపకుల్ని తలుచుకొని గారి సభినందించక తప్పదు.

భారతదేశపు సాంస్కృతిక సంపదలో

కళది ముఖ్యభాగము. కళ భారతజనుల కల్పనా చాతుర్యాన్ని, జీవనసౌందర్యప్రకటనలో నిద్ది హస్తానీ, చెప్పనలవికాని భావనా దృష్టిని మరింత పెట్టించి చాటుతుంది. ఈ కళయొక్క చరిత్ర క్రీస్తుకు పూర్వం కొన్నివందల యేళ్ల క్రిందట. మొహెన్జోదారో, హరప్పా ల కళానైభవంలో ప్రారంభమయింది. మ తి.ం రీత్యా, సంఘసంస్కృతి రీత్యా, ఈ కళ అత్యు త్తమ స్థానాన్ని ఆక్రమించింది. ఈకళకు పిత తైన కళాభిజ్ఞుల సౌందర్యానిలాష ఎంత అపార మైనదో ఈ కళాఖండములద్వారా మన కర్గం కాగలను.

క్రీస్తుకు పూర్వం మూడోశతాబ్దంలో ఆగ్లో కుని పశువున ప్రతిష్ఠించిన రాజ శాసనాలు, వాటిని అతిసుందరంగా, కేవలకళాఖండాలుగా తయారుచేసిన కళాకారుని పనితనం చూస్తే, మన కమితమైన ఆనందం కలుగుతుంది. ఈ శాస నాల విద చెక్కడాలే మన కళాభ్యున్నతికి ప్రారంభం. ఉదాహరణకి, సాంస్కృతిక సింహ శిల్పయొక్క అత్యద్భుత కళాస్వరూపంలోని సౌందర్యాన్ని, ఆభ్యున్నతిని తెలుసుకుంటే చాలు, శిల్పియొక్క కాశల్యాన్ని భావగాంభీ ర్యాన్ని ఆదర్శప్రకటననీ తెలుపుతుంది. అలాగే రామపురావృషభం, మరితర జంతుశిల్పాలలో ఎంతటికళ ఉట్టిపడుతుందో కూడా గమనించ వచ్చును. ఈ శిల్పాభివృద్ధి జరుగుతున్న సమయం లోనే మరొకవైపుంచి మతసంబంధమైన కళకూడా, సమస్థాయిలో అభివృద్ధి పొందుతూ వచ్చింది. ఈ కళ యేషుడు, యశీ, మొదలైన గాంధర్వ జన ప్రదర్శనాన్ని మనకు తెలుపుతూ వచ్చింది. దీనికి నిదర్శనంగా ఈ కళాప్రదర్శ నంలో మనకు లభించేది, ద్వారానికి ఎదురు గుండా పెట్టిన సుందరయశీ శిల్పం— చేతిలో చామరం ఉంటుంది. ఈ శిల్పం పాట్నూర్ల నున్న దికార్ గంజ్లో వద్ద లభించింది.

సర్వజన సమ్మతమైన కళ అంటే మన సమాజ ప్రకృతికి సరిపడే కళ. ఇది హెచ్చుగా వాద యుగంలో పూర్ణోదతికి వచ్చింది. ఇది మత సంబంధమైన కళలో ఆపూర్వమైంది. ఇది భాగుల్ సాంస్కృతిక శిలాసాసనాలలో కనిపిస్తుంది. ద్వారాలమీద కటకటాల (Railings) మీద చెక్కిన వాదశిల్పం అంతా కూడా, మనభారత జీవన, సాంస్కృతిక సంప దను పూర్తిగా ప్రదర్శిస్తుంది. అమరావతి నాగా గున కొండల మూపాలమీద చలనరాశి చెక్క డాలయొక్క సౌందర్యం పైన చెప్పిన కళాసమ యానికి తరువాతకాలంలో దళబంధుల ఆ శిల్ప చరిత్రనే అనుసరించి దనే చెప్పాలి.

ఈ శతాబ్దండాటిన తరువాత ముగ్గుర— పురాణంలో అత్యద్భుతమైన భారత శిల్పకళ ఉద్భ వించింది. ఈ శిల్పాలలో విశేషం, భావప్రద ర్శనంలో మంచి శక్తి పటత్వం కనుపిస్తుంది. ఈ సందర్భంలో పేర్కొనదగినవి ఒకవరస బుద్ధశిల్పాలూ, కొన్ని వైసప్రధానగురువుల విగ్రహాలూ, వీటితోపాటు రాతికటకటాల మీద చెక్కబడిన శ్రీ సకూహం. ఒకటి పక్షిలో ఆడుకున్నట్లూ మరొకటి సంజరం పుచ్చుకొని నిలుచున్నట్లూ, మరొకటి చెట్టు క్రింద నిలుచున్నట్లు, మరింకోటి జలపాతం క్రింద స్నానంచేస్తున్నట్లూ. ఈ ముగ్గుర శిల్పం లోని విశేషం, ముఖసాంకర్యం, అంగసాద్రవం, కొద్ది భావప్రదర్శనాన్ని, అలంకారంలో మిత త్యాన్ని తెలిపే పద్ధతి.

దీని తరువాత చంద్రగుప్తనికాలం. ఈ శతాబ్దంలోనే భారతశిల్పంలో స్వగోత్యరం జరిగిందని చెప్పవచ్చు. అపారమైన శిల్పసృష్టి కాకుండా వర్ణచిత్రలేఖనంకూడా అమితంగా సాధనచేయబడింది. ఈ చిత్రాలే ఇప్పుడు ప్రపంచ విఖ్యాతి గాంచినయే. వాటిలోని భావ గాంభీర్యం, వర్ణసంపద, మంచి న్యూరికీ, అవి అసమానసంపదగా పరిగణింపబడినయే. ఈ శతాబ్దంలోనే దేవాలయ నిర్మాణం ప్రారంభ మయింది! ఆసలు వాస్తుశాస్త్రంలో అత్యుత్తమ

మైన కళ అప్పుడే సృష్టిచేయబడింది. దీంట్లో శిల్పచాతుర్యానికి అలంకరణవిధానానికి మంచి- బలవృద్ధి కలిగింది. కేవలం మట్టితోచేసిన ఇటికల మీద, అంతటి కళాకాశలాన్ని చూపారంటే, వారి శిల్పచాతుర్యంలోని బలవృద్ధి కారణం. ఈ శిల్పమే ఇప్పుడు విశ్వజనీనమై ప్రకాశిస్తోంది. ముఖ్యంగా ఇంకోటి ఇందులో గమనించదగింది. సుందరమైన ఆకారం, గాఢ భావ ప్రదర్శనల కమ్యోశనం. బుద్ధ విగ్రహాలు మత సంబంధమైన శిల్పాలైనా, ఆ ప్రత్యేక యుగపు భావనా చామరీకి ప్రతిబింబాలై, దివ్యంభావను కలి గిస్తూ జనాన్ని తన్మయతలో నింపినయే. అలాటి అత్యుత్తమ సుందరశిల్పం ఏదో శతాబ్దంలో అంతరించిపోయింది. ఐనా ఈ శిల్పంలో శక్తి, భావైశ్వర్యం తరువాత శతాబ్దాలలోని శిల్పానికి కూడా పాడింది. శంకరాచార్యులన్నట్లు, మాన సికరాజ్యంలో, దివ్యభావం సార్వభౌము డైనట్లుగా, కళారాజ్యంలో శిల్పం, వాస్తుశాస్త్రం రాజసింహాసనా వైనయే. ఎనిమిదో శతాబ్దంలో సృజించబడ్డ ఎల్లోరా ఎలిఫెంటాస్మారక శిల్పాలు, ఒక వృత్తాంతాన్ని ప్రారంభించి, భావారాహ్వా భువనేశ్వర దేవాలయాలలో పూర్ణ పరిధిని చేసినయే. నిజంగా భువనేశ్వరదేవాలయంలో నున్న శిల్పం రూపసౌందర్యంలోనూ భావనాచాతుర్యంలోనూ, అసమాన ఖ్యాతిని చెందింది. ఆ విగ్రహాలలోని అంగసాద్రవ ప్రద ర్శన, సుందర ముఖభావ ప్రదర్శన గమనించ దగిన విశేషాలు. బహుశా ఏ ఇతరశిల్పంలోనూ, మరియే యితరశిల్పంలోనూ, భారత కళా చరి త్రలో, శిల్ప చాతుర్యంలో అంతటి పరిపూర్ణ తని, రూపరేఖభావాల్లో అంతటి విశిష్టత్యాన్ని పొందలేదు. కొనారలోలోని సూర్యదేవాలయ ములో, భారతజంతుశిల్పంలో, అత్యుత్తమ మైన ఆదర్శశిల్పకళని చూడవచ్చును. దక్షిణ భారతంలో, పల్లవయుగంలో, మహాబలిపురం వద్ద నిర్మించబడిన, ఏకశిలాదేవాలయాలలో వ్రావిడరూపశిల్పయొక్క వి శిష్ట త్యాన్ని తెలియజేసే చెక్కడాలు ఉన్నాయే.

చోళయుగంలో లోహ శిల్ప సంపద నిజ ముగా అత్యద్భుతమైనది. ప్ర శ య తాంధవ నృత్యం చేస్తున్న నటరాజ విగ్రహం, మురళిలో నాట్యం చేస్తున్న కృష్ణవిగ్రహం, ఉమాసహిత శివుని విగ్రహం—ఇవి లోహశిల్పకళలలో అస మానశక్తిని చాటుతయే.

ఇక అజంతాలో చిత్రించిన చిత్రాలు భారతచిత్రకళయొక్క పరిపూర్ణతని తెలుపు తయే. ఇవి చిత్రకారుల విశాలపురాణజ్ఞానాన్ని పరిపూర్ణ సాంస్కృతిక జ్ఞానాన్ని చాటుతయే. దీనితరువాత, (Miniature) చిత్రలేఖనం ప్రబలంగా వృద్ధిచెందింది. ఈ చిత్రాలలోఉన్న పనితనం, ప్రశంసనయమైంది. దీనినే మొదట 'పాలచిత్రలేఖనావిధాన'మన్నారు. అప్పుడు రచింపబడిన కావ్యగ్రంథాలన్ని ట లోనూ, ఇలాటి అమూల్యమైన చిత్రసంపద మనకు విరి విగాలభించింది. దక్షిణదేశంలోనూ, మహమ్మ దీయరాజ్యపరిపాలన క్రిందవన్నకాలంలో వంగ బీహార్ ప్రాంతాలలో ఈవిధమైన 'పచిత్ర కావ్యరచన' బాగా వృద్ధిపొందింది. ఇది 12,16 శతాబ్దాల మధ్యకాలంలో పదహారో శతాబ్దం తరువాత, ఉత్తరభారతంలో చిత్రకళ మరింత పటుత్వాన్ని పొంది, మరింత పుంజుకుంది. ఈ వర సలో, చిత్రలేఖనావిధానంలో మూడు పద్ధతు లను పేర్కొనవచ్చును:

1. అక్కరుచే ప్రోత్సహింపబడిన మొఘల్ చిత్రలేఖనం. ఇది పదహారోశతాబ్దపు రెండో భాగంలో ప్రారంభమయి, పదిహేడో శతాబ్దంలో జహంగీర్, షాజహాన్ కాలంవరకూ వృద్ధిపొంది పరిపూర్ణతని పొందింది.
2. పదిహేడు, పద్దెనిమిది శతాబ్దాల కాలంలో, హిందూరాజుల ఆస్థానాల్లో వృద్ధి చెందిన రాజస్థానీచిత్రలేఖనం. దీంట్లో మంచి మంచి కంటికింపైన రంగు సరళి, పనితనం కను పిస్తుంది. రాగరాగిణీకావ్యగానాన్ని, భావంగా తీసికొని ఎక్కువగా చిత్రింపబడినయే.
3. పహాడీ (రీ?) చిత్రలేఖనా విధానం. ఇది ముఖ్యంగా రాధాకృష్ణుల రాసలీలని ప్రద ర్శిస్తూ చిత్రించిన చిత్రలేఖనం. ఇది పదిహేడు వదనమిది శతాబ్దాలలో పెంపొందింపబడింది ఈ చిత్రలేఖనావిధానంలో భారతదేశంలో అత్యు త్తమ సుందర త్రివర్ణచిత్రాలు లభించబడినయే. ప్రదర్శనాన్నంతా చూచిన తరువాత, సమ

గ్రంగా చెప్పదగిన భారత శిల్ప కళాచరిత్ర ఇది. కాని నిజంగా, కుతూహలంతో చూచే కళోపా శకుడికి, ఆ శిల్పాల, మరింకా విశేషంగా చెప్పక చెప్పతయే! ఇలాటి అమూల్యమైన చరి త్రని మనకు తెలిపే ముఖ్యచిత్రా లివి:

1. చామరగ్రాహిణి యశీ - (మార్మరాజ్య కాలంలోది 1 వ శతాబ్దం)
2. వృషభాంకిత స్తంభశిల్పము - అశోకుని కాలంలోనిది 3 వ శతాబ్దం)
3. బుద్ధవిగ్రహం - (రెండో శతాబ్దం)
4. పక్షిపంజరాన్ని చేత బుచ్చుకున్న శ్రీ - (మగధరదేవకా స్తంభంమీద చెక్కబడింది)
5. గాంధర్వ మిగునం - (ఆరో శతాబ్దం)
6. అభినారిక - (10 వ శతాబ్దం)
7. అశులోక దేశ్వరుడు - (11 వ శతాబ్దం)
8. గరుడ - (13 వ శతాబ్దం)
9. నటరాజ - (11-12 శతాబ్దం)
10. పార్వతి - (13 వ శతాబ్దం)
11. ముఖాలంకారం చేసేకుంటున్న శ్రీ - (భువనేశ్వరదేవాలయంలోనిది. 11 వ శతాబ్దం)
12. ప్రేమలేఖ వ్రాస్తున్న శ్రీ - (భువ నేశ్వరదేవాలయంలోనిది. 11 వ శతాబ్దం)
13. తల్లి-శిశువు - (భువనేశ్వర దేవాలయం లోనిది. 11 వ శతాబ్దం)
14. వనరాణి - (మైసూరు, 12 వ శతాబ్దం)
15. సరస్వతి - (బికానీర్. 12-13 వ శతాబ్దం. పాలరాతిచెక్కడం.)
16. వాళమహాదేవి. (సంగల్పాబ్ 13 వ శతాబ్దం.)

తరువాత రాజస్థానీ త్రివర్ణ చిత్రాల్లో పేర్కొనదగినవి:

1. ఉద్దామ యావన శ్రీ - జోమూర్.
 2. నాయికా వనవిహారం.
- పహారీ చిత్రాల్లో పేర్కొనదగినవి:
1. విప్రలంఘనాయక.

రాజపుల్ మొఘల్ మిత్రమమైన నాయికా నాయకుల నృత్య గానం. మరింకా ఎన్నో పేర్కొనదగిన వున్నయే.

మైత్రే, ప్రదర్శనావిధానంలో బాగోగు లను తెలుసుకోవలసిఉంది. మిట్టమధ్యాహ్నపు సమయంలోకూడా ఈ మందిరాల్లోకి వెలుతురు ఎక్కువగా రాక పోవటంచేత, మామూలు ఎలక్ట్రిక్ దీపాలతో కార్యకలాపం సదాపాల్పి నస్తోంది. నిజానికి ఆ ప్రభుత్వ భవనం, ఇలాటి ప్రదర్శనాలకి అనువైనది కాదని నా అభి ప్రాయం. ఇది జనబాహుళ్యాన్ని తనివితీరా చూచే అవకాశాన్ని ఇవ్వకుండా చేస్తోంది. తరువాత శిల్పాన్నితీలో శిఖరా స్పందకున్న మంచిమంచి బుద్ధవిగ్రహాలన్నీకూడా చీకటి కోణాల్లో ఏర్పాటుచేశారు. వాటిమీదికి అసలు వెలుతురు గాదు. వాటిని తగిన బలమైన రాతి దిగులమీద పెట్టకుండా, ఏదో చౌకబారు కొయ్యదిమట్టే ఏర్పాటుచేసి, ఆ లోపాన్ని దాచటంకోసమాన్నట్లు, మరింకో అలంకారం చెయ్యబోతే—ఆయ్యంవార్లంగారిని చెయ్యి బోతే కోతైనట్లు, గోనెగుడ్డలతో కప్పి, మేకులు కొట్టారు. ఈ అం ద వి కా ర పు అలంకారంతో అసలు శిల్ప గాం భీ ర్యా నికే దెబ్బ తగిలింది. నిర్మాతలు ఇంత ఖర్చుపెట్టి ఈకాస్తదాంట్లో సీనానిత నంచూపించిన ట్లుంది.చక్కటి పాలరాళ్లని, సీమెంటు దిమ్మెల మీద ఏర్పాటుచేస్తే ఎంతో బాగుండేది. తరు వాతి, శతాబ్దం తరువాత శతాబ్దపు శిల్పాల్ని, వరసవారీగా తెలిపేటట్లు శిల్పాలని ఏర్పాటు చేయలేకపోయారు. అలా చేసిఉంటే, శిల్ప చరిత్ర చూపనలకి కరతామల కయ్యేది సంజ్ఞ హంలేదు. కొన్ని శిల్పాలమీద పరియైన నిజమైన పేర్లతో కాగితాల నంటించుకుండా ఒకదానికొ సుబంధించిపేరుని ఒకదానికి అంటించారు. ఇది చూచే అమాయకజనులకి, తమైన విషయాన్ని తెలియజేస్తోందని నిర్యాపకులు తెలుసుకోలేక పోయారు. ఇలాటి లోపాలు కొట్టొచ్చినట్లు కనుపిస్తున్నయే.

ప్రదర్శనాన్ని గూర్చి ఇంత పొగడి కాస్తంత తప్పులు వివరించడంలో మితిమీరిన వివర్య కాదనే నా అభిప్రాయం! కాబట్టి ఇకముందు నుంచి ఏర్పాటుచేసే, కళాప్రదర్శనాలలోనైనా జనబాహుళ్యానికి మరింత అనువైన శిల్పసమా చారాన్ని తెలిపే, అందుబాటులోఉండే విశే షాలలో, శిల్పచరిత్రని తేటతెల్లంచేస్తూ మరింత జాగ్రతగా ఏర్పాటు చేస్తారని ఆశిస్తాను.

రైల్వే బడ్జెట్ వివరాలు

(9 వ పేజీ తరువాయి)

చేసి ఇవ్వమని హిందూస్థానీ విమానభ్యాంకరికి ఆర్డరు ఇవ్వబడినది. ఇంకా 250 చక్రాలు తీసి పెట్టెలకు, 112 ఎలక్ట్రిక్ రైలుపెట్టెలకు, ఆర్డరు ఇవ్వబడినది. రైలుపెట్టెల నిర్మాణకర్త గారము నొకదానిని సాపేక్ష విషయమై రైల్వే బోర్డు ఆలోచిస్తున్నది.

రైల్వే కేంద్రాన్ని ఎక్కువగా ప్రయాణాలు పెరిగిపోవడంవల్ల తొక్కిడి, సమర్థం ఎక్కువగానే ఉన్నదని చెప్పవలెను. రైల్వే రాకపోకలు కొంత సక్రమంగానే జరుగుతున్నవి. 3 వ తరగతి ప్రయాణీకుల పెట్టెలలోనూ, విశ్రాంతి గదులలోనూ ఎలక్ట్రిక్ పంకాలు అమర్చటం జరుగుచున్నది. ప్లాంఫారాలపైన కప్పులను నిర్మించటం, పెట్టెలు, స్టేజీలు శుభ్రముగా నుంచటం, కూర్చోనటం ఎక్కువ పీళ్లు కలుగ చేయుట మొదలైనవి జరుగుచున్నవి. 800 మైళ్ళు పైన ప్రయాణము చేయువారికి ప్రత్యేక పీట్లు, ప్రత్యేకపెట్టెలు ఏర్పాటు చేయబడుచున్నవి.

రవాణాకు కావలసిన వాగను మొదలైన వన్నీ కొరతగా ఉండటంవల్ల రైల్వే రవాణా ప్రాధాన్యతానిర్ణయసంఘంవారు ప్రజాసరాలను కనిపెట్టి కొన్నిటి రవాణాకు ప్రత్యేక సదుపాయాలనూ, ప్రాముఖ్యతనూ ఇచ్చిరి. ఎక్కువ స్పెషల్ రైళ్లను నడుపుట జరుగుచున్నది. వాగనుకు సరకు, ఎత్తటం, నడపటం, దించటం వెనకటికన్నా త్వరగా అయిపోతున్నది. 1948 జూన్ లో బ్రాడ్ గేజ్ వాగను 9800 సరకును వేసుకునేవి. 1948 డిసెంబర్ లో రోజుకు 11,267 వాగను సరకును వేసుకున్నవి. సరకు ఎత్తటానికి ఇచ్చే గడువు 9 గంటలనుండి 6 గంటలకు తగ్గించబడినది. పైన ఆలస్యమైతే డెమరెజ్ కట్టవలెను. రైల్వే కేంద్రస్ ట్రైబ్యునల్ తోట్లను సక్రమపరచగలదు.

1948 డిసెంబరు 31 నాటికి 2249 వాగ్లు నడుస్తున్నవి. 1949 మార్చి 31 నాటికి మరి 485 వాగ్లు ప్రవేశపెట్టబడతవి. ఈ సం॥ 3600 వాగ్లకు ఆర్డరు ఇవ్వబడినది.

జీతాలను పెంచవలెనని రైల్వే పనివారు తమ కోరికలను నానాటికి పెంచుతున్నారు. వారికి వ్యాయము కలుగజేయవలెనని, ఉదారముగా చూడవలెనని ప్రభుత్వము ప్రయత్నిస్తున్నది. అయితే రాజ్యాధ్యక్షకమిటీ నిర్ణయాలు, షేక్ మిషన్ సూచనలు, ఈమధ్యనే కరువు భత్యాలను పెంచటం, రైళ్ళు నడుపునీబ్బండికి జీతములను పెంచటం మొదలగు పనులు ఇప్పటికే రైల్వేలకు, తద్వారా దేశానికి పెద్ద భారంగా పరిణమించిన దని వారు గుర్తించవలెను.

ఉత్పత్తి పెరిగినప్పుడు రైల్వేపనివారు తమ కొనుగోలుకేంద్రాన్ని పెంచుకుని ప్రయోజనంలేదు. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ప్రతివర్షము త్యాగాలను చేయవలసివున్నది. దేశంలోని ప్రజలందరి యొక్క జీవితవ్యయప్రమాణమును పెంచుటకై ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తున్నది. ఉన్నత జీవిత వ్యయప్రమాణము కావలెనంటే ఉన్నతజీతములు వుండవలసివచ్చును. దేశానికి బ్రహ్మాండమైన కీడును చేసే నిర్ణయం తీసుకునే పారపాటును రైల్వేకార్యకర్తలాయకులు, అఖిలభారత రైల్వే పనివారి ఫెడరేషన్ నాయకులు కూడా చేయరని ఆశిస్తున్నాము. బడ్జెట్ లో తక్కువ జీతపు పిచ్చిందికి ఇంక కట్టుటకూ, ఆస్పత్రులు, శిశు జననీగృహములు మొదలైనవి ఏర్పరచుటకు ఏర్పాటు చేయబడినవి.

రైల్వే ఉద్యోగులలో అవినీతిని తొలగించుటకై ప్రత్యేకపు సన్నాహాలు చేయబడుతున్నవి. 1948 డిసెంబర్ వరకూ 887 మందిపై కేసులు పెట్టబడినవి. 282 మంది శిక్షింపబడిరి.

ఇప్పుడు దేశంలోవున్న రైల్వేలు వెనకటి కంపెనీలనుబట్టి విభజితమైవున్నవి. (ఎం. ఎస్. ఎం., ఎస్. ఐ. మెం) వీటిని దేశావసరాలకూ, కార్యసాధనానికీ అనువుగా తిరిగి కొత్త రకంగా విభజించుటకు ఆలోచనలు జరుగుతున్నవి. సంస్థానాలు, సంస్థానసమాఖ్యలు ఈ విధంగా జరుపుటకు కొంత అటంకం కలిగివున్నవి. రైల్వేమంత్రి రైల్వేలలో పనిచేయున్న వివిధ కార్యకర్తలనూ, సలహాదార్లనూ ప్రశంసించెను.

రవీంద్రుని కథానికాశిల్పం

(17-వ పేజీ తరువాయి)

దాగివున్న సంగతి కూడా వెంటనే స్మరిస్తుంది రవీంద్రుని వర్ణనలు కేవలం శిరీరసావహిని, శౌతికసౌందర్యాన్ని మాత్రమే చిత్రించవు. పాత్రల అంతరంగంలోకి ప్రతివర్ణనా పాత్రకున్న తోడ్పాటునిపోతుంది. వర్ణనలో రవీంద్రుడు సాటి తన శిల్పి. కథావిన్యాసంలో, పేర్లపై చిత్రితం ఉత్తమశిల్పిని సాధించే సౌందర్యాన్ని రవీంద్రుడు మధుర పదజాలంలో సాకకుల హృదయ ఫలకంమీద చిత్రిస్తాడు.

మొత్తంమీద రవీంద్రుని కథానిక లన్నిటినీ మూడుతరగతులుగా విభజించవచ్చును - భావ ప్రధానమైన కథలు, వాతావరణం ప్రధానమైన కథలు, సమస్యలతో కూడిన కథలు. వాతావరణంమీద ఆధారపడిన "క్షుభిత పాషాన్" "కంకాల్" వంటి కథలలో రవీంద్రుడు అద్భుతమైన శక్తిని ప్రదర్శిస్తాడు. "ఇది సంభవమా? కాదా" అని పాత్రకు అడిగితే నోరు కట్టేనేరకే ఈ కథలలో వుంది. అవి కేవలం కల్పితాలని తెలిసినా వాటిని చదవకుండా ఆనందించకుండా వుండలేం. ఈ కథలలో కోల్రిడ్జ్ (Coleridge) కావ్యసర్వముని నిర్వచించిన "(Willing suspension of disbelief)" సంపూర్ణంగా సిద్ధించింది. ఎడార్డ్ పులేవ్ కథలమాదిరిగా ఇవి భయానకమైన హత్యలతోనూ, భూతాలతోనూ నిండిన కథలు కావు. వీటిలో కూడా సామాన్య మానవవాంఛలే కథావస్తువులు.

ఎండానీడా, కాబూలీవాలా, రాసమణి కొడుకు, మాషీ, వంటి కథలన్నీ మధురమైన భావాలతో, మరపురాని సన్నివేశాలతోనిండి చదువరి మనసులో చెరిగిపోకుండా నిలిచిపోతే. ఈ కథ లన్నిటిలోనూ ప్రేమ ప్రధానమవుతుంది. అన్ని చిక్కులనీ విడదీయగల శక్తి ప్రేమ అనే సందేశమే ప్రతి కథలో వివరమవుతుంది. కథానికారచనలో ఇది రవీంద్రుని మొదటి దశ.

రవీంద్రుని గొడవదశకిచెందిన కథలన్నీ సమస్యలతో నిండినవే. స్వాతంత్ర్యాన్ని నిరోధించే సాంఘికవ్యవస్థలమీద స్వేచ్ఛను కోరే వ్యక్తి చేసే విప్లవం ఈ కథలలో కనబడుతుంది. "భార్య లేఖ" ఈ తరగతికి చెందిన కథ. వీటిలో పరిపక్వమైన ఆలోచన విశేషం కనబడతాయి. కాని మొదటిదశకిచెందిన కథలలోని సమగ్రసౌందర్యం కొంతవరకు వీటిలో లాపించిందనిపిస్తుంది.

మొత్తంమీద రవీంద్రుని కథ లన్నిటిలోనూ సున్నితమైన హాస్యం, వ్యంగ్యం అంతర్భాసములుగా ప్రవహిస్తూ వుంటాయి. "తాను మళ్ళీ చనిపోవటంవల్ల మునుపు చనిపోలేదని కాదనిని నిరూపించింది." అనే ముగింపులో అద్భుతమైన వ్యంగ్యం వుంది. "తాకు దాదా" అనే కథలో బతికిచెడిన కుటుంబాల దరాని అశ్రువులతోనిండిన హాస్యంతో, వ్యంగ్యంతో రవీంద్రుడు చిత్రించాడు. చక్కటి చమత్కారం కథ లన్నిటిలోనూ కనబడుతుంది.

సమర్థుడైన గాయకుడు రాగాలాపన చేసేటప్పుడు ఎత్తుగడలోనూ నిడవు దలలోనూ తన ప్రతిభని వెల్లడిస్తాడు. అలాగే రవీంద్రుడు ప్రతికథనీ ఆరంభించటంలోనూ అపివేయటంలోనూ విశిష్టమైన ప్రజ్ఞ కనబరుస్తాడు. "అమ్మా శిలవలు ఎచ్చినయ్య" అని పథిక అంటుంటే "శిలవలు" కథ ఆఖరవుతుంది. "వేకువ వెలుగు గదిలోకి తొంగిచూసింది" అని "కంకాల్" అంత మవుతుంది. ఒక్కొక్కవాక్యం ఒక్కొక్క భావప్రపంచంలోకి మనల్ని విసిరివేస్తుంది. కథని ఎత్తుకోటంలోనూ, నిలిపివేయటంలోనూ రవీంద్రుని శక్తి అద్వితీయం.

అసలు రవీంద్రుని కథలన్నీ వాస్తవజీవిత చిత్రాలు. రవీంద్రుని స్వభావంలో పెండు విరుద్ధలక్షణాలు కనబడతాయి. లోకానికి దూరంగా భావాంబరాలలో విహరించాలనే కోరిక ఒకవైపుకీ, లోకానికి చేరువగా తోటి మానవుల సుఖదుఃఖాలకి దాపుగా జీవించాలనే కోరిక ఇంకొకవైపుకీ మనస్సుని గుంజుతూ వుండేవి. రాజకీయజీవితంతో విసిగిపోయి శాంతినికేతనంలో ప్రవాసం ఏర్పరచుకున్న రవీంద్రుని మనస్సు మాటిమాటికీ "ప్రభూ నన్ను తిరిగి లోకమధ్యంలోకి తీసుకుపో" అని వేడు

కునేది. అటువంటి సమయాలలో రవీంద్రుడు తమ జమీందారీ గ్రామాల్లో శిస్తుల వసూళ్ళ కోసం పడవలో బయలుదేరేవాడు. పల్లెయిల జీవితాలలోని కష్టసుఖాలని కళ్ళారా చూసేవాడు. ఈ అనుభవాలని కథలరూపంలో లోకానికి ఆందించాడు. అందువల్లనే రవీంద్రుని కథలు అంత సహజసౌందర్యంతో భాసిస్తాయి. రవీంద్రుని కథలలో దేశతేలూ, దానవులూ కనిపించరు. సాధారణమానవులే ప్రతికథలోనూ ఎదురవుతారు. వారి సామాన్యజీవితంలోని వెలుగు నీడల దాగుడుమూతలే ప్రతికథలోనూ మనల్ని ముగ్ధుల్ని చేస్తాయి. రవీంద్రుని నాటకాలలోనూ, నవలలలోనూ పాత్రలు బరువైన భావాలకి మూర్తి భావాలకూ, అసాధారణంగా, అసహజంగా కనిపిస్తారు కాని రవీంద్రుని కథలలోని పాత్రలు సజీవమైన వాస్తవ్యవస్థలుగా కలకాలము. మనసులో మెదులుతూ వుంటారు. రవీంద్రుని కథలు వాస్తవజీవితానికి రమణీయమైన ప్రతిబింబాలు. రవీంద్రుని కథానికలు అందరినీ అలరింపజేయగల కళాఖండాలు. అవి విశ్వసాహిత్యంలో ఉత్తమమైన రహస్య కథలతోనూ, ప్రాచీన కథలతోనూ తులనానుతూ కలకాలం వెలుగుదగవు.

కాలం కలిసివచ్చింది

(15వ పేజీ తరువాయి)

నాడు రాజుగారు వాహ్యాళిగా వెడుతూ భొట్టును కూడా రమ్మన్నాడు. ఇద్దరూ చెరి ఒక గుర్రంమీద బయలుదేరారు. అప్పుడు రాజుగారు ఎగురుతుండే ఒక మిడతను పట్టుకుని గుప్పిట్లో దాపెట్టి, "చేతిలో ఏముందో చెప్పు. లేకపోతే సీతల తరిగేస్తాను" అని ముండుకుడితో అన్నాడు రాజు - కత్తి రొట్టిపెస్తూ.

ముండుకుడి నెత్తిన పిడుగు పడ్డది. ఈవేళతో తనపని సరి! ఇంతకాలమూ ఎలాగో నెగ్గుకు వచ్చాడు, ఇక ఆట సాగదు. తనిమీద ఆక వదులుకున్నాడు. కష్ట దశలో ఉండగా తల్లిదండ్రుల జ్ఞాపకం రావడం సహజమే. ఇతడికి అలాగే తండ్రిపేరు జ్ఞాపకాని కొచ్చింది. తను ఇంతవరకూ తప్పించుకువచ్చిన విషయాల్ని నెమరువేసుకుంటూ ఇలా గొణుగుకున్నాడు :

'చుంయ్యి చుంయ్యి గారెలు దృష్టం కష్టపడి తిరిగితే గార్దభం దృష్టం న్వనామస్మరణం ముండాకం దృష్టం ముక్కూ, చెవ్వా భూషణం దృష్టం - చేయి చిక్కెరా మిడతం భొట్టూ !'

పై గొణుగుడు వాక్యాలు అవేవో మంత్రాలనుకున్నాడు రాజు. 'చేయి చిక్కెరా మిడతంభొట్టూ' అనే దాన్ని విని, చేతిలో మిడత చిక్కి ఉన్నదని జ్యోస్యడు తెలుసుకున్నాడని తలచాడు రాజు. అసలు ముండాకం భొట్టు అనుకున్నది వేరు. తండ్రిని - మిడతంభొట్టును తలచుకొని 'మిడతం భొట్టూ, నీకొడుకు రాజుగారి చేతిలో చిక్కిపోయాడు' అని అనుకున్నాడు. దీన్నే రాజుగారు ఇంకోలా గ్రహించి, అతడి ప్రతిభకి విస్తుపోయి అతణ్ణి కాగలించుకున్నాడు.

కాలం కలిసివచ్చింది ! నిప్పుయో జకుడని ఈసందింపులు పడుతూ వచ్చిన మన బుద్ధావతారం ఈ నాడు అఖండంగా దేశదేశాల పేరు మ్రోగిన మహామన జ్యోస్యడు, అంతా కాల మహిమ !

రాజుగారు అతడి జీవనానికి మైన ఏర్పాట్లు చేశాడు. ఎ అగ్రహారాలు బహుమానం ఇచ్చి అది మొదలు ముండాకుడు శా. హామీగా జీవితం వెళ్లబుచ్చుతున ఇత డిప్పుడు ఆగ్రామపెద్ద !

ఇన్ ఫ్లెషన్ రోగనివారణ అంతర్జాతీయ వైద్య

(5 వ పేజీ తరువాయి)

నిలువ వేనకున్న వారంతా ఆధనాని చేసుకోవాలి తెలియక, నోట్లకట్టల కూలిపోతారు.

ఈ దేశంలో ఆరికదుస్థితి ఈ దేశ వాదిల్లే పెద్ద చిక్కెల్లేదు. కాని ఇది దేశానికి కూడా అంటుతుంది. ఒక దేశ ఆరిక దుస్థితి వచ్చిందంటే అన్నిదేశాల్లోనూ రిలీమూసేవేత, మారకానికి పోటీలు ఇవన్నీ ఇతర దేశానికి కూడా అంటుకోగల వాస్తవం.

దారిద్ర్యంకూడా ఎసుకుతయ్యేదే. ఒకదేశం వాణిజ్యం తాను కూలిపోతూ, ఇతర దేశాలలో చేసిన వ్యాపారాన్ని కూడా గ్వంసం చేసి పోతుంది. విదేశీ పెట్టుబడిదార్లు దేశాన్ని తీస్తారు.

ఇదివరలో ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో కొన్ని దేశాలు వర్తకవ్యాపారాల్లో విపరీతమైన పోటీలకు దిగి పరిస్థితి మరింత విషమంపచేసేవి. ఆదేశాల వ్యాపారంకూడా పాడుచేసేవి. మా దేశంనాడేలు మీ పాపకి నాలుగిచ్చే బదులు ఇప్పుడు ఎనిమిదిస్తాం అని బేరాలాడి వర్తకంలో పోటీచేసేసరికి, నిజంగా మారకం అవసరం మన దేశం అధోగతిపాలయ్యేది. ఇటువంటి ఒకరు చేస్తే అంతలో అగిపోయేవి కావు. ఒకరి కంటే ఒకరు ముందు ఆరంభిస్తారు. దాంతో ఒకటి గుడిగుండంలా తయారవుతుంది.

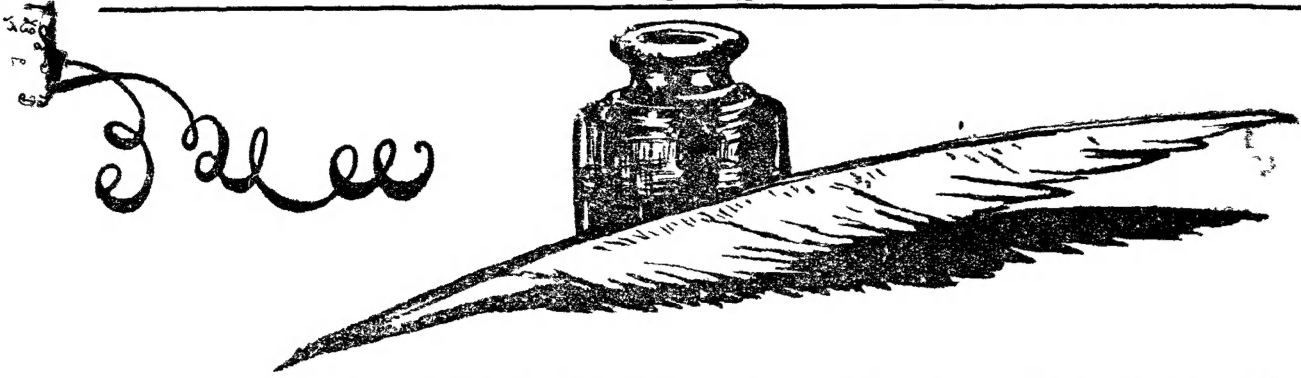
అంతర్జాతీయద్రవ్యనిధి ఇటువంటి పరిస్థితి రాకుండా కాపాడుతుంది. మారకాల్లో పోటీలు లేకుండా గత పెండు సంవత్సరాలనించి కాపాడి తోంది. ఇదే లేకపోతే యుగానంతటం ఆర్థిక దుస్థితికి లోబడిన దేశాలవల్ల ఎంత ముష్టి వచ్చేదే.

అందువల్ల ఆ మయూరదేశంలో ఇక్కడ రోగలక్షణాలు కనిపించగానే దేశ ఆదేశప్రభుత్వంతో సంప్రదించి పరిస్థితి తెలియజేసి యత్నిస్తుంది. మళ్ళీ ఆ దేశంలో నీ రసించి పోతున్న చలావుల సత్తువ ఎలా చేశావో పరిక్షిస్తుంది. నిధితరపున కొందరు వ్యవసాయ, పరిశ్రమలు, వ్యాపారాలు మొదలైన విషయాలు తెలిసిన నిపుణులతో కార్యవర్గ ప్రతినిధులు ఆ దేశం వెళ్లి పరిస్థితులు స్వయంగా పరిక్షిస్తున్నారు. దేశంలోని ఆరిక నిపుణులు, ప్రభుత్వప్రతినిధులు, పెట్టుబడిదారుల నిధులు, కార్మికుల ప్రతినిధులు, వ్యవసాయ దారుల ప్రతినిధులు మొదలైన వారితో పరిస్థితుల చర్చించి దేశ ఆరికనిధిని సమగ్రంగా పరిశీలన చేస్తారు. రోగలక్షణాలు స్వభావం కోసం మందులు సలహా ఇస్తారు. ఆయుధాలకోసం ఖర్చు తగ్గించాలనీ, ప్రాజెక్టులమీద ఖర్చులు తగ్గించాలనీ మొదలైన సలహా లిస్తారు. అనవసర వస్తువుల దిగుమతి నిలుపుచేయమని చెప్తారు. రోగ నివారణ నిపుణులు అన్ని ఉపాయాలూ చెప్తారు.

కాని ముందు వైద్యుల్ని రోగులు పిలుస్తే వైద్యుల తప్పదు తయారే.

కు మ్మ * బొ ల్లి

వగైరా మేహమచ్చలు, నెగ, సవాయివ్యాధులకు, గ్యాగంటీచికిత్స. క్యాటలూగుచికిత్స. జి.వి.రెడ్డి, ప్రాప్రయిటరు. బి. రెడ్డి & కో (రిజిస్టర్డ్) గోపాలపురం, తూ.గో.డిల్ల.

స్వాలోక్రొత్త యోమిపైలు పద్ధతులు

శ్రీ, యోమిపైలు సర్కారు ప్రాత యోమిపైలు పద్ధతులు 'శాశ్వతనివాస' నిబంధనలు అనుసరించి గత నెలలో సమర్పించి అందున యోమిపైలు డిస్కంపై రినివాసము మొదటి దశ ఇక డెండవది డిస్కం నెకంపై తరగిని వ్రాయును, చదువను ఎరిగియుండవలెను ఇందు ఆంగ్లంలకు మహాపకారమున్నది పలువురు ఉత్తమ శాస్త్రజ్ఞులు శాశ్వతనివాసపు హక్కు ఏర్పడే దూరము చేయబడుదురు. డిస్కం నెకంపై తరగిని వ్రాయును, చదువను నేర్పినంతనే చివరి దశాభిమానియగు డిస్కంపై రాష్ట్ర శ్రీ, విశ్వాసాయని అవకాశం పొందవలెను గా వ్రాయును, చదువను తెలియని నాకు, డిస్కం 5 తరములనుండిగల శాశ్వతనివాసపు హక్కును బోధించుట లేదు గ్రామంలో క్రొత్తగా ప్రవేశించువారికి, బైట ఇట్టి నిబంధనలు రుద్దిన కొంత నయముని చున్నది రాష్ట్రాభిమానము ప్రేమ, దయ, తృప్తియు, గుణము, స్వభావముచే వచ్చెడిది నీ బలవంతముగా భావ నేర్పినంతనే ముమ్మాది రాదు. ఇవన్నియు ఎరిగే గాబోలు ధారాబాహుళ్యము డిస్కంపై ఆంగ్లంలు అనాఖ్యం నానితిలో నున్నారని సూచించినారు ఇక ఆంగ్లం తర్జుమాచే మన డిస్కం ప్రభుత్వము దుకుగా, ఆచురగా ఇట్లాంటివి ఎన్నో చేస్తూనే ఉన్నాము. మన అనుభవము మనం కాంగ్రెస్ పై ధిక్కారమునకు, ప్రజాపరిషత్తుకు పెంటనే నివేదించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ప్రచారాజు సన్యాసిరాజు, గుణాపురం

మంగళగిరిలో

ప్రాథమిక పాఠశాలావసరము

శ్రీ, ముంగళగిరి గ్రామప్రజలు నూటికి 90 వంతులు పశ్చిమం వల్లనూ, కూలి వర్గం వల్లనూ, జీవించువారు అందుకు అనుగుణముగా గత 25 సంవత్సరముల నండియు మా గ్రామంలో ఉచితముగా విద్య గరవుటకు బోధకుల కొరత మెంతో నూలు పూయారు 4 సంవత్సరముల క్రితీ వరకూ వున్నది కాని మా గ్రామంలో ఉన్న ఎలమెంటరీస్కూలును ఎత్తివేసివున్నారని అందువలన యీ గ్రామంలో వున్న సామాన్యమైన ప్రజలు పిల్లలకు విద్య నేర్పుటకు బడికి పంపుటకు వారితావున శక్తిలేదు కారణం వారికి వచ్చు దివకూలి వారికి నిత్యజీవనాధారము నకు చాలక నెలముత్తిం మీద ఎన్నో కష్టములు చెందుచున్నారు యందులో పిల్లలకు విద్య నేర్పుటకు నెల 1 కి 2/- రూపాయలు యిచ్చి పిల్లలకి పంపుటకు వారికి తాహతు లేనందున పిల్లల గిజ్జాన హీనులుగా తయారవుచున్నారు. యితరకా కారణం ఎలమెంటరీస్కూలు లేక గ్రామం గనుక ప్రస్తుతం మన స్వతంత్ర భారత విజ్ఞానాభివృద్ధికొరకు వుచితవిద్య గరచాలా అవసరమని కేంద్ర ప్రభుత్వమున్నూ నాయకులున్నూ, పక్షప్రక్క ప్రచారము చేయచున్నారు. అటువంటి అదునలో మన గ్రామ ప్రభుత్వమువారు మంగళగిరి ఎలమెంటరీ స్కూలును ఎత్తివేసివుండట చాలా విచారణతో వస్తావున్నది గనుక ప్రజాప్రభుత్వ ప్రజల కోరికలను తీర్చగలండులగాను, తీర్పుగా సామాన్య ప్రజలను దృష్టిలో వుంచుకొని మా గ్రామంలో వున్న ప్రజలకు విజ్ఞానమునున్నాలో కొనిరాగలండులకు అనువుగా వారి ఎలమెంటరీస్కూలును తిరిగి మంజూరు

చేయగలండులకు మద్రాసు విభాగ శాఖవారిని అనేక విధములుగా కోరుచున్నాను.

గో. సీతారామస్వామి, మంగళగిరి

సాంఘిక సంస్కరణలు

ఆర్యా, మన భారతదేశము అనేక శతబ్దముల పరాధీనమై యుండుటతో అనేక దురాచారములు ప్రబలి సంఘము జీవచ్ఛరమైయున్న విషయము అందరకు తెలియును నానిని ఆర్యక, రాజకీయ సంస్కరణలతో బాటు సంస్కరింపవలసి యున్నది ఇవల మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రజాక్షేమమును గోరి ముఖ్యముగా మూడు సాంఘిక సంస్కరణచట్టములను చేసినారు 1 మద్యపాన నిషేధము 2 హరిజన దేవాలయప్రవేశము. 3 దేవదాసీ మేళముల నిషేధించు చట్టము ఇవి చక్కగా నమలుజరుపవలసిన బాధ్యత ప్రజలపై వున్నది. అవి విఫలమైన ప్రభుత్వమును నిందింప జాలము అది ప్రజలదే

దేవదాసీ బిల్లు

ప్రభుత్వమువారు కావించిన చట్టము సమగ్రమైంది కాదు. అయినను, భోగముమేళముల దేవదాసీసానములలోన, పూజామందిరములలోన, విగ్రహములు, పటము లున్నచోటను చేయరాదని చట్టము వివరించుచున్నది. దీని నవకాశముగా దీసికొని వివాహములందు మేళములు చేయవచ్చునని కొందరు ప్రబల్లు వ్యాఖ్యానించుచున్నారు అది సరికాదు చివాహములందు మేళముల నుపయోగించుట ప్రభుత్వము సమ్మతించుట లేదు దానిని బుద్ధిమంతులు, సంస్కరణాభిలాషులు దేశహితము గోరి నివారింపగలరని ప్రభుత్వము ఆభిప్రాయపడినది. దానిని వమ్ముచేయరాదు

కళావంతులు తమ సంఘమునందున్న అవినితికి కుమిలిపోవుచున్నారు వారికి ఆత్మగౌరవము గలదు నేడు చాలవరకు ఈ దురాచారమును పాట్రోలి మర్యాదజీవనము చేయుచున్న వారి కుటుంబములు శిలసంపదను హృదయపూర్వకముగా ప్రయత్నముతో రక్షించుకొనుచున్నవి. ఎవరో కొందఱు పూర్వవాసనలు వీడలేక మేళములకు తయారగుచున్నారు దానికి ఆర్యకారణమే అనజాలము ఈ విధానము వారి సాంఘిక జీవితమునేకాక సామాజికజీవితమును గూడ కలుషితముచేసినది కాబట్టి ప్రజలు కళావంతుల సంస్కరణ సంఘమువారి ప్రయత్నములకు తోడు పడి కుశిలురు కావించు శ్రయత్నములను సాగనియ్యకుండా జేయవలెను ఈ అవినితి మేళముచేయువారిదే కోడు చేయించువారిదిని. మేళములు చేయువారి శిలము చేయించువారి స్వభావము దగ్గఱుచుట్టములే యనుట తప్ప కాగలదా! ఇట్టివారిని నాగరకులు ఏవగింపుగా చూడవలెను. నిరసింపవలెను నిరుత్సాహ పలుపవలెను

పతితమైన సంఘము మేలుకొని ఆత్మగౌరవముతో పావిత్ర్యము కాపాడుకొన ప్రయత్నించుచుండి మనము దానికి దోహద మియ్యవలదా? కాబట్టి యౌవకులు, విద్యార్థులు ఈ విషయమున శ్రద్ధవహించి ఇట్టి అవినీతి ప్రయత్నములు జరుగకుండా చేయుచు, భారతమాతసంతానములో కొందఱు అవినీతిజీవనముల అన్న అపఖ్యాతిని తొలగింతురుగాక యని నా మనవి

పరుచూరి వెంకయ్య.

పేరాలలోని గాంధీజీ విగ్రహము

ఆర్యా, పేరాల మార్కెట్ వద్దనున్న గాంధీజీ విగ్రహమును తీసివైచి, ఎక్కడదైనా పార్కులో పెట్టుకొనవలసినదని మద్రాసు గవర్నమెంటు

వారు 26-1-49 తారీఖున యిచ్చిన నోటిసుమాచి కాంగ్రెసు వర్కర్లందరము చాలా చింతించినారు సుంటూరుజిల్లాలోయున్న ప్రతిగ్రామములో గాంధీజీ విగ్రహము లున్నవి. కాని ఎచ్చటను యీలాంటి ఆర్డరు కనిపించలేదు గాంధీజీ విగ్రహముపై గవర్నమెంటువారు యీలాటి ఆర్డరును ఎందుకు యిచ్చినారో బోగపడుటలేదు. పీఠలలో మహాలక్ష్మమ్మ చెట్టువద్ద స్థాపించిన గాంధీమందిరము వద్ద ఉన్నబోధు మార్టికోకన్నా పేరాలలో ఉన్న గాంధీమందిరమువద్ద 12 అడుగులు పెచ్చుగా ఉన్నది గవర్నమెంటు వారికి పీఠలలో ఉన్న గాంధీమందిరము ఆటంకము లేని యెడల, పేరాలలో వున్న గాంధీమందిరము ఏవిధమైన ఆటంకముయొందదు కాని పీఠలలో కట్టించినది అవధికారములు పేరాలలో కట్టించినది కడు పేదవారు పీఠలలో యున్నది కడు యిరుకు ప్రదేశములో. పేరాలలోయున్నది వికారమైన ప్రదేశములో. పీఠలలో కట్టించిన దానికి మునిసిపాలిటీ వారి లైసెన్సులేదు పేరాలలో కట్టినదానికి లైసెన్సు లేదు పీఠలలో ఆవిష్కరణ చేసినది ఆలిండియా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు గాకరు భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు పేరాలలో ఆవిష్కరణ చేసినది ఆంగ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు గోగినేని రంగాచార్యులు పీఠలదానికి లేని ఆటంకాలు, పేరాలలో ఎందుకు ఉన్నవని గవర్నమెంటువారు భావించినా బోధిమయ్య బోధపడుటలేదు అమరలేవి బ్రాజ్య శాస్త్రాభివృద్ధియు ప్రదర్శించుకొను భాగ్యము పేరాల ప్రజలను కేంద్రం చెయ్యట ప్రజామంత్రిలకు భావ్యముకాదు ఈ యిచ్చిన ఆర్డరు బట్టి చూడగ ప్రభుత్వమువారు భాగ్యవంతులను గెండు కళ్ళతోను, పేదవారిని ఒక కంటితోను చూచుచున్నట్లు ఆర్డరునుచున్నది కాని ప్రభుత్వమువారు వేరే విచారణ కమిటీని వైచి, పీఠల పేరాలలో ఉన్న విగ్రహములనుగరించి బాగుగా విచారణ జరిపి, పేరాలలో ఉన్న గాంధీ మందిరము ఎట్లు ఆటంకమో, విచారణ కమిటీద్వారా ప్రజలందరకు తెలియ పరచగలండులకు అగ్రీవందనపూర్వకముగా గవర్నమెంటువారిని మా ప్రతికర్షా పేక్షకొనుచున్నాను

మొండెం సరసింహం.

భవన నిధి

వాదక సోదరిమణులారా, మహారాష్ట్ర సంస్కృతికి నిలయమైన పూనా నగరము దొక ఆంధ్రసంఘ ముండుట వాంఛనియమని గుర్తెరిగి శ్రీ ఆచంట కనకరాజుగారు తమ ఉదారవిరాళముచే 1941 సం॥లో క్రితీకేసులైన తమ భార్యపేర "శ్రీ ఆచంట కేమహంబ తెనుగు గ్రంథాలయము" నెలకొల్పిరి నాటి కండియు అనేకమంది యువకుల ఉత్సాహంతో నీ సంఘము వృద్ధిచొందుచున్నది. ఆంగ్లంల వైజ్ఞానిక సాంఘిక పురోభివృద్ధికి దోహద మిచ్చుచున్న నీ సంఘము ఇదివరకే అనేక కవిపండిత సన్మానములను గావించి పేరు చెందిన గాయకుల రావించి నాటకముల ప్రదర్శించి లలిత కళాపాఠశాల గావించుచు అందరి యాదరాభిమానములకు పాత్రత గన్నది శ్రీయుతులు విశ్వనాథసత్యనారాయణ రాయప్రోలు సుబ్బారావు. బ్రాహ్మణ, పారుపల్లి రామకృష్ణయ్య శ్రీమతి సూర్యకుమారి మున్నగు వారల రావించి వారి యాకీస్సుల నందికొన్నది ఆంధ్రోద్యమమున కాటపట్టుగ వన్న ఈ సంఘ కార్యకలాపములు విస్తరించవలె నన్నచో ఇందులకు నలయు సాధన సంపత్తి చేకూర్చవలసి యున్నది ఇప్పటికి రమరమి 1,000 పుస్తకములు ఒక చిన్న గ్రంథాలయము, విలాసమున కనునగు వార్తా పత్రికలు, రేడియో మొదలగు పరికరము లున్న వీనివలన కాదగు వికాసము

చాలదు. ఈ విషయమును గ్రహించి ఆంధ్ర సంఘమును చిరస్థాయి చేయుటకు ఒక భవనమును నిర్మింప సంకల్పించితిమి ఇందలి ఆశయములు వేరుగ విరింప నవసరము లేదు ఇదొక సాంస్కృతిక కేంద్రముగ నండి మహారాష్ట్ర సాహిత్యమునకు ఆంధ్రసంస్కృతికి పరస్పర బాంధవ్యము కల్పించి పెంపొందింపగలదనట సాహసము కాజాలదు.

ఇంతవరకు 2,000 రూప్యములు మాత్రము సేకరించగలిగితిమి ఇంకను చాల మొత్తము కావలసి యున్నది కనుక ఆంధ్ర సోదర సోదరిమణులెల్లరు మా ప్రారవల మన్నించి, ఉదార విరాళముల నొసంగి ఈ రాష్ట్రోత్తర ఆంధ్రసంస్థను జయప్రద మొనర్తు రని యాశించుచున్నాము

వెలిచేటి రామమూర్తి (అధ్యక్షుడు) భావరాజు సుబ్బారావు (కార్యదర్శి) పూనా.

నల్ల మందు పర్మిట్లు ప్రభుత్వ బాధ్యత

ఆర్యా, ఈ ప్రాంతాలలో అందుగుఖ్యముగా నరసన్న పేట తాలోకాలో నల్లమందు పర్మిట్లు అవసరం వున్న వాళ్ళందరికీ దొకలేదు కారణం యేమని అడిగితే యోదా నిర్మిత సంఖ్య ప్రకారం ప్రభుత్వం యివ్వ మన్నంతమంగుకే నేను పర్మిట్లు యిచ్చేర అంటికు వింటి నే నేమి చేశేది, అని తానీట్లారు అంటున్నాడు.

యీ నల్లమందు అలవాకైనవాళ్ళలో చాలా మంది పర్మిట్లు దొరకక చాలా బాధపడుతున్నారు

అలవాటువున్నవాళ్ళు నల్లమందు దొరకక కైవీకంగా శిరీరాన్ని అంటియున్న జబ్బులతో బాధపడుతూ గోలపెడుతున్నారు

విధిగా కావలసిన వాళ్ళందరకూ మందు యివ్వడం ప్రభుత్వధర్మం అలాగ యివ్వనవ్వదు అది అరాచకానికి దారితీస్తుందని ప్రభుత్వం గుర్తించాలి

కావున ప్రభుత్వం వెంటనే సక్రమంగా విచారించి అవసరం అయిన వాళ్ళందరకూ నల్లమందు దొరికేట్లు చేశేద రని ఆశించుచున్నాను.

డా. బెహరా సత్యనారాయణరావు, నరసన్న పేట.

గర్భనిరోధిని

శిరీరాగోగ్యమునకు భంగంలేకుండా కొంతకాలమువరకు గర్భం గాకుండా ఆపుటకు ఔషధం గు. 10 లు శాశ్వతంగా రాకుండా చేయుటకు గు. 25 లు వి. పి. చార్జీ గు. 0-12-0 లు

పుంస్తవ పద్ధనితైలం

నరములు బలహీనత చెంది సంతోష సౌఖ్యములకు దూరమై దుఃఖించువారల పాలిటవర ప్రసాదిని మా నపుంసక తైలం 1 సీసా గు. 10 లు వి. పి. చార్జీ గు. 0-12-0 లు. మరియు నేపాళదేశపు కన్సూరి అంబో, హేమం కలసి ప్రత్యేకంగా తయారుచేయబడి జగత్పుఖ్యాతి పొందిన తైలముగలదు. సీసా 1 కి గు. 25 లు వి. పి. చార్జీ ధ్న 1 ఆర్డర్ చ్యువారు ముందుగా ప్రైకం నంపుచూ జవాబుకు కలురుపంపేది

డాక్టర్ రత్నం అండ్ సన్సు, మలంపేట బిల్డింగ్స్, హైదరాబాద్, డిక్సన్.

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగుపూయనక్కరలేదు ఆయుర్వేదవిశిష్ట తెల్లనిరంగును మార్చి కావ్యతముగా వెంట్రుకలకు నలుపుచిచ్చును గుణం కానిదో దబ్బు వావనుచేయబడును. శతెలుపు కొంచెమైయుండిన దూ 2-8.0 మధ్యరకమై యుండిన దూ 8-8.0 పూర్తిగాయుండిన దూ 5.0-0.0

గమనింపు — ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ విచ్చు ఔషధము

Dinrakshak Aushadhalaya, No. 214 P. O. Rajdhanavar (HazariBhagh.)

స్వాతంత్ర్యం - దాని హద్దులు

శ్రీ చోడవరపు బాబూరావు

గాడిద అరుస్తూంటే అందులో ఎంతో అపురూపమైన సంగీతం వినపడుతుంటుంది. నాకు ఎంతో అయితో, ఒడిదుడుకులు లేకుండా, రాగతాళయుక్తంగా అంత చక్కగా పాడగలిగినవారు ఇంతవరకు ఎక్కడా మనుషులలో కనపడలేదు. తాళరాజకృతులుగాని, దీక్షితులవారి కేర్తనలుగాని, తాళపాకవారి పదాలుగాని శ్రేష్టతతో ఉండడాని అంత అద్భుతంగా పాడగలగలేక ఆ అమాయకపు జంతువుకు యిచ్చిన భగవంతుడి చర్యల్ని చూసి ఆశ్చర్యపోతూంటాను అప్పుడప్పుడు. నేను చెప్పేది మాత్రం సచ్చకపోవచ్చును 'మీకు నచ్చితే రాలి' అని కూడా నేనననుకొని ఇది నన్ను దగని విషయం మాత్రం కాదంటున్నాను. గాడిద అరుపులో సంగీతం నాకే గాక ఇంకా చాలా మందికి వినపడివుండవచ్చు - తప్పకుండా వినపడివుంటుంది గాడిద అరుపు విని దానివల్ల ఆకర్షింపబడి అటువైపు చూడకుండా వెళ్లే వాళ్ళు ఎవ్వరో ఒక్కరి పేరు చెప్పండి! కాని వారా విషయం బహిరంగంగా ఒప్పుకోటానికి జంతువులు, ఎందువల్ల? ప్రపంచంలో గాడిదకి సంగీతంలో స్థానం లేనందువల్ల సంగీతంలో కవులు కోకిలి ప్రథమస్థానం యిస్తూవుంటే గాడిద సంగీతం బాగుంటుందని సాహసించి చెప్పటానికి యెవరి పుష్పదత్తం? అయితే అట్లా కోకిలి గొంతులోని సంగీతమధ్యస్థం చెబుచూసిన వారికి గాడిదసంగీతంలో స్థానం గోచరింపలేదేమో. వారి కన్యకా గోచరింపని స్థానం గోచరించింది అని నన్ను ఒకటానికి విశ్లేషించుకుంటే అట్లా గాడిద అరుపులో సంగీతం నా కొక్కడికే ధ్వనించుకుంటున్నట్లు ఇతరులకు ధ్వనింపకపోయినంతమాత్రాన నా అనుభవాన్ని నేను కాదనలేదు. కోకిలి గొంతులో కూడా నాకు సంగీతం వినపడుతూనే ఉంటుంది కాని ఆ సంగీతం వేరు. కోకిలిపాట హృదయానికి ఓవిధమైన ముచ్చట కలిగించి వివిధ అనుభవాలతో అనుబంధించివున్న మనస్సుకి ఓవిధమైన ఆనందం కలిగించి తీసుకొంటుంది. ధ్వని ధామపు పాలిమేల్లో యాదృశమెదురుగా గాడిద సంగీతంలో ఓవిధమైన 'డిగ్నిటీ', మనస్సుకి ఉత్తేజాన్ని కలిగించి కార్యసాధనకు పురికొల్పే మహత్తువైన సందేశం యివ్వడమే.

ఇదంతా కేవలం పులాసాకోసం చెప్పే కబురేనని అనుకోవద్దు. 'స్వీడినిస్వాతంత్ర్యం' యొక్క సరియైన అర్థం ఏమో చెప్పటానికి ఆ మాటయొక్క అర్థం సరిగా తెలుసుకుంటే ప్రపంచంలో ఇన్ని యుద్ధాలు రాకపోవు కేమో అనిపిస్తుంటుంది. స్వీడినిస్వాతంత్ర్యం

అంటే, వ్యక్తిగతాభిప్రాయాలు నెలబుచ్చుకోటానికి వుండవలసిన స్వాతంత్ర్యమే గాని, ఆ అభిప్రాయాన్ని ఇతరులపైన కూడా బలవంతంగా గుర్తించు గాడు దీనివల్ల మనకు తెలియకపోయే మనం మన వ్యక్తిగత స్వాతంత్ర్యాన్ని అమలుపరుచుకుంటూ యితరుల వ్యక్తిగత స్వాతంత్ర్యాన్ని హరిస్తున్నామనే విషయం గుర్తించాలి. అట్లా యితరుల స్వాతంత్ర్యం, మన స్వాతంత్ర్యం కూడా అమలుజరగాలంటే యితరులకు మనకూ కూడా స్వాతంత్ర్యానికి కోన్ని హద్దులుండాలన్న మాట ఈ హద్దులు పైకి స్వాతంత్ర్యాన్ని అణగదొక్కేదిగా కనపడినా, అవి స్వాతంత్ర్యానికి సహాయకావాలే అని మాత్రం మనం గ్రహించాలి.

ఇదంతా చెబుతూంటే ఒక విషయం జానకం వల్లండి ఆమధ్య కమ్యూనిస్టులందరి ఆరాటం చేసే రోజుల్లో, 'కోలవెన్ను' అనే ఓ పూర్వీకాంతమంది కమ్యూనిస్టులు తమపార్టీకి రాజీనామాచిచ్చి కాంగ్రెస్ లో చేరుకున్నామని ప్రకటించారు. కాంతమంది కాంగ్రెసువారు, అట్లా ప్రకటించినంతమాత్రాన లాభం లేదని, ఏదో ఒక నిర్దిష్టమైన రోజున, వారందరూ కలిసి కాంగ్రెసు సభలో చేరుకున్నామని ప్రమాణాలు తెచ్చుకోవాలని చెప్పారు. ఒకప్పుడు గ్రామంలో సభ జరిగి ప్రమాణం చేశారని మోదాచాడని, ఆయన కమ్యూనిస్టులతో వచ్చి విడుదలై, ఇతరులతో పాటు తన పార్టీ ప్రమాణం చేయమంటే, ఆయన చెప్పాడు: 'కాడికేసి, బాంబులు, మందులు' నట్లుగా వుండని కమ్యూనిస్టులతో ప్రమాణం చేయమంటే, ఏదో నాలుగొక్కరి చెప్పారని, వారిని విడిచిపెట్టారు. ఆయన చెప్పాడు: 'పార్టీలోకి వస్తే తప్పక యిది చెప్పక - బాగానే ఉన్నా అయితే ప్రమాణం చేయమంటే, గవర్నరు జరిగి మొదలైనవారంతా తమతమ అధికారాలు తీసుకోవాలే ముందు 'ప్రమాణపత్రాలు' చదువుతారెందు? వారి కాంగ్రెస్ 'నాలుగు ముక్కలు' చెప్పటం చేరగాకనా? వారికామాత్రం స్వాతంత్ర్యాభిలాష లేకపోవటంవల్లనా? కాదు ఫలానా వ్యక్తి తాను చేయబోయే పని మనకుకు హద్ది, తేలికగా గాకుండా 'సిరియస్' గా తీసుకునే టటువంటి 'ఫీలింగు' అట్లా ప్రమాణపత్రం చదివితేనే హృదయంలో కలుగుతుంది. అటువంటి ఆచారాన్ని, హద్దుల్ని ఎటువంటి స్వాతంత్ర్యాభిలాష కలిగిన మానవుడుకూడా ఉల్లంఘించటానికి వీలేదు. ఆ పాఠానికి, అట్లా ప్రమాణం చేయించటం 'స్వాతంత్ర్యానికి విభూతం' కలిగినట్లు తోచియుండవచ్చును కాని అట్లా

కొంచెం చూడగలిగితే, స్వాతంత్ర్యం నికే వున్న హద్దుల్ని గుర్తొక్కపోవటమే. హిందువుల హృదయాలు చాలా సున్నితమైనవి. ఒక్కొక్కప్పుడు అతిసున్నితంగా వుండి పని కలిగించేటట్లుగా తయారవుతున్నాయి. అందులో సందేహం లేదు. ఆ సున్నితత్వం ఎంత ఎక్కువయిందంటే, ఒక్కో యంతుంచి ఒక విషయం న్ని పరిశీలిస్తే కలిగే బావాలు హృదయంలో బాగా హత్తుకుపోయి, రెండో కోణంవంచి ఆ విషయాన్ని పరిశీలించవలసిన విషయం మరపు కలిగించి, విముఖత్వం కూడా కలిగిస్తోంది. ఒక్కొక్కప్పుడు స్వాతంత్ర్యానికి ఒక దిక్కువైపున హద్దుల్ని వైపు నిర్ణయించాం అయితే కాంక్ష దిక్కునుండి నిర్ణయించవలసిన హద్దుల్ని మరొక పోతే మొదటికే మోస మొస్తుంది. మొదట చెప్పిన ఉదాహరణ తీసుకుంటే గాడిద అరుపులో సంగీతం వున్నదంటున్నాను. నేను అయితే మరంతా కూడా ఆ మాట ఒప్పుకోవాలని నేననటలేదు. నా వ్యక్తిగతాభిప్రాయాన్ని మాత్రం వెల్లడించుచు వుంటున్నాను. ఇది స్వాతంత్ర్యానికి ఒక దిక్కువైపున హద్దు అయితే స్వాతంత్ర్యానికి హద్దులన్నీ గాడిద, 'గాడిద అరుపు' సంగీతం వున్నది అని నువ్వనటానికి వీలేదు! అంటే మాత్రం నేను నువ్వో ఇది 'హద్దులు' అనే పేరుతో స్వాతంత్ర్యాన్ని అణగదొక్కటమే.

స్వాతంత్ర్యం అనే మాట మనదేశం అందరిలోనూ కూడా గొప్ప చలనం కలిగిస్తోంది. 'where the mind is without fear and the head is held high, .. into that Heaven of freedom, my Father, let my Country awake', 'ఇహ తల వంచుకునే చువ్వ నడవ్వల సిన పని లేదు లే, గొప్ప యుద్ధం నిటారుగా నిలబడి ఎదుటివాడి కళ్ళనుండి శక్తి సంపాదించుకో' అని నందేశం వున్నది. రవీంద్రనాథ్ టాగూరు. ఇది హిందూ మతం కలిగించింది. చలనం కలిగిస్తోంది. బరిగిం చేయటంలే, అంతకు పూర్వం నడిచేవాళ్ళు తలయెత్తి - బాగా చూపుచు వుంటే, కళ్ళు నెత్తిమీద పెట్టుకుని చూపుచు వుంటే, స్వాతంత్ర్యం అంటే యిది అంటున్నాం. సాగి ముందుకు వచ్చారు మళ్ళీ తలకిందికి ఒంగేసింది! ఇంతకూ రవీంద్రుడు చెప్పినట్లుగా నిటారుగా ఒక్కరూ నడవటంలేదు! ఈ సందర్భంలో ప్రపంచవిఖ్యాత వేదాంతి విశేకానంద చెప్పిన ఒక్క విషయాన్ని ఉదాహరించి ముగిస్తాను. పూర్వం ఒక ఋషిశ్వరుడు మానవులని మన శ్రాంతిని, దృఢత్వాన్ని నిర్ణయించటానికి ఒక పరీక్ష పెట్టాడు. ఒక మనిషి తలపై నీటితోనిండిన పాత్రనుంచి, ఒక్కొక్కసారి తోడుకుంటూ ఆత్రమంచుట్టా తిరిగి రావాలి. అట్లా తిరిగే మయంలో ప్రక్కన ఎంతో ఉల్లాసకరమైన సంగీతంతో, అస్పరల వంటి స్త్రీలు నృత్యం చేస్తూవుంటారు. అటువంటి సమయంలో చలించకుండా ఏ మానవుడూ మనస్సు నిలవలేదు. ఇది పైకి, ఏదో పనిపిల్లకి నాయనమ్మలు చెప్పే కథగా కనపడవచ్చు. అసలు యిటువంటి నాయనమ్మల కథలే మనం జాగ్రత్తగా అర్థం చేసుకున్నట్లయితే కలిగేలాభం ఎటువంటి విద్యా విధానంవల్ల కూడా కలగదు. 'నాకు శిష్యుడుగా వుండటమే ఓపెద్ద ఎదుర్కొనే పని' అన్నాడు గురజాడవారి గీతం. అట్లాగే, నాయనమ్మలకి శిష్యులుగా వుండటమే ఓ గొప్ప ఎదుర్కొనే పని అంటాను నేను. నాయనమ్మల కథలు విని తమ తమ శిష్యుల మెరుగులు దిద్దుకుని దేశానికి మహాపాతకం చేసినవారే, ఇప్పటివరకూ చరిత్ర ప్రసిద్ధి కెక్కిన మహానాయకులంతా. స్వాతంత్ర్యం అనేమాటకు చక్కని నిర్వచనం యిస్తోంది వైన చెప్పినకథ. కోరికలనే గుర్రాలకు కౌంటిగించి, కళ్ళు పోకుండా జాగ్రత్త పడేశాడే స్వాతంత్ర్యం. అట్లా తలపై నీటి చుక్కతోని కుట్టా, ఇతర కత్తులన్నీ ప్రతిభాలోగా వ్యవహరిస్తున్నా తన త్రోవను వెళ్ళగలగటంతోనే తన వ్యక్తిగత స్వాతంత్ర్యాన్ని చక్కగా ప్రద

ర్శించగలుగుతున్నాడు మానవుడు. అలా చేతుల్ని తను అటవన్నపు గాకుండా, అదుపులో వుంచి తన స్వాతంత్ర్యాన్ని నిరూపించుకున్నాడు ఇది మహా ఋషి సాధ్యపడవలసిందేగాని సామాన్య మానవాళిపడేది, పువకరించేది కాదని వచ్చుకొని యిందులో వున్న అద్భుతం చేసుకోవాలనే నా ఉద్దేశం. స్వాతంత్ర్యం హద్దుల్ని గుర్తొగని మానవుడు స్వాతంత్ర్యం చేయించటాని కనగ్గుడు అందువల్ల దిగక లోకానికూడా చేయి మూడుతుంది.

తూపురాన్లో సాహిత్య సభలు

(6 వ వేదిక తరువాయి)

ప్రవాసమామలైవరదా నా గర్వం. చూస్తే, అందరికీ ఒకభక్తి అదిగా కంచుకెండ్ల - శ్రావ్యమైన పురాణభక్తి కావ్యగానం నానుతోంది. వీరు రచన పోతనాశ్రమించి కొన్ని పద్యాలు పాటించి చరిత్రను ప్రచురింపబడ్డంటే కొన్ని చదువుకోవాలని చెప్పటం నేయించాను.

ఇంక శ్రీ అంబటిపూడి వెంకటరత్నం చందీరులో ఉంటూ, శ్రీయుతులు శ్రీనివాసరావు, పులిజాల మామంతరావు లైన అనేకులు యువకులకు సాహిత్య నిచ్చారు. కవిత్వాన్ని తన వ్రాస్తూ పతేత్రాయించగలగల తోచిందేమో నిర్భయ అనేస్తూ అదే భోరణి కావ్యగానం ప్రస్తుతమాతా ఉంటుంది.

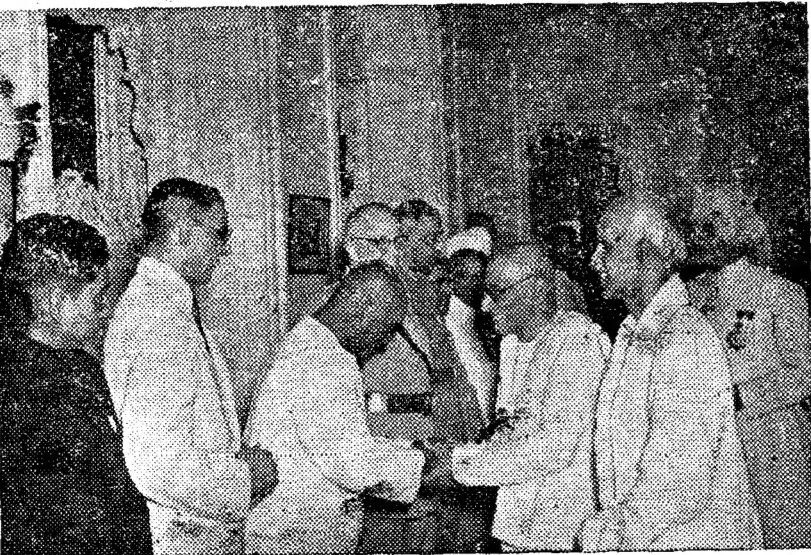
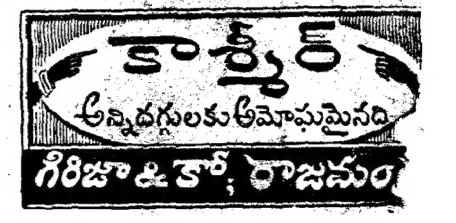
శ్రీ గడియారం రామకృష్ణశర్మ, తిరు. వెంకన్న, తెలుగునాటచెరి, తిమిళ అయ్య గారుగా మారిపోయామని ఒక చక్కటి గేయ వ్రాశారు దాన్ని కొనసాగి చదివి విన్నారు జనం.

చివరకు - అసలు మొదట చెప్పాల్సి, దేమో - దాశరథి దాశరథి శ్రీశ్రీ దూకే - అంటే ప్రతికవి దాశరథి పాటాటి విగ్రహం. అంత చిన్న విగ్రహంలో, అమంటలు విలయాన్ని మాలలు, విషమగ్నీలల దైత్యులు - ఉండలేక కవిత్వరూపంల బయటకు ప్రవహిస్తున్నా యిది చివరకార్యుగా గారు చెప్పారు దాశరథి కావ్యగానం గెరిసాపు జలపాతం వంటిది. ఆకలికి ఏడ్చు చొక్కల నార్మి పిలచి తిరుగుడెడలు ధూమి బాంగరమువూడ.

కప్పకొన దుప్పలేని కవికలాన గప్పకొన నిష్ఠమంటలు గ్రమ్మనంట మహాసభవారు దాశరథి శ్రీశ్రీపంతులు సత్కరించారు. పల్లెపదాలు పాడుకుంటు చోళభక్తి ప్రబోధాన్ని చేస్తున్న బాకారాడిగా దాశరథి రూ - 116 చదివించాడు మలంపల్లి సోమేశ్వరశర్మగారు ఆనందబాష్పాలతో దీపించారు. విష్వసతాల వ్రాసే దాశరథి కన్నటి ధార ప్రవహించింది.

కాళోజీ గొంతు మూసుకుపోయింది. కళ్ళు జలజలలాడాయి దాశరథి కాగిలింతుకొని ఆశీర్వాదించాడు అందరికీ పూర్తి పోయాయి. దాశరథి ప్రతిఒక్కని హృదయాన్ని ఆక్రమించాడనటంలో సందేహం లేదు.

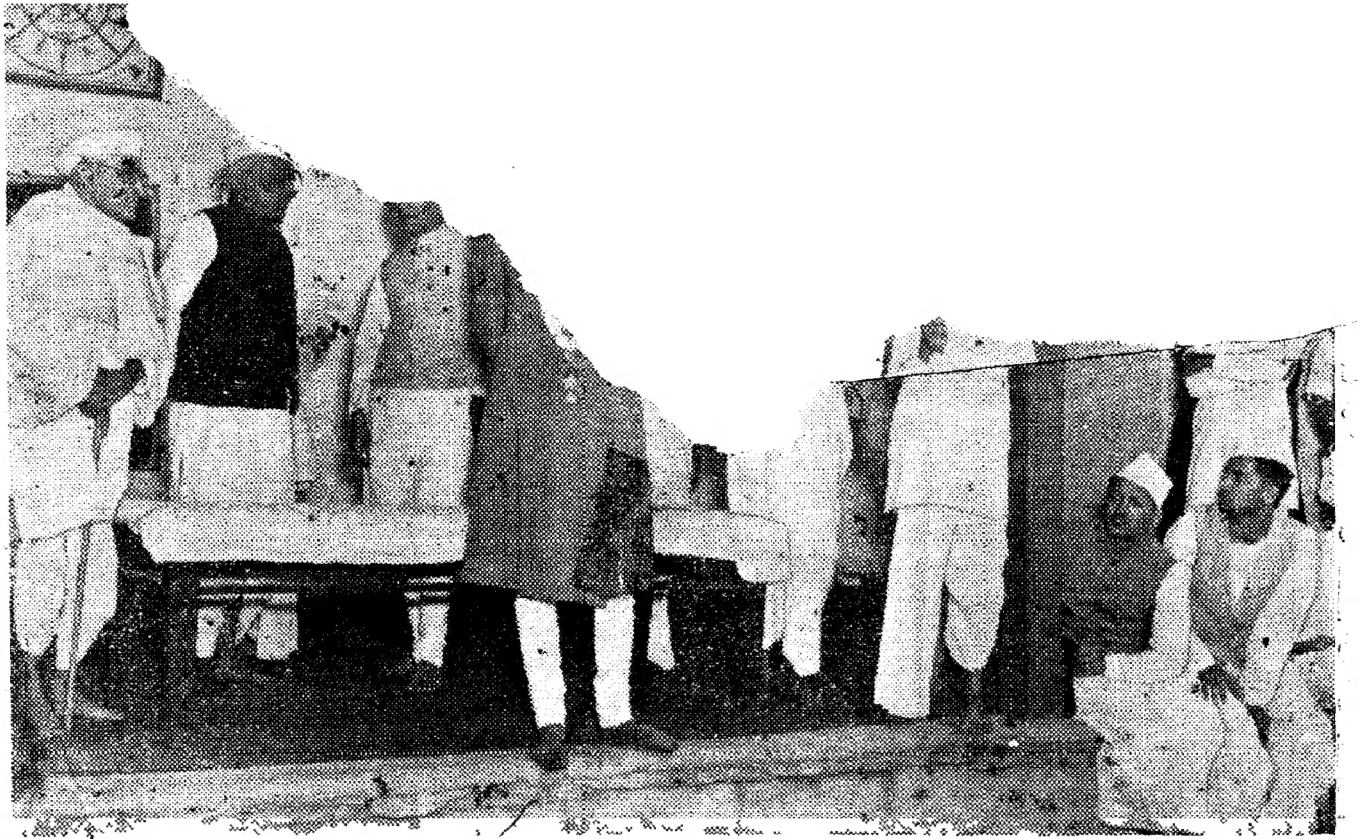
మహాసభలో అనేకులు పాల్గొన్నారు. మహాసభ విజయానికి అనేకులు తోడ్పడ్డారు. ఈ మొత్తంమీద ఎవరు లోపించినా, అలోటయ్యేదని నా నమ్మిక. ఆహ్వాన భగ్యుడు, పేరుపేరునా, ప్రతిఒక్కరినీ పూలమాలలు వేశారు. అంతా కలిసి తూత్రర గ్రామానికి సమన్వయించారు.

గవర్నరు జనరల్ శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారిగారు చెన్నపట్నము వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వభవనములో ప్రధాని రామస్వామిరెడ్డిగారు గవర్నర్ జనరల్ కు ప్రముఖులను పరిచయము చేయుచున్న దృశ్యము. మేమరు ఎస్. రామస్వామినాయుడు, గవర్నరు జనరల్ గార్లు కరచాలనము చేసినవారు.

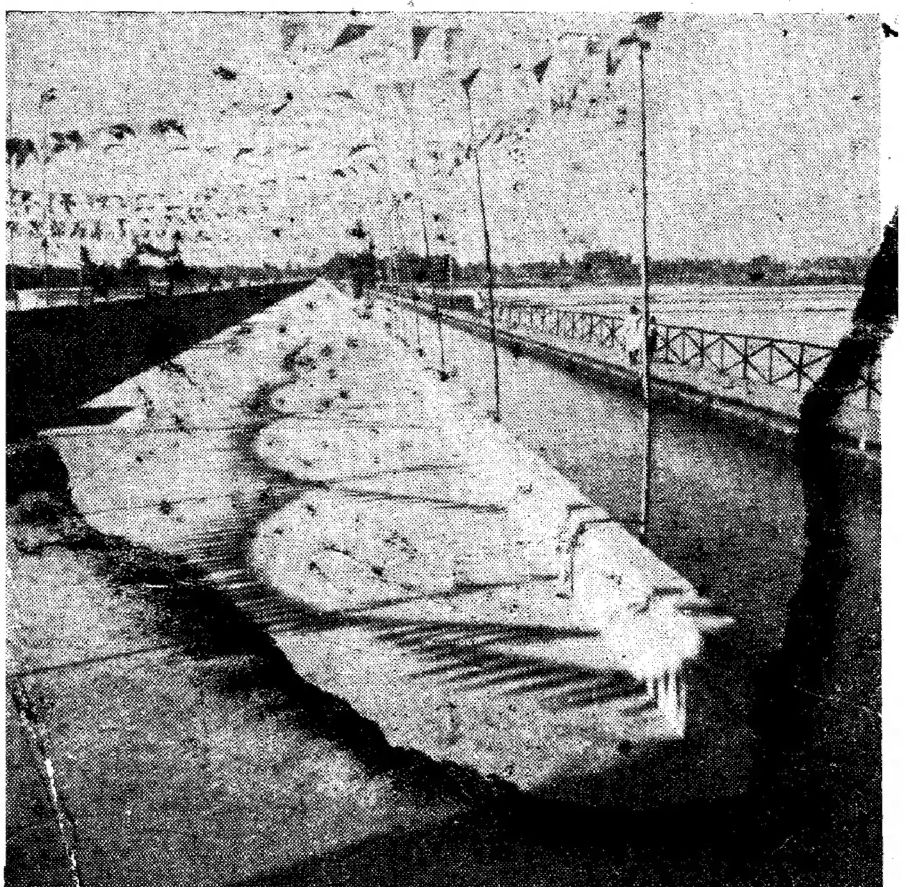

గాంధీజీ హత్యకేసు విచారించిన ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ఆత్మచరణ్

గుజరాత్ పర్యటన సందర్భంలో భారతప్రధానమంత్రి పంజిబ్ నెహ్రూ సబర్కత్ ఆశ్రమమును సందర్శించినపుడు తీసిన ఛాయాచిత్రం.

గన్నవరం ఆక్విడక్టు

శ్రీ కళా వెంకట్రావుగారు ప్రారంభోత్సవం చేసినప్పటి ఆక్విడక్టు చిత్రాలు.

సర్వస్వము

య సంపుటములు

ఆకృతియందు ౬౦౦ పుటలు గలవు. ఇందు 'అ' నుండి 'అధ్వర్య' వరకును గల విషయము గలదు. త్రివర్ణ పటము ౧౦౦, వానిలో ౨ అమరావతి స్తూపమునకును ౨ అనాహతమునకును చెందినవియు, ౬ దేశచిత్రపటములును గలవు ఇవిగాక మరి ౫ సాదా దేశపటములు కలవు. ప్రాచీనాంధ్రుల కళానందన వ్యక్తముచేయు అమరావతిస్తూపమును గురించిన గొప్ప వ్యాసమునందు అమరావతి శిల్పమునకు సంబంధించిన హాథ్‌టోక బొమ్మలు రమారమి ౧౦౦ ను, వేషభూషణుల నెల్లడించు బొమ్మలు ౫౦ వలకును గలవు. మరియు అభినయము వ్యాసమున భరతశాస్త్రమునందలి వేణువేణుహస్తములను నూదించు బొమ్మలు ౫౦ ను, 'అనాహతము' నందుపట్టుకొను చిత్రములును గలవు. ఇట్లు ఆయా వ్యాసములకు చెందిన చిత్రములు మొత్తముమీద ౩౫౦కి పైగా నున్నవి. వివిధ విషయముల సంఖ్య ౪౦౦ వరకు నుండును. సంపుటము చక్కని స్వదేశీచక్కమాతోడను బంగారు రేఖతోడను నుంపుటిక్కుము. ప్రతినంపుటమున ౬౦౦ పుటలుండను.

ప్రతి సంపుటము వెల రూ. ౧౦

పోస్టుఖర్చులు : రూ. ౧-౦-౦.

రైలు ద్వారా దగ్గర పోస్టుకు ఖర్చులు ఆ. ౧౨.

మనెజరు,

ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వ కార్యాలయము,

నెం. 7, తామిళచెట్టివీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రపత్రిక

తెలుగు మెఱుగులు

శ్రీ విరోధినామ సంవత్సర పంచాంగం

గ్రంథకర్త : వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

శుభానికీగాని, అశుభానికీగాని పంచాంగము చూడని హిందువు ఉండడు. ప్రతి హిందూగృహానికి తప్పనిసరి వస్తువు పంచాంగము.

దైవజ్ఞ భూషణ

బ్రహ్మశ్రీ పిడపర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిలు

గారి చే గుణింపబడినది

1000 కి రు. 175/- 100 కి రు. 20/- వెల
1 కి రు. 0.4-0.

ప్యాకింగు, పోస్టేజి ప్రత్యేకము. ఆర్డరుతో పాటు, నగం పైకం అడ్వాన్సుగా పంపవలెను.

(1000 ప్రతులకు ఆర్డరుచు వారి దరువాతా ముఖపుట దించబడును.)

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము

నెం. 7, తామిళచెట్టివీధి, మదరాసు

తెలుగుదనము, తెలుగుసంప్రదాయాలు, తెలుగుభాష అవతరించిన విధము, తెలుగు తేటదనము, తెలుగు కవితా పారమ్యము, ప్రాచీన గ్రంథాల పలుకుబడికి మనపై చెల్లుబడి, విలక్షణమైన మౌన అరసున్న చరిత్ర, వింత వింత నిఘంటువులు, మన గ్రంథాలలో గ్రంథులు, అవీ ఇవీ, ఇంకా తెలుగులో ఉన్న ఎన్నో మెఱుగులను చూపెట్టుచున్న వ్యాసముల సంపుటి. శాస్త్రీగారి పాఠిక ముప్పది సంవత్సరాల సాహిత్య కృషి ఇందులో మూర్తీభవించియున్న ఆంధ్రాభిమానముగల వారందరు అవశ్యము చదువవలసిన గ్రంథము. పలుకు త్వరపడవలెను.

వెల రూ.

తపాలాఖర్చుతో పాటు

ఆంధ్రగ్రంథమాల, పో. బా. 212, మదరాసు